

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) 2019/943**(2019. gada 5. jūnijs)****par elektroenerģijas iekšējo tirgu****(pārstrādāta redakcija)****(Dokuments attiecas uz EEZ)**

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 194. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽¹⁾,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu ⁽²⁾,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ⁽³⁾,

tā kā:

- (1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 714/2009 ⁽⁴⁾ ir būtiski grozīta vairākas reizes. Tā kā ir jāizdara turpmāki grozījumi, minētā regula skaidrības labad būtu jāpārstrādā.
- (2) Enerģētikas savienības mērķis ir galalietotājiem – gan mājsaimniecībām, gan uzņēmumiem – nodrošināt nekaitīgu, drošu, ilgtspējīgi saražotu, konkurētspējīgu enerģiju par pieņemamu cenu. Vēsturiski elektroenerģijas sistēmā dominēja vertikāli integrēti (bieži publiskā īpašumā esoši) monopoli ar lielām centralizētām atomelektrostacijām vai fosilā kurināmā elektrostacijām. Elektroenerģijas iekšējais tirgus, ko pakāpeniski ievieš kopš 1999. gada, tiek veidots tā, lai visiem patērētājiem Savienībā būtu izvēles iespējas, rastos jaunas uzņēmējdarbības izdevības, attīstītos pārrobežu tirdzniecība, tādējādi paaugstinot efektivitāti, panākot konkurētspējīgākas cenas un labāku pakalpojuma kvalitāti, kā arī sniedzot ieguldījumu piegādes drošības un ilgtspējas pilnveidē. Elektroenerģijas iekšējais tirgus ir kāpinājis konkurenci, jo īpaši vairumtirgu līmenī, un starpzonu tirdzniecību. Tas joprojām ir efektīva enerģijas tirgus pamats.
- (3) Savienības enerģosistēmā šobrīd notiek būtiskākie pārkārtojumi pēdējo desmitgažu laikā, un elektroenerģijas tirgus ir šo pārkārtojumu centrā. Kopīgais mērķis – dekarbonizēt enerģosistēmu – tirgus dalībniekiem rada jaunas izdevības un izaicinājumus. Taču vienlaikus tehnoloģiskie jaunieviešumi paver ceļu jaunām patērētāju līdzdalības un pārrobežu sadarbības formām.
- (4) Šī regula paredz noteikumus, ar kuriem nodrošina iekšējā elektroenerģijas tirgus darbību, un ietver prasības, kas saistītas ar atjaunojamo energoresursu enerģijas veidu attīstību un vides politiku, it sevišķi īpašus noteikumus par konkrētiem atjaunojamo energoresursu enerģijas ražošanas ietaišu veidiem, kuri attiecas uz atbildību par balansēšanu, dispečēšanu un pārdispečēšanu, kā arī jaunas ražošanas jaudas CO₂ emisiju robežvērtību, ja uz šādu jaudu attiecas pagaidu pasākumi, lai nodrošinātu resursu pietiekamības vajadzīgo līmeni, proti, jaudas mehānismus.
- (5) No nelielās elektroenerģijas ražošanas iekārtās iegūtas atjaunojamo energoresursu elektroenerģijas būtu jāpiešķir prioritāra dispečēšana, izmantojot vai nu īpašu prioritāru kārtību dispečēšanas metodikā, vai arī izvirzot

⁽¹⁾ OVC 288, 31.8.2017., 91. lpp.

⁽²⁾ OVC 342, 12.10.2017., 79. lpp.

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta 2019. gada 26. marta nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta) un Padomes 2019. gada 22. maija lēmums.

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 714/2009 (2009. gada 13. jūlijs) par nosacījumiem attiecībā uz pieeju tīklam elektroenerģijas pārrobežu tirdzniecībā un par Regulas (EK) Nr. 1228/2003 atcelšanu (OV L 211, 14.8.2009., 15. lpp.).

juridiskas vai regulatīvas prasības tirgus operatoriem nodrošināt šādu elektroenerģiju tirgū. Prioritārā dispečēšana, kas ar tādiem pašiem ekonomiskiem nosacījumiem ir piešķirta sistēmas darbības pakalpojumiem, būtu jāuzskata par atbilstīgu šai regulai. Jebkurā gadījumā prioritārā dispečēšana būtu jāuzskata par saderīgu ar līdzdalību tādu elektroenerģijas ražošanas ietaišu elektroenerģijas tirgū, kuras izmanto atjaunojamos energoresursus.

- (6) Valstu intervence, kas bieži vien notiek nekoordinēti, ir izraisījusi elektroenerģijas vairumtirgus kropļojumus, kuri savukārt negatīvi ietekmē investīcijas un pārrobežu tirdzniecību.
- (7) Iepriekš elektroenerģijas lietotāji bija pavisam pasīvi dalībnieki un bieži elektroenerģiju iepirka par regulētām cenām, kam nebija tiešas sasaistes ar tirgu. Nākotnē jānodrošina, lai lietotājiem būtu iespējas tirgū iesaistīties pilnvērtīgi, proti, lai tie būtu vienlīdzīgā stāvoklī ar citiem tirgus dalībniekiem un lai tiem būtu pilntiesīga tirgus dalībnieka tiesības pārvaldīt savu enerģijas patēriņu. Lai integrētu arvien pieaugošos atjaunojamo energoresursu enerģijas apjomus, nākotnes elektrosistēmā būtu jāizmanto visi pieejamie elastības resursi, jo īpaši uz pieprasījumu balstīti risinājumi un enerģijas uzkrāšana, kā arī būtu jāizmanto digitalizācija, integrējot inovatīvas tehnoloģijas elektroenerģijas sistēmā. Lai ar maksimāli zemākām izmaksām panāktu patiesu dekarbonizāciju, nākotnē elektroenerģijas sistēmai jāsekmē arī energoefektivitāte. Ja ar atjaunojamo energoresursu enerģijas efektīvu integrāciju izdodas izveidot iekšējo enerģijas tirgu, tas var stimulēt investīcijas ilgtermiņā un var palīdzēt sasniegt enerģētikas savienības un 2030. gada klimata un enerģētikas politikas satvara mērķus, kā noteikts Komisijas 2014. gada 22. janvāra paziņojumā "Klimata un enerģētikas politikas satvars laikposmam no 2020. gada līdz 2030. gadam" un atbalstīts Eiropadomes 2015. gada 23. un 24. oktobra sanāksmē pieņemtajos secinājumos.
- (8) Ciešāka tirgu integrācija un pāreja uz variablāku elektroenerģijas ražošanu nozīmē, ka valstu enerģētikas rīcībpolitikas ir vairāk jākoordinē ar kaimiņvalstīm un ka ir jāizmanto izdevības, ko sniedz elektroenerģijas pārrobežu tirdzniecība.
- (9) Ir izstrādāts tiesiskais regulējums, kas ļauj ar elektroenerģiju tirgoties visā Savienībā. Izstrādāto regulējumu papildina vairāku tīkla kodeksu un vadlīniju pieņemšana elektroenerģijas tirgu integrēšanai. Minētie tīkla kodeksi un vadlīnijas ietver tirgus noteikumus, kā arī sistēmas darbības un tīkla pieslēguma noteikumus. Lai nodrošinātu pilnīgu pārredzamību un palielinātu juridisko noteiktību, galvenie principi, kas regulē tirgus darbību un jaudas piešķiršanu balansēšanas, tekošās dienas, nākamās dienas un nākotnes tirgus laikposmos, būtu jāpieņem saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru un būtu jāsakopo vienā Savienības tiesību aktā.
- (10) Komisijas Regulas (ES) 2017/2195 ⁽⁵⁾ 13. pantā ir noteikts process, kurā pārvades sistēmu operatoriem ir iespēja pilnībā vai daļēji deleģēt savus uzdevumus trešai personai. Deleģējošajiem pārvades sistēmu operatoriem būtu jāpaliek atbildīgiem par to, lai tiktu nodrošināta atbilstība šai regulai. Tāpat arī dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai uzdot trešai personai uzdevumus un pienākumus. Šādi uzdošanai būtu jāattiecas tikai uz valsts līmenī veiktiem uzdevumiem un pienākumiem, piemēram, nebalansa norēķiniem. Šādas uzdošanas ierobežojumiem nevajadzētu izraisīt nevajadzīgas izmaiņas esošajās valstu kārtībās. Tomēr pārvades sistēmu operatoriem būtu jāpaliek atbildīgiem par uzdevumiem, kas tiem uzticēti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2019/944 ⁽⁶⁾ 40. pantu.
- (11) Attiecībā uz balansēšanas tirgiem, lai nodrošinātu efektīvu un nekropļojošu cenu veidošanu balansēšanas jaudas un balansēšanas enerģijas iepirkumā, balansēšanas jaudas līgumā nedrīkst noteikt balansēšanas enerģijas cenu. Tas neskar dispečēšanas sistēmas, kas saskaņā ar Regulu (ES) 2017/2195 izmanto integrētās grafiku sastādīšanas procesu.
- (12) Regulas (ES) 2017/2195 18., 30. un 32. pantā ir noteikts, ka gan balansēšanas enerģijas standarta, gan specifisko produktu cenu noteikšanas metodei būtu jānodrošina tirgus dalībniekiem pozitīvs stimuls savā nebalansa cenas zonā uzturēt savu balansu vai palīdzēt atjaunot sistēmas balansu, tādējādi samazinot sistēmas nebalansa gadījumus un izmaksas sabiedrībai. Ar šādu cenu noteikšanas pieeju būtu jācenšas panākt ekonomiski efektīvu pieprasījumu-reakcijas un citu balansēšanas resursu izmantošanu, ievērojot darbības drošības robežas.

⁽⁵⁾ Komisijas Regula (ES) 2017/2195 (2017. gada 23. novembris), ar ko izveido elektroenerģijas balansēšanas vadlīnijas (OV L 312, 28.11.2017., 6. lpp.).

⁽⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/944 (2019. gada 5. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un ar ko groza Direktīvu 2012/27/ES (skatīt šā Oficiālā Vēstneša 125. lpp.).

- (13) Balansēšanas enerģijas tirgu integrācijai būtu jāsekmē efektīva tekošās dienas tirgus darbība, lai tirgus dalībniekiem sniegtu iespēju pašiem nodrošināt savu balansu pēc iespējas tuvāk reāllaikam, kas iespējams balansēšanas enerģijas tirgus slēgšanas laikos, kas paredzēti Regulas (ES) 2017/2195 24. pantā. Pārvaldes sistēmu operatoriem, izmantojot balansēšanas tirgu, būtu jānovērš tikai tie nebalansa gadījumi, kas saglabājušies pēc tekošās dienas tirgus beigām. Regulas (ES) 2017/2195 53. pantā arī paredzēta nebalansa norēķinu perioda saskaņošana Savienībā, nosakot, ka tā ilgums ir 15 minūtes. Minētā saskaņošana ir paredzēta, lai sekmētu tekošās dienas tirdzniecību un veicinātu tādu tirdzniecības produktu izstrādi, kam ir vienādi piegādes logi.
- (14) Lai pārvaldes sistēmu operatori balansēšanas jaudu varētu iepirkt un izmantot efektīvi, ekonomiski un atbilstoši tirgus principiem, ir jāveicina tirgus integrācija. Šajā sakarībā Regulas (ES) 2017/2195 IV sadaļā ir noteiktas trīs metodikas, ar kuru palīdzību pārvaldes sistēmu operatori ir tiesīgi piešķirt starpzonu jaudu balansēšanas jaudas apmaiņai un rezervju kopīgošanai, ja tas ir pamatoti saskaņā ar izmaksu un ieguvumu analīzi: kooptimizācijas process, tirgbalstīts piešķiršanas process un ekonomiskās efektivitātes analīzē balstīta piešķiršana. Kooptimizācijas piešķiršanas process jāveic nākamās dienas laikposmā. Turpretī tirgbalstīto piešķiršanas procesu ir iespējams izmantot gadījumos, kad līgumu slēdz ne agrāk kā vienu nedēļu pirms balansēšanas jaudas nodrošināšanas, un ekonomiskās efektivitātes analīzē balstīto piešķiršanu veikt, ja līgumu slēdz agrāk kā vienu nedēļu pirms balansēšanas jaudas nodrošināšanas, ar noteikumu, ka piešķirtie apjomi ir ierobežoti un ka katru gadu tiek veikts novērtējums. Tiklīdz attiecīgās regulatīvās iestādes ir apstiprinājušas starpzonu jaudas piešķiršanas procesa metodiku, divi vai vairāki pārvaldes sistēmu operatori varētu sākt minētās metodikas agrīnu piemērošanu, lai gūtu pieredzi un nākotnē minēto metodiku bez aizķeršanās varētu piemērot arī citi pārvaldes sistēmu operatori. Šādu metodiku piemērošana tomēr būtu jāsaskaņo starp visiem pārvaldes sistēmu operatoriem, lai veicinātu tirgus integrāciju.
- (15) Regulas (ES) 2017/2195 V sadaļā ir noteikts, ka nebalansa norēķinu vispārējais mērķis ir nodrošināt, ka balansatbildīgās puses uztur savu balansu vai efektīvi palīdz atjaunot sistēmas balansu, un nodrošināt stimulus tirgus dalībniekiem uzturēt vai palīdzēt atjaunot sistēmas balansu. Lai balansēšanas tirgus un vispārējo energosistēmu pielāgotu pieaugošajam variablu atjaunojamo energoresursu īpatsvaram, nebalansa cenām būtu jāatspoguļo enerģijas reāllaika vērtība. Visiem tirgus dalībniekiem vajadzētu būt finansiāli atbildīgiem par sistēmā izraisīto nebalansu, ko veido starpība starp piešķirto apjomu un galīgo stāvokli tirgū. Attiecībā uz pieprasījuma reakcijas agregatoriem piešķirto apjomu veido enerģijas apjoms, ko fiziski aktivizējusi iesaistīto lietotāju slodze, pamatojoties uz noteiktu mērījumu un bāzes metodiku.
- (16) Ar Komisijas Regulu (ES) 2015/1222 ⁽⁷⁾ nosaka sīki izstrādātas vadlīnijas par starpzonu jaudas piešķiršanu un pārslodzes vadību nākamās dienas un tekošās dienas tirgos, tostarp prasības attiecībā uz tādu kopīgu metodiku izstrādi, ar kurām nosaka starp tirdzniecības zonām vienlaikus pieejamās jaudas apjoms, kā arī kritērijus efektivitātes novērtēšanai un kārtību, kādā izvērtē tirdzniecības zonu noteikšanu. Regulas (ES) 2015/1222 32. un 34. pantā ir izklāstīti noteikumi par tirdzniecības zonu konfigurācijas izvērtēšanu, 41. un 54. pantā ir noteikti saskaņoti limiti maksimālajām un minimālajām klīringa cenām nākamās dienas un tekošās dienas laikposmos, 59. pantā ir izklāstīti noteikumi par tekošās dienas starpzonu tirgus slēgšanas laiku, savukārt 74. pantā ir izklāstīti noteikumi par pārdispečēšanas un kompensācijas tirdzniecības izmaksu dalīšanas metodiku.
- (17) Komisijas Regulā (ES) 2016/1719 ⁽⁸⁾ ir sīki izklāstīti noteikumi par starpzonu jaudas piešķiršanu paredzamajos tirgos, par kopīgas metodikas izveidi nolūkā noteikt starpzonu ilgtermiņa jaudu, par vienotās piešķiršanas platformas izveidi Eiropas līmenī, kas sniedz ilgtermiņa pārvaldes tiesības, un par iespēju atgriezt ilgtermiņa pārvaldes tiesības turpmākai nākotnes jaudas piešķiršanai vai pārnest ilgtermiņa pārvaldes tiesības starp tirgus dalībniekiem. Regulas (ES) 2016/1719 30. pantā ir izklāstīti noteikumi par nākotnes nodrošināšanas produktiem.

⁽⁷⁾ Komisijas Regula (ES) 2015/1222 (2015. gada 24. jūlijs), ar ko izveido jaudas piešķiršanas un pārslodzes vadības vadlīnijas (OV L 197, 25.7.2015., 24. lpp.).

⁽⁸⁾ Komisijas Regula (ES) 2016/1719 (2016. gada 26. septembris), ar ko izveido nākotnes jaudas piešķiršanas vadlīnijas (OV L 259, 27.9.2016., 42. lpp.).

- (18) Komisijas Regulā (ES) 2016/631 ⁽⁹⁾ ir izklāstītas prasības par elektroenerģijas ražošanas ietaišu tīkla pieslēgumu starpsavienotai sistēmai, jo īpaši attiecībā uz sinhronu elektroenerģijas ģenerēšanas moduļu, elektroenerģijas parka moduļu un atkrastes elektroenerģijas parka moduļu. Minētās prasības palīdz nodrošināt godīgas konkurences apstākļus iekšējā elektroenerģijas tirgū, nodrošināt sistēmas drošību un atjaunojamo energoresursu elektroenerģijas integrāciju un veicināt elektroenerģijas tirdzniecību Savienības mērogā. Regulas (ES) 2016/631 66. un 67. pantā ir izklāstīti noteikumi par jauntehnoloģijām elektroenerģijas ražošanā.
- (19) Tirdzniecības zonas, kas atspoguļo piedāvājuma un pieprasījuma sadalījumu, ir uz tirgu balstītas elektroenerģijas tirdzniecības pamatelements un priekšnoteikums pilnīgai jaudas piešķiršanas metožu, tostarp plūsmbalstītās metodes potenciāla izmantošanai. Tāpēc tirdzniecības zonas būtu jānosaka tā, lai tīktu nodrošināta tirgus likviditāte, efektīva pārslodzes vadība un vispārēja tirgus efektivitāte. Ja regulatīvā iestāde vai pārvades sistēmas operators ar kompetentās regulatīvās iestādes apstiprinājumu sāk izvērtēt esošās tirdzniecības zonas konfigurāciju attiecībā uz tirdzniecības zonām pārvades sistēmas operatora kontroles zonā, ja tirdzniecības zonu konfigurācijai ir nenozīmīga ietekme uz blakus esošo pārvades sistēmu operatoru kontroles zonām, tostarp starpsavienojumiem, un tirdzniecības zonas konfigurācijas izvērtēšana ir vajadzīga, lai uzlabotu efektivitāti, palielinātu pārrobežu tirdzniecības iespējas vai saglabātu darbības drošību, attiecīgās kontroles zonas pārvades sistēmas operatoram un kompetentajai regulatīvajai iestādei attiecīgi vajadzētu būt vienīgajam pārvades sistēmas operatoram un vienīgajai regulatīvajai iestādei, kas piedalās izvērtēšanā. Attiecīgajam pārvades sistēmas operatoram un kompetentajai regulatīvajai iestādei par šādu izvērtēšanu vajadzētu sniegt iepriekšēju paziņojumu blakus esošajiem pārvades sistēmu operatoriem, un izvērtēšanas rezultāti būtu jāpublicē. Vajadzētu būt iespējai uzsākt reģionālas tirdzniecības zonas izvērtēšanu pēc tam, kad saņemts tehniskais ziņojums par pārslodzi saskaņā ar šīs regulas 14. pantu vai saskaņā ar spēkā esošajām procedūrām, kas noteiktas Regulā (ES) 2015/1222.
- (20) Ja reģionālie koordinācijas centri veic jaudas aprēķināšanu, tiem būtu jāpalielina jauda, ņemot vērā korektīvus bezmaksas pasākumus un ievērojot jaudas aprēķināšanas reģiona pārvades sistēmu operatoru darbības drošības robežas. Ja aprēķins neuzrāda jaudu, kas vienāda vai lielāka par šajā regulā noteikto minimālo jaudu, reģionālajiem koordinācijas centriem būtu jāapsver visi pieejamie korektīvie maksas pasākumi, lai jaudu palielinātu līdz minimālajam jaudai, tostarp pārdispečēšanas potenciālu jaudas aprēķināšanas reģionos un starp tiem, vienlaikus ievērojot jaudas aprēķināšanas reģiona pārvades sistēmu operatoru darbības drošības robežas. Pārvades sistēmu operatoriem būtu jāsniedz precīza un pārredzama informācija par visiem jaudas aprēķināšanas aspektiem saskaņā ar šo regulu, un būtu jānodrošina, ka visa reģionālajiem koordinācijas centriem nosūtītā informācija ir precīza un atbilst paredzētajam mērķim.
- (21) Veicot jaudas aprēķinu, reģionālie koordinācijas centriem būtu jāaprēķina starpzonu jaudas, izmantojot datus no pārvades sistēmu operatoriem, kuri ievēro pārvades sistēmu operatoru attiecīgo kontroles zonu darbības drošības robežas. Pārvades sistēmu operatoriem vajadzētu būt iespējai pieņemt lēmumu atkāpties no koordinētas jaudas aprēķina, ja tā īstenošanas rezultātā tīktu pārkāptas tīkla elementu darbības drošības robežas to kontroles zonā. Minētās nesakritības būtu rūpīgi jāuzrauga un par tām pārredzami jāziņo, lai novērstu ļaunprātīgu izmantošanu un nodrošinātu, ka starpsavienojumu jaudas apjoms, kas jādara pieejams tirgus dalībniekiem, netiek ierobežots, lai atrisinātu pārslodzes problēmu tirdzniecības zonā. Ja ir ieviests rīcības plāns, tajā būtu jāņem vērā nesakritības un jāpievēršas to cēlonim.
- (22) Galvenajiem tirgus principiem būtu jāparedz, ka elektroenerģijas cenas nosaka pieprasījums un piedāvājums. Šīm cenām būtu jāparāda, kad ir vajadzīga elektroenerģija, un tādējādi, balstoties tirgū, jāstimulē investīcijas elastības resursos, piemēram, elastīgā elektroenerģijas ražošanā, starpsavienojumos, pieprasījumu reakcijā vai enerģijas uzkrāšanā.

⁽⁹⁾ Komisijas Regula (ES) 2016/631 (2016. gada 14. aprīlis), ar ko izveido tīkla kodeksu par ģeneratoriem piemērojamajām tīkla pieslēguma prasībām (OV L 112, 27.4.2016., 1. lpp.).

- (23) Lai gan elektroenerģijas sektora dekarbonizācija, no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtās enerģijas daļai tirgū kļūstot arvien nozīmīgākai, ir viens no enerģētikas savienības mērķiem, ir ārkārtīgi svarīgi, lai tirgū tiktu novērsti esošie šķēršļi pārrobežu tirdzniecībai un sekmētas investīcijas atbalsta infrastruktūrā, piemēram, elastīgākā elektroenerģijas ražošanā, starpsavienojumos, pieprasījuma reakcijā un enerģijas uzkrāšanā. Lai atbalstītu pārorientēšanos uz variablu un izkliedētu elektroenerģijas ražošanu un nodrošinātu, ka enerģijas tirgus principi veido pamatu Savienības nākotnes elektroenerģijas tirgiem, ir būtiski no jauna pievērsties īstermiņa tirgiem un iztrūkuma cenām.
- (24) Īstermiņa tirgi uzlabo likviditāti un konkurenci, ļaujot tirgū pilnvērtīgi iesaistīt vairāk resursu, jo īpaši tos resursus, kas ir elastīgāki. Iedarbīgas iztrūkuma cenas mudinās tirgus dalībniekus reaģēt uz tirgus signāliem un būt pieejamiem tad, kad tirgū tie ir visvairāk vajadzīgi, un tās nodrošina, ka tie savas izmaksas var atgūt vairumtirgū. Tāpēc ir ļoti svarīgi nodrošināt, ka tiek atcelti administratīvie un netiešie cenas griesti, lai būtu iespējams noteikt iztrūkuma cenas. Tiklīdz īstermiņa tirgi un iztrūkuma cenas ir pilnībā iestrādāti tirgus struktūrā, tie palīdz atteikties no citiem tirgus kropļojošiem pasākumiem, piemēram, jaudas mehānismiem, lai panāktu piegādes drošību. Tomēr vienlaikus iztrūkuma cenām, kas neparedz cenas griestus vairumtirgū, nevajadzētu apdraudēt iespējas piedāvāt galalietotājiem, jo īpaši māsaimniecību lietotājiem, mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) un rūpnieciskajiem lietotājiem, uzticamas un stabilas cenas.
- (25) Neskarot Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 107., 108. un 109. pantu, atkāpes no tirgus pamatprincipiem, piemēram, atbildība par balansēšanu, tirgvalstīta dispečēšana vai pārdispečēšana, samazina elastīguma signālus un rada šķēršļus tādu risinājumu attīstīšanai kā enerģijas uzkrāšana, pieprasījuma reakcija vai agregēšana. Lai gan atkāpes joprojām ir nepieciešamas, lai dažiem tirgus dalībniekiem, jo īpaši māsaimniecību lietotājiem un MVU, neradītu nevajadzīgu administratīvo slogu, plašas atkāpes, kas aptver veselas tehnoloģijas, nav saskaņīgas ar mērķi panākt efektīvus un tirgvalstītus dekarbonizācijas procesus, tāpēc tās būtu jāaizstāj ar mērķorientētiem pasākumiem.
- (26) Nosacījums efektīvai konkurencei elektroenerģijas iekšējā tirgū ir nediskriminējoša, pārredzama un adekvāta maksa par tīkla lietošanu, tostarp par pārvades sistēmas savienošo elektrolīniju lietošanu.
- (27) Nekoordinēta starpsavienotāju jaudas samazināšana aizvien vairāk ierobežo elektroenerģijas apmaiņu starp dalībvalstīm, un tā ir kļuvusi par nopietnu šķērslī funkcionējoša iekšējā elektroenerģijas tirgus attīstībai. Tādēļ starpsavienotāju maksimālais jaudas līmenis un kritiskie tīkla elementi būtu jādarā pieejami, ievērojot tīkla drošas darbības drošuma standartus, tostarp ievērojot bojājumsituāciju drošības standartu (N-1). Tomēr ir daži ierobežojumi jaudas līmeņa noteikšanai savītā tīklā. Attiecībā uz starpzonu tirdzniecībai pieejamo jaudu ir jānosaka skaidri minimālie līmeņi, lai samazinātu cilpas plūsmu un iekšējo pārslodžu ietekmi uz starpzonu tirdzniecību un lai tirgus dalībniekiem sniegtu paredzamu jaudas vērtību. Ja tiek izmantota plūsmvalstīta pieeja, ar minēto minimālo jaudu būtu jānosaka starpzonu vai iekšējā kritiskā tīkla elementa jaudas minimuma daļa, ievērojot darbības drošības robežas, kas jāizmanto kā ievaddati koordinētā jaudas aprēķinā saskaņā ar Regulu (ES) 2015/1222, ņemot vērā bojājumsituācijas. Kopējo atlikušo jaudas daļu var izmantot uzticamības rezervēm, cilpas plūsmām un iekšējām plūsmām. Turklāt ar tīkla drošības panākšanu saistītu paredzamu problēmu gadījumā uz ierobežotu pārejas posmu vajadzētu būt iespējai noteikt atkāpes. Šādām atkāpēm būtu jāpievieno metodika un projekti, ar ko paredz ilgtermiņa risinājumu.
- (28) Pārvades jauda, kam piemēro 70 % sliekšņa kritēriju neto pārvades jaudas (NPJ) pieejā, ir maksimālā aktīvas elektroenerģijas pārvade, kurā ievēro darbības drošības robežas un ņem vērā bojājumsituācijas. Šīs jaudas koordinētā aprēķinā ņem vērā arī to, ka elektroenerģijas plūsmas ir sadalītas nevienmērīgi starp atsevišķiem komponentiem, un nepaliek tikai jaudu savienošās elektrolīnijās. Šajā jaudā neņem vērā drošuma rezervi, loka plūsmas vai iekšējās plūsmas, ko savukārt ņem vērā atlikušajos 30 %.

- (29) Ir svarīgi izvairīties no konkurences izkropļošanas, kas rodas, dalībvalstu pārvades sistēmu operatoriem lietojot atšķirīgus drošuma, darbības un plānošanas standartus. Turklāt būtu jānodrošina pārredzamība tirgus dalībniekiem attiecībā uz pieejamo pārvades jaudu un drošības, darbības un plānošanas standartiem, kas ietekmē pieejamās pārvades jaudas.
- (30) Lai efektīvi ievirzītu vajadzīgās investīcijas, cenām arī jādod signāli par to, kur elektroenerģija nepieciešama visvairāk. Lai zonālā elektrosistēmā novietojumsignāli būtu pareizi, pārredzamā procesā ir saskaņīgi, objektīvi un ticami jānosaka tirdzniecības zonas. Lai nodrošinātu Savienības elektrotīkla efektīvu darbību un plānošanu un dotu iedarbīgus cenu signālus jaunai elektroenerģijas ražošanas jaudai, pieprasījuma reakcijai un pārvades infrastruktūrai, tirdzniecības zonām būtu jāatspoguļo strukturālā pārslodze. Protī, lai novērstu iekšējo pārslodzi, nevajadzētu samazināt starpzonu jaudu.
- (31) Lai ņemtu vērā tirdzniecības zonu optimizēšanas atšķirīgos principus, nekaitējot likvidajiem tirgiem un ieguldījumiem tīklos, būtu jāparedz divi varianti pārslodzes novēršanai. Dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai izvēlēties starp savas tirdzniecības zonas rekonfigurāciju un tādiem pasākumiem kā tīkla pastiprināšana un tīkla optimizēšana. Šāda lēmuma sākumpunktam vajadzētu būt ilgtermiņa strukturālās pārslodzes apzināšanai, ko veic dalībvalsts pārvades sistēmas operators vai operatori, elektroenerģijas pārvades sistēmu operatori Eiropas tīkla ("ENTSO-E") ziņojumam par pārslodzi, vai tirdzniecības zonu izvērtējumam. Dalībvalstīm vispirms būtu jācenšas rast kopīgu risinājumu, kā vislabāk novērst pārslodzi. To darot, dalībvalstis varētu pieņemt daudznacionālus vai nacionālus rīcības plānus pārslodzes novēršanai. Dalībvalstīm, kuras pieņem rīcības plānu pārslodzes novēršanai, būtu lineāras trajektorijas veidā jāpiemēro pakāpeniskas ieviešanas periods starpsavienotāju atvēršanai. Šāda rīcības plāna īstenošanas beigās dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai izvēlēties, vai tās dod priekšroku tirdzniecības zonas(-u) rekonfigurācijai vai atlikušās pārslodzes novēršanai ar korektīviem pasākumiem, kuru izmaksas dalībvalstis pašas sedz. Pēdējā minētajā gadījumā to tirdzniecības zona nebūtu jārekonfigurē pret attiecīgās dalībvalsts gribu, ar noteikumu, ka tiek sasniegta minimālā jauda. Minimālajam jaudas līmenim, kas būtu jāizmanto koordinētā jaudas aprēķināšanā, vajadzētu būt kritiskā tīkla elementa jaudas procentuālam daudzumam, kā noteikts atlases procesā saskaņā ar Regulu (ES) 2015/1222, pēc tam, kad ir ievērotas darbības drošības robežas bojājumsituācijās vai, ja tiek izmantota plūsmabalsīta pieeja, ievērojot darbības drošības robežas bojājumsituācijās. Komisijas lēmumam par tirdzniecības zonu konfigurāciju vajadzētu būt iespējamam kā galējam līdzeklim un vajadzētu grozīt tirdzniecības zonu konfigurāciju vienīgi tajās dalībvalstīs, kuras izvēlējušās tirdzniecības zonu sadalīšanu vai kuras nav sasniegušas minimālo jaudas sliekšni.
- (32) Lai tirgu integrācijas ceļā efektīvi dekarbonizētu elektrosistēmu, ir sistemātiski jānovērš šķēršļi pārrobežu tirdzniecībai, kas palīdzēs pārvarēt tirgu sadrumstalotību un kas Savienības enerģijas lietotājiem ļaus pilnībā baudīt labumu, ko sniedz integrēti elektroenerģijas tirgi un konkurence.
- (33) Ar šo regulu būtu jāparedz pamatprincipi attiecībā uz tarifkāciju un jaudu piešķiršanu, vienlaikus nodrošinot vadlīniju pieņemšanu, kurās ir sīki izstrādāti turpmākie būtiskie principi un metodes, lai ļautu ātri pielāgoties izmaiņām apstākļos.
- (34) Pārslodzes problēmu vadībai būtu jāsniedz pareizi ekonomiskie signāli pārvades sistēmas operatoriem un tirgus dalībniekiem, un tā pamatā vajadzētu būt tirgus mehānismiem.
- (35) Pārvadot elektroenerģijas pārrobežu plūsmas savos elektrotīklos, rodas izmaksas, par kurām atvērtā, konkurenciālā tirgū pārvades sistēmu operatoriem būtu jāsaņem kompensācija no to pārvades sistēmu operatoriem, kuri rada šīs pārrobežu elektroenerģijas plūsmas, un no to sistēmu operatoriem, kur šīs plūsmas tiek saņemtas.
- (36) Maksājumi un ieņēmumi, ko rada kompensācijas mehānisms starp pārvades sistēmu operatoriem, būtu jāņem vērā, nosakot valsts tīklu tarifus.
- (37) Faktiski maksājamās summas par pārrobežu piekļuvi pārvades sistēmai var būtiski atšķirties atkarībā no iesaistītā pārvades sistēmas operatora, kā arī atšķirību dēļ starp dalībvalstīs piemērojamām tarifkācijas sistēmām. Tādēļ ir vajadzīgs konkrēts saskaņošanas līmenis, lai izvairītos no tirdzniecības izkropļojumiem.

- (38) Vajadzētu būt noteikumiem par to ieņēmumu izlietojumu, kurus gūst no pārslodzes vadības procedūrām, ja vien attiecīgā starpsavienotāja īpatnības nepamato atbrīvojumu no šiem noteikumiem.
- (39) Lai visiem tirgus dalībniekiem nodrošinātu līdzvērtīgus konkurences apstākļus, tīkla tarifi būtu jāpiemēro tā, lai nebūtu ne pozitīvas, ne negatīvas diskriminācijas starp ražošanu, kas pieslēgta sadales līmenī, un produkciju, kas pieslēgta pārvades līmenī. Tīkla tarifiem nevajadzētu diskriminēt attiecībā uz enerģijas uzkrāšanu un mazināt stimulu iesaistīties pieprasījuma reakcijā, ne arī likt šķēršļus energoefektivitātes uzlabojumiem.
- (40) Lai tarifu noteikšana jomās, kur saistoša saskaņošana netiek uzskatīta par lietderīgu, kļūtu pārredzamāka un tos būtu vieglāk salīdzināt, Eiropas Energo regulatoru sadarbības aģentūrai ("ACER"), kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2019/942⁽¹⁰⁾, būtu jāizdod paraugprakses ziņojums par tarifu metodikām.
- (41) Lai labāk nodrošinātu optimālas investīcijas Eiropas mēroga tīklā un veiksmīgāk risinātu problēmgadījumus, kad nacionālo prioritāšu dēļ nav iespējams realizēt dzīvotspējīgus starpsavienojuma projektus, būtu atkārtoti jāapsver pārslodzes rentes ieviešana, un tai būtu jāsekmē tas, lai garantētu pieejamību un saglabātu vai palielinātu starpsavienojuma jaudas.
- (42) Lai panāktu elektroenerģijas pārvades tīkla optimālu pārvaldību un lai būtu iespējams tirgot un piegādāt elektroenerģiju pāri robežām Savienībā, būtu jāizveido *ENTSO-E*. *ENTSO-E* uzdevumi būtu jāveic saskaņā ar Savienības konkurences noteikumiem, kurus piemēro *ENTSO-E* lēmumiem. *ENTSO-E* uzdevumiem vajadzētu būt skaidri definētiem, un tā darbības metodēm būtu jānodrošina *ENTSO-E* darbības efektivitāte un pārredzamība. *ENTSO-E* sagatavotie tīkla kodeksi nav paredzēti tam, lai ar tiem aizstātu vajadzīgos valstu tīkla kodeksus attiecībā uz jautājumiem, kas nav pārrobežu jautājumi. Tā kā efektīvāku darbu var panākt ar reģionālu pieeju, pārvades sistēmu operatoriem vispārējā sadarbības struktūrā būtu jāizveido reģionālas struktūras, vienlaikus panākot to, ka reģionālā līmenī sasniegtie rezultāti atbilst Savienības līmeņa tīkla kodeksiem un nesaistošiem tīkla attīstības desmit gadu plāniem. Dalībvalstīm būtu jāveicina sadarbība un jāuzrauga tīkla efektivitāte reģionu līmenī. Sadarbībai reģionu līmenī vajadzētu būt savienojamai ar virzību uz konkurenciālu un efektīvu elektroenerģijas iekšējo tirgu.
- (43) *ENTSO-E* būtu jāveic pamatīgs Eiropas mēroga resursu pietiekamības novērtējums vidēja termiņa līdz ilgtermiņa griezumā, lai iegūtu objektīvu pamatu, pēc kā novērtēt bažas par pietiekamību. Bažas par resursu pietiekamību, kam kā risinājums izvēlēti jaudas mehānismi, būtu jābalsta uz Eiropas mēroga resursu pietiekamības novērtējumu. Minēto novērtējumu var papildināt ar valstu novērtējumiem.
- (44) Metodikai ilgtermiņa resursu pietiekamības novērtējumam (griezumā no 10 nākamajiem gadiem līdz nākamajam gadam), ko paredz šī regula, ir cits mērķis nekā sezonālajiem pietiekamības novērtējumiem (nākamie seši mēneši), kā noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2019/941⁽¹¹⁾ 9. pantā. Vidēja termiņa līdz ilgtermiņa resursu pietiekamības novērtējumus izmanto, lai apzinātu bažas par pietiekamību un izvērtētu vajadzību pēc jaudas mehānismiem, turpretī sezonālos pietiekamības novērtējumus izmanto, lai brīdinātu par tuvākajos 6 mēnešos iespējamajiem īstermiņa riskiem, kuri varētu izraisīt būtisku elektroapgādes stāvokļa pasliktināšanos. Turklāt, reģionālie koordinācijas centri arī veic reģionālos pietiekamības novērtējumus attiecībā uz elektroenerģijas pārvades sistēmas darbību. Tie ir ļoti īsa termiņa pietiekamības novērtējumi (no nākamās nedēļas līdz nākamās dienas griezumā), un tos izmanto sistēmas darbības sakarā.
- (45) Pirms jaudas mehānismu ieviešanas dalībvalstīm būtu jānovērtē regulatīvie izkropļojumi, kas vairo saistītās bažas par resursu pietiekamību. Būtu jāpieprasa dalībvalstīm, lai tās pieņem pasākumus apzināto izkropļojumu likvidēšanai, un tām būtu jāpieņem minēto pasākumu īstenošanas grafiks. Jaudas mehānismus vajadzētu ieviest tikai tādu pietiekamības problēmu risināšanai, kuras nav iespējams novērst, likvidējot šādus izkropļojumus.

⁽¹⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/942 (2019. gada 5. jūnijs), ar ko izveido Eiropas Savienības Energo regulatoru sadarbības aģentūru (skatīt šā *Oficiālā Vēstneša* 22. lpp.).

⁽¹¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/941 (2019. gada 5. jūnijs) par riskgatavību elektroenerģijas sektorā un ar ko atceļ Direktīvu 2005/89/EK (skatīt šā *Oficiālā Vēstneša* 1. lpp.).

- (46) Dalībvalstīm, kuras plāno ieviest jaudas mehānismus, pārredzamā un verificējamā procesā būtu jānosaka jaudas pietiekamības mērķrādītāji. Dalībvalstīm vajadzētu būt tiesīgām pašām noteikt vēlamo piegādes drošības līmeni.
- (47) Saskaņā ar LESD 108. pantu Komisijai ir ekskluzīva kompetence novērtēt to valsts atbalsta pasākumu saderību ar iekšējo tirgu, kurus dalībvalstis varētu ieviest. Minēto novērtējumu veic, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punktu un saskaņā ar visiem attiecīgiem noteikumiem un norādījumiem, kurus Komisija var šajā sakarībā pieņemt. Šī regula neskar Komisijas ekskluzīvo kompetenci, kas tai piešķirta ar LESD.
- (48) Jau ieviestie jaudas mehānismi būtu jāizskata, ņemot vērā šo regulu.
- (49) Šajā regulā būtu jānosaka detalizēti noteikumi, kas veicinātu efektīvu pārrobežu dalību jaudas mehānismos. Pārvades sistēmu operatori būtu jāsekmē ieinteresēto elektroenerģijas ražotāju pārrobežu līdzdalība jaudas mehānismos citās dalībvalstīs. Tāpēc tiem būtu jāaprēķina jaudas apjomi, līdz kādiem iespējama pārrobežu līdzdalība, būtu jārada dalības iespējas un būtu jāpārbauda pieejamība. Regulatīvajām iestādēm būtu jānodrošina pārrobežu noteikumu izpilde dalībvalstīs.
- (50) Jaudas mehānismiem nevajadzētu būt pārmērīgi kompensējošiem, vienlaikus tiem vajadzētu nodrošināt piegādes drošību. Šajā ziņā jaudas mehānismiem, kas nav stratēģiskās rezerves, vajadzētu būt veidotiem tā, lai cena, ko maksā par pieejamību, automātiski līdzinās nullei, ja sagaidāms, ka jaudas līmenis, kas būtu rentabls enerģijas tirgū, kurā netiek piemērots jaudas mehānisms, būs pietiekams, lai apmierinātu pieprasīto jaudas līmeni.
- (51) Lai atbalstītu dalībvalstis un reģionus, kas enerģētikas pārkārtošanas dēļ saskaras ar sociālām, rūpniecības un ekonomikas problēmām, Komisija ir izveidojusi ogļu un oglekļtīrītu reģionu iniciatīvu. Šajā kontekstā Komisijai būtu jāpalīdz dalībvalstīm, attiecīgā gadījumā arī sniedzot mērķorientētu finansiālu atbalstu, lai minētajos reģionos pārkārtošanās būtu taisnīga.
- (52) Ņemot vērā atšķirības valstu energosistēmās un esošo elektrotīklu tehniskos ierobežojumus, vislabākā pieeja, kā panākt progresu tirgu integrēšanā, bieži ir reģionālā pieeja. Tāpēc būtu jānostiprina pārvades sistēmu operatoru reģionālā sadarbība. Lai nodrošinātu, ka sadarbība ir efektīva, jaunam tiesiskajam regulējumam būtu jāparedz spēcīgāka reģionālā pārvaldība un regulatīvā pārraudzība, tostarp jānostiprina ACER lēmumu pieņemšanas pilnvaras attiecībā uz pārrobežu jautājumiem. Iespējams, ka ciešāka dalībvalstu sadarbība ir nepieciešama arī krīzes situācijās, lai palielinātu piegādes drošību un ierobežotu tirgus izkropļojumus.
- (53) Pārvades sistēmu operatoru savstarpējā koordinēšana reģionālā līmenī ir oficiāli nostiprināta, nosakot, ka pārvades sistēmu operatori ir obligāti jāiesaistās reģionālo drošības koordinātoru struktūrās. Reģionālo pārvades sistēmu operatoru koordinēšanu būtu jāturpina pilnveidot ar uzlabotu institucionālo satvaru, izveidojot reģionālos koordinācijas centrus. Reģionālo koordinācijas centru izveidošanā būtu jāņem vērā esošās vai plānotās reģionālās koordinācijas iniciatīvas un jāatbalsta arvien integrētākā Savienības elektrosistēmu darbība, tādējādi nodrošinot, ka to darbība ir efektīva un droša. Tādēļ ir jānodrošina, ka pārvades sistēmu operatoru koordinēšana, izmantojot reģionālos koordinācijas centrus, notiek visā Savienībā. Ja kādā reģionā pārvades sistēmu operatorus pagaidām vēl nekoordinē esošs vai plānots reģionālās koordinācijas centrs, attiecīgā reģiona pārvades sistēmas operatoram būtu jāizveido vai jāizraugās reģionālais koordinācijas centrs.
- (54) Reģionālo koordinācijas centru ģeogrāfiskajam tvērumam būtu jānodrošina to iespējas efektīvi veicināt pārvades sistēmu operatoru darbību koordinēšanu pāri reģionu robežām, kā rezultātā tiktu uzlabota sistēmas drošība un tirgus efektivitāte. Reģionālo koordinācijas centru darbībai vajadzētu būt elastīgai, lai tie savus uzdevumus reģionā varētu īstenot veidā, kas vislabāk atbilst tiem uzticēto individuālo uzdevumu īpatnībām.

- (64) Visi tirgus dalībnieki ir ieinteresēti darbā, ko sagaida no ENTSO-E. Tāpēc svarīga ir efektīva apspriešanās, un būtiskai nozīmei vajadzētu būt jau pastāvošajām struktūrām, kas izveidotas nolūkā sekmēt un vienkāršot apspriešanās procesu, piemēram, regulatīvajām iestādēm vai ACER.
- (65) Lai nodrošinātu lielāku pārredzamību saistībā ar visu elektroenerģijas pārvades tīklu Savienībā, ENTSO-E būtu jāsaprotams, jāpublicē un regulāri jāatjaunina nesaistošs Savienības tīkla attīstības desmit gadu plāns. Minētajā tīkla attīstības plānā būtu jāiekļauj stabili elektroenerģijas pārvades tīkli un vajadzīgie reģionālie starpsavienojumi, kuri ir atbilstīgi no komerciāla un piegādes drošības viedokļa.
- (66) Būtu jāveicina investīcijas svarīgā jaunā infrastruktūrā, vienlaikus nodrošinot elektroenerģijas iekšējā tirgus efektīvu darbību. Lai līdzstrāvas starpsavienotāji, kuriem piemērots atbrīvojums, pozitīvi ietekmētu konkurenci un piegādes drošību, projekta plānošanas stadijā būtu jāpārbauda tirgus ieinteresētība un jāpieņem pārslodzes vadības noteikumi. Ja līdzstrāvas starpsavienotāji atrodas vairāk nekā vienas dalībvalsts teritorijā, ACER būtu jāizskata – kā galējais līdzeklis – atbrīvojuma pieprasījums, lai pilnībā izvērtētu pārrobežu ietekmi un vienkāršotu administratīvās procedūras. Turklāt, tā kā šādiem lieliem atbrīvotiem infrastruktūras projektiem ir īpašs riska profils, uzņēmumiem, kuriem ir piegādes un ražošanas intereses, vajadzētu būt iespējai attiecībā uz konkrētajiem projektiem izmantot pagaidu atkāpi no pilnīgas nodalīšanas noteikumiem. Atkāpes, kuras piešķirtas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1228/2003⁽¹³⁾, turpina piemērot līdz paredzētajam beigu termiņam, kā noteikts lēmumā par atkāpes piešķiršanu. Atkrastes elektroenerģijas infrastruktūrai ar daļu funkcionalitāti (tā dēvētie “atkrastes hibrīda aktīvi”), apvienojot atkrastes vēja enerģijas pārvadi uz krastu un starpsavienojumiem, arī būtu jāpiemēro atkāpe, piemēram, saskaņā ar noteikumiem, kas piemērojami jauniem līdzstrāvas starpsavienotājiem. Vajadzības gadījumā tiesiskajā regulējumā pienācīgi būtu jāņem vērā minēto aktīvu specifiskā situācija, lai pārvarētu šķēršļus, kas apgrūtina ieviest sabiedrībai rentablus atkrastes hibrīda aktīvus.
- (67) Lai palielinātu uzticību tirgum, tā dalībniekiem jābūt pārliecinātiem, ka par ļaunprātīgām darbībām var tikt piemērotas iedarbīgas, samērīgas un atturošas sankcijas. Kompetentās iestādes būtu jāpilnvaro efektīvi izmeklēt gadījumus, kad situācija tirgū tiek izmantota ļaunprātīgi. Tāpēc kompetentajām iestādēm ir vajadzīga piekļuve datiem, kas sniedz informāciju par piegādātāju darbības lēmumiem. Daudzus svarīgus lēmumus elektroenerģijas tirgū pieņem ražotāji, un informācijai saistībā ar minētajiem lēmumiem noteiktu laikposmu vajadzētu būt viegli pieejamai kompetentajām iestādēm. Turklāt kompetentajām iestādēm būtu regulāri jāpārbauda, vai pārvades sistēmu operatori ievēro šos noteikumus. Šī prasība nebūtu jāattiecinā uz maziem ražotājiem, kuriem nav reālas iespējas radīt tirgus izkropļojumus.
- (68) Dalībvalstīm un kompetentajām iestādēm attiecīgā informācija būtu jāiesniedz Komisijai. Komisijai šāda informācija būtu jāapstrādā konfidenciali. Komisijai būtu jāvar vajadzības gadījumā pieprasīt būtisko informāciju tieši no attiecīgajiem uzņēmumiem ar noteikumu, ka tiek informētas kompetentās iestādes.
- (69) Dalībvalstīm būtu jāpieņem noteikumi par sankcijām, kas piemērojamas par šīs regulas noteikumu pārkāpumiem, un jānodrošina to īstenošana. Minētajām sankcijām vajadzētu būt iedarbīgām, samērīgām un atturošām.
- (70) Dalībvalstīm, Enerģētikas kopienas līgumslēdzējām pusēm un citām trešām valstīm, kas piemēro šo regulu vai piedalās kontinentālās Eiropas sinhronajā tīklā, būtu cieši jāsadarbojas visos jautājumos, kas skar integrētas elektroenerģijas tirdzniecības reģiona izveidi, un tām nevajadzētu pieņemt pasākumus, kas apdraudētu dalībvalstu un līgumslēdzēju pušu elektroenerģijas tirgu turpmāku integrāciju vai piegādes drošību.
- (71) Laikā, kad tika pieņemta Regula (EK) Nr. 714/2009, Savienības līmenī bija tikai daži noteikumi attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu. Kopš tā laika Savienības iekšējais tirgus ir kļuvis sarežģītāks, jo tirgos notiek fundamentālas izmaiņas, jo īpaši attiecībā uz elektroenerģijas ražošanu no variabliem atjaunojamiem energoresursiem. Tādēļ tīkla kodeksi un vadlīnijas ir kļuvušas plašas un visaptverošas un ietver gan tehniskus, gan vispārīgus jautājumus.

⁽¹³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1228/2003 (2003. gada 26. jūnijs) par nosacījumiem attiecībā uz pieeju tīklam elektroenerģijas pārrobežu tirdzniecībā (OV L 176, 15.7.2003., 1. lpp.).

- (72) Lai nodrošinātu minimālo saskaņošanas pakāpi, kas vajadzīga sekmīgai tirgus darbībai, būtu jādeleģē Komisijai pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar LESD 290. pantu attiecībā uz nebūtiskiem elementiem dažās konkrētās jomās, kas ir būtiskas tirgu integrācijai. Minētajos aktos vajadzētu iekļaut tādus elementus kā atsevišķu tīkla kodeksu un vadlīniju pieņemšana un grozīšana, ja tie papildina šo regulu, pārvades sistēmu operatoru un regulatīvo iestāžu reģionālā sadarbība, finanšu kompensācijas starp pārvades sistēmu operatoriem, kā arī noteikumu par atkāpēm piemērošana jauniem starpsavienotājiem. Ir īpaši būtiski, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, rīkotu atbilstīgas apspriešanās, tostarp ekspertu līmenī, un lai minētās apspriešanās tiktu rīkotas saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu⁽¹⁴⁾. Jo īpaši, lai deleģēto aktu sagatavošanā nodrošinātu vienādu dalību, Eiropas Parlaments un Padome visus dokumentus saņem vienlaicīgi ar dalībvalstu ekspertiem, un minēto iestāžu ekspertiem ir sistemātiska piekļuve Komisijas ekspertu grupu sanāksmēm, kurās notiek deleģēto aktu sagatavošana.
- (73) Lai nodrošinātu vienotus nosacījumus šīs regulas īstenošanai, būtu jāpiešķir īstenošanas pilnvaras Komisijai saskaņā ar LESD 291. pantu. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011⁽¹⁵⁾. Minēto īstenošanas aktu pieņemšanai būtu jāizmanto pārbaudes procedūra.
- (74) Ņemot vērā to, ka šīs regulas mērķi – proti, izveidot saskaņotu sistēmu elektroenerģijas pārrobežu tirdzniecībai – nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet rīcības mēroga un iedarbības dēļ minēto mērķi var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu, šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas vajadzīgi šā mērķa sasniegšanai.
- (75) Konsekvences un tiesiskās noteiktības labad nekam šajā regulā nebūtu jāliedz piemērot atkāpes, kas izriet no Direktīvas (ES) 2019/944 66. panta,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO REGULU.

I NODAĻA

PRIEKŠMETS, DARBĪBAS JOMA UN DEFINĪCIJAS

1. pants

Priekšmets un darbības joma

Šīs regulas mērķis ir:

- a) noteikt pamatus efektīvai Enerģētikas savienības mērķu un, jo īpaši, līdz 2030. gadam noteiktā klimata un enerģētikas satvara mērķu, sasniegšanai, radot apstākļus, kuros tiek doti tirgus signāli lielākai efektivitātei, augstākam atjaunojamo energoresursu īpatsvaram, piegādes drošībai, elastīgumam, ilgtspējībai, dekarbonizācijai un inovācijai;
- b) noteikt pamatprincipus labi funkcionējošiem, integrētiem elektroenerģijas tirgiem, kas visiem resursu nodrošinātājiem un elektroenerģijas lietotājiem paredz nediskriminējošu piekļuvi tirgum, dod patērētājiem iespējas rīkoties, nodrošina konkurētspēju globālā tirgū, kā arī pieprasījuma reakciju, enerģijas uzkrāšanu un energoefektivitāti, un atvieglo izklaidētā pieprasījuma un piedāvājuma agregēšanu, un radīt apstākļus tirgu un nozaru integrēšanai tirgvalstīs samaksas saņemšanai par elektroenerģiju, kas saražota no atjaunojamiem energoresursiem;

⁽¹⁴⁾ OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp.

⁽¹⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris), ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.).

- c) paredzēt taisnīgus noteikumus elektroenerģijas pārrobežu tirdzniecībai, tādējādi veicinot konkurenci elektroenerģijas iekšējā tirgū, ņemot vērā valstu un reģionālo tirgu īpašās iezīmes, tostarp izveidot kompensācijas mehānismu pārrobežu elektroenerģijas plūsmām, noteikt saskaņotus principus maksai par elektroenerģijas pārrobežu pārvadi un sadalīt starpsavienojumu pieejamās jaudas starp valstu pārvades sistēmām;
- d) veicināt labi funkcionējošu un pārredzamu vairumtirgus izveidi, sekmējot augstu elektroenerģijas piegādes drošības pakāpi, un paredzēt mehānismus, lai saskaņotu noteikumus elektroenerģijas pārrobežu tirdzniecībai.

2. pants

Definīcijas

Piemēro šādas definīcijas:

- 1) "starpsavienotājs" ir pārvades līnija, kas šķērso vai plešas pāri robežai starp dalībvalstīm un kas savieno dalībvalstu nacionālās pārvades sistēmas;
- 2) "regulatīvā iestāde" ir regulatīvā iestāde, ko katra dalībvalsts norīko saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/944 57. panta 1. punktu;
- 3) "pārrobežu elektroenerģijas plūsma" ir fiziska elektroenerģijas plūsma dalībvalsts pārvades tīklā, ko izraisa ārpus minētās dalībvalsts esošu ražotāju, lietotāju vai abu darbības ietekme uz tās pārvades tīklu;
- 4) "pārslodze" ir situācija, kad visus tirgus dalībnieku pieprasījumus tirdzniecībai starp tīkla zonām nevar pieņemt, jo tie būtiski ietekmētu fiziskās plūsmas tīkla elementus, kuri šīs plūsmas nevar pārvadīt;
- 5) "jauns starpsavienotājs" ir starpsavienotājs, kas nav pabeigts līdz 2003. gada 4. augustam;
- 6) "strukturālā pārslodze" ir pārslodze pārvades sistēmā, kas ir nepārprotami nosakāma, ir paredzama, laika gaitā ģeogrāfiski stabila un bieži atkārtojas normālos elektroenerģijas sistēmas apstākļos;
- 7) "tirgus operators" ir struktūra, kas sniedz pakalpojumu, kurā elektroenerģijas pārdošanas piedāvājumus savieto ar elektroenerģijas pirkšanas solījumiem;
- 8) "nominēts elektroenerģijas tirgus operators" vai "NETO" ir tirgus operators, ko iecēlusi kompetentā iestāde ar vienotu nākamās dienas vai vienotu tekošās dienas tirgus sasaistīšanu saistītu pienākumu veikšanai;
- 9) "zudušās slodzes vērtība" ir tādas maksimālās elektroenerģijas cenas aplēse euro/MWh, kādu lietotāji ir gatavi maksāt, lai izvairītos no pārtrauces;
- 10) "balansēšana" ir visas darbības un procesi visos laikposmos, ar kuru palīdzību pārvades sistēmu operatori pastāvīgi nodrošina sistēmas frekvences uzturēšanu iepriekš noteiktā stabilitātes diapazonā un to, lai tiktu nodrošināts vajadzīgo rezervju apjoms attiecībā uz nepieciešamo kvalitāti;
- 11) "balansēšanas enerģija" ir enerģija, ko pārvades sistēmu operatori izmanto, lai veiktu balansēšanu;
- 12) "balansēšanas pakalpojumu sniedzējs" ir tirgus dalībnieks, kas pārvades sistēmu operatoriem nodrošina balansēšanas enerģiju un/vai balansēšanas jaudu;
- 13) "balansēšanas jauda" ir jaudas apjoms, kuru balansēšanas pakalpojumu sniedzējs ir piekritis uzturēt un attiecībā uz kuru balansēšanas pakalpojumu sniedzējs ir piekritis uz visu līguma darbības laiku pārvades sistēmas operatoram iesniegt solījumus atbilstošam balansēšanas enerģijas daudzumam;
- 14) "balansatbildīgā puse" ir tirgus dalībnieks vai tā izvēlēts pārstāvis, kas atbild par tirgus dalībnieka nebalansu elektroenerģijas tirgū;
- 15) "nebalansa norēķinu periods" ir laika vienība, par kuru aprēķina balansatbildīgo pušu nebalansu;

- 16) "balansa cena" ir cena – kas var būt gan pozitīva, gan negatīva, gan vienāda ar nulli – katrā nebalansa norēķinu periodā par nebalansu katrā virzienā;
- 17) "nebalansa cenas zona" ir zona, kurā aprēķina nebalansa cenu;
- 18) "pirmskvalifikācijas process" ir process, kurā verificē balansēšanas jaudas piegādātāja atbilstību pārvades sistēmu operatoru noteiktajām prasībām;
- 19) "rezerves jauda" ir frekvences noturēšanas rezervju, frekvences atjaunošanas rezervju vai aizvietošanas rezervju apjoms, kam jābūt pieejamam pārvades sistēmas operatoram;
- 20) "prioritāra dispečēšana" attiecībā uz pašdispečēšanas modeli ir elektrostaciju dispečēšana pēc kritērijiem, kas atšķiras no solījumu ekonomiskās kārtības, un attiecībā uz centrālās dispečēšanas modeli – elektrostaciju dispečēšana pēc kritērijiem, kas atšķiras no solījumu ekonomiskās kārtības un no tikla ierobežojumiem, prioritāti dodot konkrētu elektroenerģijas ražošanas tehnoloģiju dispečēšanai;
- 21) "jaudas aprēķināšanas reģions" ir ģeogrāfiskais apgabals, kurā piemēro koordinētu jaudas aprēķinu;
- 22) "jaudas mehānisms" ir pagaidu pasākums, kas nodrošina nepieciešamā resursu pietiekamības līmeņa sasniegšanu, atļūdzinot resursiem to pieejamību, izslēdzot pasākumus, kuri saistīti ar papildpakalpojumiem vai pārslodzes vadību;
- 23) "augstas efektivitātes koģenerācija" ir koģenerācija, kas atbilst Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2012/27/ES ⁽¹⁶⁾ II pielikumā noteiktajiem kritērijiem;
- 24) "demonstrējumprojekts" ir projekts, kas demonstrē Savienībā vēl nebijušu tehnoloģiju un kas reprezentē būtisku inovāciju, kas ir daudz attīstītāka par esošajām tehnoloģijām;
- 25) "tirgus dalībnieks" fiziska vai juridiska persona, kas pērk, pārdod vai ražo elektroenerģiju, kas ir iesaistīta agregēšanā vai kas ir elektroenerģijas uzkrāšanas pakalpojumu operators, tostarp dodot tirdzniecības rīkojumus vienā vai vairākos elektroenerģijas tirgos, tostarp enerģijas balansēšanas tirgos;
- 26) "pārdispečēšana" ir pasākums, tostarp samazināšana, ko aktivizē viens vai vairāki pārvades sistēmu operatori vai sadales sistēmu operatori, mainot ražošanas paraugu, slodzes paraugu vai abus minētos, lai izmainītu fiziskās plūsmas elektrosistēmā un mazinātu fizisku pārslodzi vai kā citādi nodrošinātu sistēmas drošību;
- 27) "kompensācijas tirdzniecība" ir starpzonu apmaiņa, ko ierosina sistēmu operatori starp divām tirdzniecības zonām, lai mazinātu fizisku pārslodzi;
- 28) "elektroenerģijas ražošanas ietaise" ir ietaise, kura primāro enerģiju pārvērs elektroenerģijā un kura sastāv no viena vai vairākiem elektroenerģijas ražošanas moduļiem, kas pieslēgti tīklam;
- 29) "centrālās dispečēšanas modelis" ir grafiku sastādīšanas un dispečēšanas modelis, kurā pārvades sistēmas operators integrētās grafiku sastādīšanas procesā attiecībā uz dispečējamajām ietaisēm nosaka ražošanas grafikus un patēriņa grafikus, kā arī elektroenerģijas ražošanas ietaišu un pieprasījumietaišu dispečēšanu;
- 30) "pašdispečēšanas modelis" ir grafiku sastādīšanas un dispečēšanas modelis, kurā ražošanas grafikus un patēriņa grafikus, kā arī elektroenerģijas ražošanas ietaišu un pieprasījumietaišu dispečēšanu nosaka attiecīgo ietaišu grafiku sastādītāji;
- 31) "standarta balansēšanas produkts" ir saskaņots balansēšanas produkts, ko visi pārvades sistēmu operatori definējuši balansēšanas pakalpojumu apmaiņas vajadzībām;
- 32) "specifisks balansēšanas produkts" ir no standarta balansēšanas produkta atšķirīgs balansēšanas produkts;
- 33) "deleģētais operators" ir vienība, kurai konkrētus uzdevumus vai pienākumus, kas kādam pārvades sistēmas operatoram vai nominētam elektroenerģijas tirgus operatoram uzticēti saskaņā ar šo regulu vai citiem Savienības tiesību aktiem, ir deleģējis attiecīgais pārvades sistēmas operators vai NETO vai ir uzdevusi dalībvalsts vai regulatīvā iestāde;

⁽¹⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/27/ES (2012. gada 25. oktobris) par energoefektivitāti, ar ko groza Direktīvas 2009/125/EK un 2010/30/ES un atceļ Direktīvas 2004/8/EK un 2006/32/EK (OV L 315, 14.11.2012., 1. lpp.).

- 34) "lietotājs" ir lietotājs, kā definēts Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 1. punktā;
- 35) "galalietotājs" ir galalietotājs, kā definēts Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 3. punktā;
- 36) "vairumlietotājs" ir vairumlietotājs, kā definēts Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 2. punktā;
- 37) "mājsaimniecības lietotājs" ir mājsaimniecības lietotājs, kā definēts Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 4. punktā;
- 38) "mazais uzņēmums" ir mazais uzņēmums, kā definēts Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 7. punktā;
- 39) "aktīvs lietotājs" ir aktīvs lietotājs, kā definēts Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 8. punktā;
- 40) "elektroenerģijas tirgi" ir elektroenerģijas tirgi, kā definēts Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 9. punktā;
- 41) "piegāde" ir piegāde, kā definēts Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 12. punktā;
- 42) "elektroenerģijas piegādes līgums" ir elektroenerģijas piegādes līgums, kā definēts Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 13. punktā;
- 43) "agregēšana" ir agregēšana, kā definēts Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 18. punktā;
- 44) "pieprasījumreakcija" ir pieprasījumreakcija, kā definēts Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 20. punktā;
- 45) "viedās uzskaites sistēma" ir viedās uzskaites sistēma, kā definēts Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 23. punktā;
- 46) "sadarbspēja" ir sadarbība, kā definēts Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 24. punktā;
- 47) "sadale" ir sadale, kā definēts Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 28. punktā;
- 48) "sadales sistēmas operators" ir sadales sistēmas operators, kā definēts Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 29. punktā;
- 49) "energoefektivitāte" ir energoefektivitāte, kā definēts Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 30. punktā;
- 50) "no atjaunojamajiem energoresursiem iegūta enerģija" jeb "atjaunojamā enerģija" ir atjaunojamā enerģija, kā definēts Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 31. punktā;
- 51) "izklidēta ražošana" ir izklidēta ražošana, kā definēts Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 32. punktā;
- 52) "pārvade" ir pārvade, kā definēts Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 34. punktā;
- 53) "pārvades sistēmas operators" ir pārvades sistēmas operators, kā definēts Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 35. punktā;
- 54) "sistēmas izmantotājs" ir sistēmas izmantotājs, kā definēts Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 36. punktā;
- 55) "ražošana" ir ražošana, kā definēts Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 37. punktā;
- 56) "ražotājs" ir ražotājs, kā definēts Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 38. punktā;
- 57) "starspāvienota sistēma" ir starspāvienota sistēma, kā definēts Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 40. punktā;
- 58) "maza, izolēta sistēma" ir maza, izolēta sistēma, kā definēts Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 42. punktā;
- 59) "maza, savienota sistēma" ir maza, savienota sistēma, kā definēts Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 43. punktā;
- 60) "palīgpakalpojums" ir palīgpakalpojums, kā definēts Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 48. punktā;
- 61) "ar frekvences kontroli nesaistīts palīgpakalpojums" ir ar frekvences kontroli nesaistīts palīgpakalpojums, kā definēts Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 49. punktā;

- 62) “enerģijas uzkrāšana” ir enerģijas uzkrāšana, kā definēts Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 59. punktā;
- 63) “reģionālais koordinācijas centrs” ir reģionālais koordinācijas centrs, kas izveidots, ievērojot šīs regulas 35. pantu;
- 64) “enerģijas vairumtirgus” ir enerģijas vairumtirgus, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1227/2011 ⁽¹⁷⁾ 2. panta 6. punktā;
- 65) “tirdzniecības zona” ir lielākā ģeogrāfiskā teritorija, kurā tirgus dalībnieki var veikt elektroenerģijas apmaiņu bez jaudas sadales;
- 66) “jaudas sadale” ir starpzonu jaudas piešķiršana;
- 67) “kontroles zona” ir savstarpēji savienotas sistēmas integrēta daļa, kuru pārvalda viens sistēmas operators; tā ietver pievienotās fiziskās slodzes un/vai ģenerētārvienības, ja tādas ir;
- 68) “koordinēta neto pārvades jauda” ir jaudas aprēķina metode, kuras pamatā ir princips – *ex ante* aprēķināta un attiecīgi definēta maksimālā enerģijas apmaiņa starp blakusesošām tirdzniecības zonām;
- 69) “kritisks tīkla elements” ir tīkla elements tirdzniecības zonā vai starp tirdzniecības zonām, ko ņem vērā jaudas aprēķina procesā un kas ierobežo elektroenerģijas daudzumu, ar ko var veikt apmaiņu;
- 70) “starpzonu jauda” ir savstarpēji savienotās sistēmas spēja nodrošināt enerģijas pārvadi starp tirdzniecības zonām;
- 71) “ģenerētārvienība” ir viens elektroenerģijas ģenerators, kas pieder ražošanas vienībai.

II NODAĻA

VISPĀRĪGI ELEKTROENERĢIJAS TIRGUS NOTEIKUMI

3. pants

Principi, kas attiecas uz elektroenerģijas tirgu darbību

Dalībvalstis, regulatīvās iestādes, pārvades sistēmu operatori, sadales sistēmu operatori, tirgus operatori un deleģētie operatori nodrošina, ka elektroenerģijas tirgi darbojas saskaņā ar šādiem principiem:

- a) cenas nosaka, balstoties uz pieprasījumu un piedāvājumu;
- b) tirgus noteikumi veicina brīvu cenu veidošanos un nodrošina izvairīšanos no darbībām, kuras neļauj noteikt cenas, balstoties uz pieprasījumu un piedāvājumu;
- c) tirgus noteikumi palīdz attīstīt elastīgāku elektroenerģijas ražošanu, ilgtspējīgu mazoglekļa elektroenerģijas ražošanu un elastīgāku pieprasījumu;
- d) lietotājiem rada apstākļus, kas tiem ļauj gūt labumu no tirgus sniegtajām izdevībām un palielinātas konkurences mazumtirgos, un dod iespējas kā tirgus dalībniekiem iesaistīties enerģijas tirgū un enerģētikas pārkārtošanas procesā;
- e) rada apstākļus galalietotāju un mazo uzņēmumu dalībai tirgū, agregējot vairākās elektroenerģijas ražošanas ietaisēs ražoto elektroenerģiju vai slodzi no vairākām pieprasījumietaisēm, lai elektroenerģijas tirgū tiktu iesniegti kopīgi piedāvājumi un tie tiktu kopīgi pārvaldīti elektrosistēmā saskaņā ar Savienības konkurences tiesību aktiem;
- f) tirgus noteikumi rada apstākļus elektrosistēmas un līdz ar to ekonomikas dekarbonizācijai, tostarp, radot apstākļus atjaunojamo energoresursu elektroenerģijas integrācijai un stimulējot energoefektivitāti;
- g) tirgus noteikumi dot pienācīgus stimulus investīcijām elektroenerģijas ražošanā – jo īpaši ilgtermiņa investīcijām dekarbonizētā un ilgtspējīgā elektroenerģijas sistēmā, – enerģijas uzkrāšanā, energoefektivitātē un pieprasījumreakcijā, lai tiktu apmierinātas tirgus vajadzības, un sekmē godīgu konkurenci, tādējādi nodrošinot piegādes drošību;

⁽¹⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1227/2011 (2011. gada 25. oktobris) par enerģijas vairumtirgus integritāti un pārredzamību (OVL 326, 8.12.2011., 1. lpp.).

- h) pakāpeniski novērš šķēršļus pārrobežu elektroenerģijas plūsmām starp tirdzniecības zonām vai dalībvalstīm un pārrobežu darījumiem elektroenerģijas tirgos un saistītajos pakalpojumu tirgos;
- i) tirgus noteikumi paredz reģionālo sadarbību, kur tā iespējama;
- j) droša un ilgtspējīga ražošana, enerģijas uzkrāšana un pieprasījuma reakcija vienlīdzīgi piedalās tirgū atbilstīgi Savienības tiesību aktos noteiktajām prasībām;
- k) visi ražotāji ir tieši vai netieši atbildīgi par savas saražotās elektroenerģijas pārdošanu;
- l) tirgus noteikumi ļauj izstrādāt demonstrējumprojektus ar ilgtspējīgiem, drošiem un mazoglekļa energoresursiem, tehnoloģijām vai sistēmām, kas jāizmanto un jālieto sabiedrības labā;
- m) tirgus noteikumi rada apstākļus efektīvai elektroenerģijas ražošanas aktīvu, enerģijas uzkrāšanas un pieprasījuma reakcijas dispečēšanai;
- n) tirgus noteikumi ļauj elektroenerģijas ražošanas, enerģijas uzkrāšanas un elektroenerģijas piegādes uzņēmumiem ienākt un aiziet no tirgus, balstoties uz minēto uzņēmumu pašu veikto novērtējumu par savu darbību ekonomisko un finansiālo dzīvotspēju;
- o) lai ļautu tirgus dalībniekiem būt aizsargātiem no cenas svārstībām tirgū un lai mazinātu neskaidrību par nākotnes ienākumiem no investīcijām, ilgtermiņa riska nodrošinātā produkti ir tirgojami biržās pārredzamā veidā un ilgtermiņa elektroenerģijas piegādes līgumi ir apspriežami kā ārpusbiržas darījumi, ievērojot Savienības konkurences tiesību aktus;
- p) Tirgus noteikumi atvieglo produktu tirdzniecību visā Savienībā un regulējuma izmaiņās ņem vērā ietekmi uz biržā netirgotu un tirgotu gan īstermiņa, gan ilgtermiņa nākotnes līgumu tirgiem un to produktiem;
- q) tirgus dalībniekiem ir tiesības iegūt piekļuvi pārvades tīkliem un sadales tīkliem, pamatojoties uz objektīviem, pārredzamiem un nediskriminējošiem noteikumiem.

4. pants

Taisnīga pārkārtošanās

Komisija atbalsta dalībvalstis, kuras ievieš valsts stratēģiju, ar ko esošo ar ogleņiem un citu cieto fosilo kurināmo darbināmo spēkstaciju ražošanas jaudu un ogļu ieguves apjomu pakāpeniski samazinātu ar visiem pieejamajiem līdzekļiem, lai iespējotu "taisnīgu pārkārtošanos" reģionos, kuros notikušas strukturālas pārmaiņas. Komisija palīdz dalībvalstīm novērst sociālās un ekonomiskās sekas, ko rada enerģētiskās pārkārtošana, pārejot uz tīru enerģiju.

Komisija strādā ciešā partnerībā ar ieinteresētajām personām ogļu un oglekļietilpīgos reģionos, atvieglo piekļuvi pieejamajiem līdzekļiem un programmām un to izmantošanu un mudina apmainīties ar labāko praksi, arī rīkot diskusijas par rūpniecības ceļvežiem un pārkvalificēšanās vajadzībām.

5. pants

Balansatbildība

1. Visi tirgus dalībnieki ir atbildīgi par nebalansa gadījumiem, ko tie rada sistēmā ("balansatbildība"). Šajā nolūkā tirgus dalībnieki ir vai nu balansatbildīgās puses, vai tie savu atbildību līgumiski deleģē pašu izvēlētai balansatbildīgajai pusei. Katra balansatbildīgā puse ir finansiāli atbildīga par saviem nebalansa gadījumiem un cenšas būt balansā vai palīdz elektroenerģijas sistēmai būt balansā.

2. Dalībvalstis var paredzēt atkāpes no balansatbildības:

- a) inovatīvu tehnoloģiju demonstrējumprojektiem, kurus apstiprinājusi regulatīvā iestāde, ar noteikumu, ka minētās atkāpes nepārsniedz laiku un apmēru, kāds nepieciešams demonstrējuma mērķu sasniegšanai;

- b) elektroenerģijas ražošanas ietaisēm, kuras izmanto atjaunojamo energoresursu un kuru uzstādītā elektroenerģijas ražošanas jauda ir mazāka par 400 kW;
- c) iekārtām, kas saņem Komisijas apstiprinātu atbalstu saskaņā ar Savienības valsts atbalsta noteikumiem atbilstīgi LESD 107., 108. un 109. pantam un kas pasūtītas pirms 2019. gada 4. jūlija.

Dalībvalstis var, neskarot LESD 107. un 108. pantu, nodrošināt stimulus tirgus dalībniekiem, kas ir pilnībā vai daļēji atbrīvoti no atbildības par balansēšanu, uzņemties pilnu atbildību par balansēšanu.

3. Ja dalībvalsts piešķir atkāpi saskaņā ar 2. punktu, tā nodrošina, ka cits tirgus dalībnieks pilnībā uzņemas finansiālo atbildību par nebalansa gadījumiem.

4. Attiecībā uz elektroenerģijas ražošanas ietaisēm, kas pasūtītas no 2026. gada 1. janvāra, 2. punkta b) apakšpunktu piemēro tikai tām elektroenerģijas ražošanas ietaisēm, kuras izmanto atjaunojamus energoresursus un kuru uzstādītā elektroenerģijas ražošanas jauda ir mazāka par 200 kW.

6. pants

Balansēšanas tirgus

1. Balansēšanas tirgus, tostarp pirmskvalifikācijas procesus, organizē tā, lai:
  - a) starp tirgus dalībniekiem tiktu nodrošināta patiesa nediskriminācija, ņemot vērā elektroenerģijas sistēmas dažādās tehniskās vajadzības, kā arī dažādās tehniskās spējas, kādas ir ražošanas resursiem, enerģijas uzkrāšanai un pieprasījuma reakcijai;
  - b) nodrošinātu to, ka pakalpojumi tiek definēti pārredzamā un tehnoloģiski neitrālā veidā un tiek iepirkti pārredzamā un tirgvalstītā veidā;
  - c) visiem tirgus dalībniekiem – individuāli vai agregēšanas ceļā – tiktu nodrošināta nediskriminējoša piekļuve, tostarp no variabliem atjaunojamiem energoresursiem ražotai elektroenerģijai, pieprasījuma reakcijai un enerģijas uzkrāšanai;
  - d) tiktu ievērota vajadzība panākt arvien lielāku variablās elektroenerģijas ražošanas īpatsvaru, arvien lielāku pieprasījuma reakcijas pakāpi un jauno tehnoloģiju ienākšanu.
2. Balansēšanas enerģijas cena netiek iepriekš noteikta balansēšanas jaudas līgumos. Iepirkuma procesi ir pārredzami saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/944 40. panta 4. punktu, vienlaikus aizsargājot sensitīvas komercinformācijas konfidencialitāti.
3. Balansēšanas tirgi nodrošina darbības drošību, vienlaikus ļaujot maksimāli izmantot un efektīvi piešķirt starpzonu jaudu visos laikposmos saskaņā ar 17. pantu.
4. Norēķiniem par balansēšanas enerģiju attiecībā uz standarta balansēšanas produktiem un specifiskiem balansēšanas produktiem izmanto robežcenas noteikšanu – *pay-as-cleared* jeb vienotas cenas noteikšanu –, ja vien visas regulatīvās iestādes nav apstiprinājušas alternatīvu cenu noteikšanas metodi, pamatojoties uz visu pārvades sistēmu operatoru kopīgo priekšlikumu pēc tam, kad ir veikta analīze, kas uzskatāmi parāda, ka minētā alternatīva cenu noteikšanas metode ir efektīvāka.

Tirgus dalībniekiem atļauj iesniegt solījumus pēc iespējas tuvu reāllaikam, un balansēšanas enerģijas tirgus slēgšanas laiks nav pirms tekošās dienas starpzonu jaudas tirgus slēgšanas laika.

Pārvades sistēmu operatori, kas piemēro centrālās dispečēšanas modeli, var paredzēt papildu noteikumus saskaņā ar elektroenerģijas balansēšanas vadlīnijām, kas pieņemtas pamatojoties uz Regulas (EK) Nr. 714/2009 6. panta 11. punktu.

5. Par nebalansu norēķinās par cenu, kas atspoguļo enerģijas vērtību reāllaikā.
6. Katra nebalansa cenas zona sakrīt ar tirdzniecības zonu, izņemot centrālās dispečēšanas modeļa gadījumā kad nebalansa cenas zona var būt daļa no tirdzniecības zonas.
7. Rezerves jaudas dimensionēšanu veic pārvades sistēmu operatori, un to sekmē reģionālā līmenī.

8. Balansēšanas jaudas iepirkumu veic pārvades sistēmas operators, un to var sekmēt reģionālā līmenī. Šajā nolūkā var ierobežot pārrobežu jaudas rezervēšanu. Balansēšanas jaudas iepirkums ir tirgbalstīts un organizēts tā, lai pirmskvalifikācijas procesā nebūtu diskriminācijas starp tirgus dalībniekiem, saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/944 40. panta 4. punktu, neatkarīgi no tā, vai tirgus dalībnieki piedalās individuāli vai agregēšanas ceļā.

Balansēšanas jaudas iepirkumu balsta uz primāro tirgu, ja vien un ciktāl regulatīvā iestāde nav piešķirusi atkāpi, lai atļautu citu tirgbalstītu iepirkumu veidu izmantošanu, pamatojoties uz konkurences trūkumu balansēšanas pakalpojumu tirgū. Atkāpes no pienākuma balansēšanas jaudas iepirkumu balstīt uz primāro tirguizmantošanu pārskata ik pēc trīs gadiem.

9. Augšupvērsta balansēšanas jaudas iepirkumu un lejupvērsta balansēšanas jaudas iepirkumu veic atsevišķi, ja vien regulatīvā iestāde neapstiprina atkāpi no šā principa, pamatojoties uz to, ka ar attiecīgās atkāpes piemērošanu tiktu panākta lielāka ekonomiskā efektivitāte, kā tas skaidri parādīts pārvades sistēmas operatora veiktajā novērtējumā. Balansēšanas jaudas līgumus slēdz ne agrāk kā vienu dienu pirms balansēšanas jaudas piegādes, un līguma darbības periods nav ilgāks par vienu dienu, ja vien un ciktāl regulatīvā iestāde nav apstiprinājusi agrāku līgumu slēgšanu vai ilgākus līguma darbības periodus, lai nodrošinātu piegādes drošību vai uzlabotu ekonomisko efektivitāti.

Ja tiek piešķirta atkāpe, vismaz 40 % no standarta balansēšanas produktiem un vismaz 30 % no visiem balansēšanas jaudai izmantotajiem produktiem balansēšanas jaudas līgumus slēdz ne ilgāk kā vienu dienu pirms balansēšanas jaudas piegādes, un līguma darbības periods nav ilgāks par vienu dienu. Līgumus par atlikušo balansēšanas jaudas daļu slēdz ne agrāk kā vienu mēnesi pirms balansēšanas jaudas piegādes, un tādu līgumu darbības periods nav ilgāks par vienu mēnesi.

10. Pēc pārvades sistēmas operatora pieprasījuma regulatīvā iestāde var nolemt pagarināt līguma par atlikušo balansēšanas jaudas daļu darbības periodu, kas minēts 9. punktā, ne ilgāk kā uz 12 mēnešiem ar noteikumu, ka šādam lēmumam ir laika ierobežojums un ka pozitīvā ietekme uz galalietotāju izmaksu samazināšanu, pārsniedz negatīvo ietekmi uz tirgu. Pieprasījumā iekļauj:

- a) konkrētu periodu, kurā atkāpe tiktu piemērota;
- b) konkrētu balansēšanas jaudas apjomu, kādam atkāpe tiktu piemērota;
- c) analīzi par atkāpes ietekmi uz balansēšanas resursu tirgus daļu; un
- d) atkāpes pamatojumu, kas uzskatāmi parāda, ka šādas atkāpes rezultātā samazinātos galalietotāju izmaksas.

11. Neatkarīgi no 10. punkta no 2026. gada 1. janvāra līgumu darbības periodi nav ilgāki par sešiem mēnešiem.

12. Līdz 2028. gada 1. janvārim regulatīvās iestādes ziņo Komisijai un ACER par kopējās jaudas daļu, uz kuru attiecas līgumi, kuru darbības periods vai kuru iepirkuma periods ir ilgāks par vienu dienu.

13. Pārvades sistēmu operatori vai to deleģētie operatori, cik vien drīz iespējams pēc reāllaika, bet ne vēlāk kā ar 30 minūšu kavēšanos pēc piegādes, publicē savu grafiku sastādīšanas zonu pašreizējo sistēmas balansu, aplēstās nebalansa cenas un aplēstās balansēšanas enerģijas cenas.

14. Ja standarta balansēšanas produkti nav pietiekami, lai nodrošinātu darbības drošību, vai, ja atsevišķus balansēšanas resursus nevar iesaistīt balansēšanas tirgū, izmantojot standarta balansēšanas produktus, pārvades sistēmu operatori var ierosināt, bet regulatīvās iestādes – apstiprināt, atkāpes no 2. un 4. punkta attiecībā uz specifiskiem balansēšanas produktiem, kas tiek aktivizēti uz vietas, neveicot to apmaiņu ar citiem pārvades sistēmu operatoriem.

Priekšlikumos par atkāpēm ietver to pasākumu aprakstu, kas ierosināti, lai, ievērojot ekonomisko efektivitāti, līdz minimumam samazinātu specifisko produktu izmantošanu,, uzskatāmi parāda, ka specifiskie produkti nerada būtiskus trūkumus un kropļojumus balansēšanas tirgus grafiku sastādīšanas zonā vai ārpus tās, kā arī attiecīgā gadījumā noteikumus un informāciju par procesu, kādā balansēšanas enerģijas solījumus no specifiskiem balansēšanas produktiem pārvērš balansēšanas enerģijas solījumos no standarta balansēšanas produktiem.

7. pants

Nākamās dienas un tekošās dienas tirgi

1. Pārvades sistēmu operatori un NETO kopīgi organizē integrēto nākamās dienas un tekošās dienas tirgu vadību saskaņā ar Regulu (ES) 2015/1222. Pārvades sistēmu operatori un NETO sadarbojas Savienības līmenī vai, kur tas ir lietderīgāk, reģionālā mērogā, lai maksimizētu Savienības elektroenerģijas nākamās dienas un tekošās dienas tirdzniecības efektivitāti un rezultativitāti. Pienākums sadarboties neskar Savienības konkurences tiesību aktu piemērošanu. Regulatīvās iestādes atbilstīgi Direktīvas (ES) 2019/944 59. pantam un ACER atbilstīgi Regulas (ES) 2019/942 4. un 8. pantam veic pārvades sistēmu operatoru un NETO regulatīvo uzraudzību attiecībā uz funkcijām, kas saistītas ar elektroenerģijas tirdzniecību.
2. Nākamās dienas un tekošās dienas tirgi:
  - a) ir organizēti tā, lai tajos nebūtu diskriminācijas;
  - b) maksimizē visu tirgus dalībnieku spēju pārvaldīt nebalansu;
  - c) maksimizē visu tirgus dalībnieku iespējas piedalīties starpzonu tirdzniecībā pēc iespējas tuvāk reāllaikam visās tirdzniecības zonās;
  - d) nodrošina cenas, kuras atspoguļo tirgus pamatelementus, tostarp enerģijas vērtību reāllaikā, uz kurām tirgus dalībnieki var pašauties, vienojoties par ilgāka termiņa nodrošes produktiem;
  - e) nodrošina darbības drošību, vienlaikus ļaujot maksimāli izmantot pārvades jaudu;
  - f) ir pārredzami, vienlaikus aizsargājot sensitīvas komercinformācijas konfidencialitāti un nodrošinot tirdzniecības anonimitāti;
  - g) neizšķir, vai darījumi notiek tirdzniecības zonā vai starp tirdzniecības zonām; un
  - h) ir organizēti tā, lai visi tirgus dalībnieki varētu piekļūt tirgum individuāli vai agregēšanas ceļā.

8. pants

Tirdzniecība nākamās dienas un tekošās dienas tirgos

1. NETO atļauj tirgus dalībniekiem tirgoties ar enerģiju pēc iespējas tuvu reāllaikam un vismaz līdz tekošās dienas starpzonu jaudas tirgus slēgšanas laikam.
2. NETO tirgus dalībniekiem gan nākamās dienas, gan tekošās dienas tirgos dod iespēju tirgoties ar enerģiju laika intervālos, kas ir vismaz tikpat īsi, cik nebalansa norēķinu periods.
3. NETO nodrošina produktus tirdzniecībai nākamās dienas un tekošās dienas tirgos, kuri ir pietiekami nelieli – ar minimālo solījuma lielumu 500 kW vai mazāk –, lai nodrošinātu sekmīgu pieprasījuma reakcijas, enerģijas uzkrāšanas un maza mēroga atjaunojamo energoresursu enerģijas ražošanas iesaisti, tostarp arī lietotāju tiešu iesaisti.
4. Ne vēlāk kā ar 2021. gada 1. janvāri nebalansa norēķinu periods visās grafiku sastādīšanas zonās ir 15 minūtes, izņemot gadījumus, kad regulatīvās iestādes ir piešķirušas atkāpi vai izņēmumu. Atkāpes drīkst piešķirt tikai līdz 2024. gada 31. decembrim.

No 2025. gada 1. janvāra nebalansa norēķinu periods nepārsniedz 30 minūtes, ja visas regulatīvās iestādes sinhronajā zonā ir piešķirušas izņēmumu.

9. pants

Nākotnes tirgi

1. Saskaņā ar Regulu (ES) 2016/1719 pārvades sistēmu operatori izdod ilgtermiņa pārvades tiesības vai ievieš līdzvērtīgus pasākumus, kas ļauj tirgus dalībniekiem, tostarp atjaunojamos energoresursus izmantojošu elektroenerģijas ražošanas ietaišu īpašniekiem, nodrošināties pret cenas riskiem pāri tirdzniecības zonu robežām, ja vien kompetento regulatīvo iestāžu veiktajā nākotnes tirgu novērtējumā attiecībā uz tirdzniecības zonu robežām, netiek konstatēts, ka attiecīgajās tirdzniecības zonās ir pietiekamas nodrošes iespējas.
2. Ilgtermiņa pārvades tiesības piešķir pārredzami, balstoties tirgū un bez diskriminācijas, izmantojot vienotu piešķiršanas platformu.
3. Ievērojot Savienības konkurences tiesību aktus, tirgus operatori ir tiesīgi izstrādāt nākotnes nodrošes produktus, tostarp ilgtermiņa nākotnes nodrošes produktus, lai tirgus dalībniekiem, tostarp atjaunojamos energoresursus izmantojošu elektroenerģijas ražošanas ietaišu īpašniekiem, dotu iespēju pienācīgi nodrošināties pret cenu svārstību radītajiem finanšu riskiem. Dalībvalstis neprasa, lai šādi nodrošes darījumi iekļautu tikai darījumus dalībvalstī vai tirdzniecības zonā.

10. pants

Tehniski solīšanas limiti

1. Nenosaka nedz maksimālo, nedz minimālo elektroenerģijas vairumcenas apmēru. Šo noteikumu cita starpā piemēro solīšanai un klīringam visos laikposmos, un tas attiecas uz balansēšanas enerģijas un nebalansa cenām, neskarot tehniskos cenas limitus, kurus var piemērot balansēšanas laikposmā un nākamās dienas un tekošās dienas laikposmos atbilstīgi 2. punktam.
2. NETO var piemērot saskaņotus limitus maksimālajām un minimālajām klīringa cenām nākamās dienas un tekošās dienas laikposmos. Minētie limiti ir pietiekami augsti, lai nevajadzīgi neierobežotu tirdzniecību, tie ir saskaņoti iekšējā tirgū un tajos ņemta vērā maksimālā zudušās slodzes vērtība. NETO ievieš pārredzamu mehānismu, lai laikus automātiski koriģētu tehniskos solīšanas limitus, ja ir paredzams, ka tiks sasniegti noteiktie limiti. Koriģētos augstākos limitus turpina piemērot, līdz tiek pieprasīti turpmāki palielinājumi saskaņā ar minēto mehānismu.
3. Pārvades sistēmu operatori neveic tādus pasākumus, kuru mērķis ir izmainīt vairumcenas.
4. Regulatīvās iestādes vai – ja dalībvalsts šim nolūkam izraudzījušās citu kompetento iestādi – šādas kompetentās iestādes apzina rīcībpolitikas un pasākumus, kurus piemēro to teritorijā un kuri varētu netieši sekmēt vairumcenu veidošanas ierobežošanu, tostarp ar balansēšanas enerģijas aktivizāciju saistīto solījumu ierobežošanu, jaudas mehānismus, pārvades sistēmu operatoru pasākumus, tirgus rezultātu apstrīdēšanas pasākumus vai tādus pasākumus, kuri paredzēti, lai novērstu dominējošās pozīcijas ļaunprātīgu izmantošanu vai neefektīvi definētas tirdzniecības zonas.
5. Ja regulatīvā iestāde vai izraudzītā kompetentā iestāde ir apzinājusi rīcībpolitiku vai pasākumu, kas varētu ierobežot vairumcenu veidošanu, tā veic visas vajadzīgās darbības, lai pārtrauktu vai, ja tas nav iespējams, mīkstinātu minētās politikas vai pasākuma ietekmi uz solītāju rīcību. Dalībvalstis līdz 2020. gada 5. janvārim iesniedz Komisijai ziņojumu, kurā izklāstīti pasākumi un darbības, kas veikti vai ko tās plāno veikt.

11. pants

Zudušās slodzes vērtība

1. Regulatīvās iestādes vai – ja dalībvalsts šim nolūkam izraudzījušās citu kompetento iestādi – šādas kompetentās iestādes līdz 2020. gada 5. jūlijam un, ja tas vajadzīgs, lai noteiktu uzticamības standartu saskaņā ar 25. pantu, savai teritorijai nosaka vienu zudušās slodzes vērtības aplēsi. Minēto aplēsi dara publiski pieejamu. Regulatīvās iestādes vai citas izraudzītās kompetentās iestādes katrai tirdzniecības zonai var noteikt dažādas aplēses, ja to teritorijā ir vairāk kā

viena tirdzniecības zona. Ja tirdzniecības zona sastāv no vairāk nekā vienas dalībvalsts teritorijām, tad attiecīgās regulatīvās iestādes vai citas izraudzītās kompetentās iestādes nosaka vienu zudušās slodzes vērtības aplēsi konkrētajai tirdzniecības zonai. Nosakot vienu zudušās slodzes vērtības aplēsi, regulatīvās iestādes vai citas izraudzītās kompetentās iestādes izmanto 23. panta 6. punktā minēto metodiku.

2. Regulatīvās iestādes un citas izraudzītās kompetentās iestādes savu zudušās slodzes vērtības aplēsi atjaunina ne retāk kā reizi piecos gados vai biežāk, ja tās novēro nozīmīgas izmaiņas.

12. pants

Elektroenerģijas ražošanas un pieprasījuma reakcijas dispečēšana

1. Elektroenerģijas ražošanas ietaišu un pieprasījuma reakcijas dispečēšana ir nediskriminējoša, pārredzama un, ja vien 2. līdz 6. punktā nav paredzēts citādi, tirgū balstīta.

2. Neskarot LESD 107., 108. un 109. pantu, dalībvalstis nodrošina, ka, dispečējot elektroenerģijas ražošanas ietaises, sistēmu operatori, ciktāl to ļauj valsts elektrosistēmas droša darbība un pamatojoties uz pārredzamiem un nediskriminējošiem kritērijiem, piešķir prioritāti ražošanas ietaisēm, kuras izmanto atjaunojamos energoresursus, ja šādas elektroenerģijas ražošanas ietaises ir:

a) elektroenerģijas ražošanas ietaises, kuras izmanto atjaunojamos energoresursus un kuru uzstādītā elektroenerģijas ražošanas jauda ir mazāka par 400 kW; vai

b) inovatīvu tehnoloģiju demonstrējumu projekti, kuri jāapstiprina regulatīvajai iestādei, ar noteikumu, ka šāda prioritāte nepārsniedz laiku un apmēru, kāds nepieciešams demonstrējuma mērķu sasniegšanai.

3. Dalībvalsts var nolemt prioritāru dispečēšanu nepiemērot tādām 2. punkta a) apakšpunktā minētajām elektroenerģijas ražošanas ietaisēm, kuras sāk darboties vismaz sešus mēnešus pēc attiecīgā lēmuma pieņemšanas, vai piemērot zemāku minimālo jaudu nekā noteikts 2. punkta a) apakšpunktā ar noteikumu, ka:

a) dalībvalstī ir labi funkcionējoši tekošās dienas un citi vairumtirgi un balansēšanas tirgi un ka minētie tirgi ir pilnībā pieejami visiem tirgus dalībniekiem saskaņā ar šo regulu;

b) pārdispečēšanas noteikumi un pārslodzes vadība ir pārredzama visiem tirgus dalībniekiem;

c) dalībvalsts valsts ieguldījums nolūkā sasniegt Savienības saistošo vispārējo mērķrādītāju attiecībā uz no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas īpatsvaru saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2018/2001⁽¹⁸⁾ 3. panta 2. punktu un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/1999⁽¹⁹⁾ 4. panta a) punkta 2) apakšpunktu ir vismaz vienāds ar Regulas (ES) 2018/1999 II pielikumā noteiktās formulas atbilstīgo rezultātu, un dalībvalsts no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas īpatsvars nav zemāks par tās atsaucies punktiem saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1999 4. panta a) punkta 2) apakšpunktu, vai alternatīvi – dalībvalsts no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas īpatsvars galīgā elektroenerģijas bruto patēriņā ir vismaz 50 %;

d) dalībvalsts ir paziņojusi Komisijai par plānoto atkāpi, sīki izklāstot, kā ir izpildīti a), b) un c) apakšpunktā izklāstītie nosacījumi; un

e) dalībvalsts ir publicējusi plānoto atkāpi kopā ar detalizētu pamatojumu minētās atkāpes piešķiršanai, vajadzības gadījumā pienācīgi ņemot vērā sensitīvas komercinformācijas aizsardzību.

Piešķirot jebkuru atkāpi, netiek pieļautas izmaiņas ar atpakaļejošu spēku, kas ietekmē ražošanas ietaises, kuras jau gūst labumu no prioritāras dispečēšanas, neatkarīgi no tā, vai pastāv kāda brīvprātīga vienošanās starp dalībvalsti un attiecīgās ražošanas ietaises operatoru.

⁽¹⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/2001 (2018. gada 11. decembris) par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu (OV L 328, 21.12.2018., 82. lpp.).

⁽¹⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1999 (2018. gada 11. decembris) par enerģētikas savienības un rīcības klimata politikas jomā pārvaldību un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 663/2009 un (EK) Nr. 715/2009, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 94/22/EK, 98/70/EK, 2009/31/EK, 2009/73/EK, 2010/31/ES, 2012/27/ES un 2013/30/ES, Padomes Direktīvas 2009/119/EK un (ES) 2015/652 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 525/2013 (OV L 328, 21.12.2018., 1. lpp.).

Neskarot LESD 107., 108. un 109. pantu, dalībvalstis ietaisēm, kuras ir tiesīgas uz prioritāru dispečēšanu, var piešķirt stimulus, lai tās brīvprātīgi atteiktos no prioritāras dispečēšanas.

4. Neskarot LESD 107., 108. un 109. pantu, dalībvalstis var piešķirt prioritāru dispečēšanu elektroenerģijai, kas saražota elektroenerģijas ražošanas ietaisēs, kuras izmanto augstas efektivitātes koģenerāciju un kuru uzstādītā elektroenerģijas ražošanas jauda ir mazāka par 400 kW.

5. Attiecībā uz elektroenerģijas ražošanas ietaisēm, kas pasūtītas sākot ar 2026. gada 1. janvāri, 2. punkta a) apakšpunktu piemēro tikai elektroenerģijas ražošanas ietaisēm, kuras izmanto atjaunojamos energoresursus un kuru uzstādītā elektroenerģijas ražošanas jauda ir mazāka par 200 kW.

6. Neskarot līgumus, kas noslēgti pirms 2019. gada 4. jūlija, elektroenerģijas ražošanas ietaises, kuras izmanto atjaunojamos energoresursus vai augstas efektivitātes koģenerāciju un kuras tika pasūtītas pirms 2019. gada 4. jūlija un uz kurām saskaņā ar Direktīvas 2012/27/ES 15. panta 5. punktu vai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/28/EK⁽²⁰⁾ 16. panta 2. punktu pasūtīšanas brīdī attiecās prioritārā dispečēšana, turpina gūt labumu no prioritārās dispečēšanas. Prioritāro dispečēšanu vairs nepiemēro šādām elektroenerģijas ražošanas ietaisēm no dienas, kad elektroenerģijas ražošanas ietaisē veiktas būtiskas modifikācijas, kas ietver vismaz tādus gadījumus, kad jānoslēdz jauns pieslēguma līgums vai ir palielināta elektroenerģijas ražošanas ietaises jauda.

7. Prioritārā dispečēšana neapdraud elektrosistēmas drošu darbību, to neizmanto kā pamatojumu starpzonu jaudu samazināšanai papildus 16. pantā paredzētajam un tās pamatā ir pārredzami un nediskriminējoši kritēriji.

13. pants

Pārdispečēšana

1. Elektroenerģijas ražošanas pārdispečēšanas vai pieprasījumureakcijas pārdispečēšanas pamatā ir objektīvi, pārredzami un nediskriminējoši kritēriji. Tā ir atvērta visām elektroenerģijas ražošanas tehnoloģijām, jebkādai enerģijas uzkrāšanai un jebkādai pieprasījumureakcijai, tostarp tādām, kas atrodas citās dalībvalstīs, ja vien tas ir tehniski iespējams.

2. Pārdispečējamais resurss izraugās no elektroenerģijas ražošanas ietaisēm, enerģijas uzglabāšanas vai pieprasījumureakcijas, izmantojot tirgbalstītus mehānismus un piešķirot finansiālu kompensāciju. Balansēšanas enerģijas solījumi, ko izmanto pārdispečēšanai, nenosaka balansēšanas enerģijas cenu.

3. Tirgū nebalstītu elektroenerģijas ražošanas, enerģijas uzkrāšanas un pieprasījumureakcijas pārdispečēšanu var izmantot tikai, ja:

a) nav pieejama tirgū balstīta alternatīva;

b) visi tirgū balstītie resursi ir izmantoti;

c) pieejamo elektroenerģijas ražošanas ietaišu, enerģijas uzkrāšanas ietaišu vai pieprasījumietaišu skaits ir pārāk mazs, lai tiktu nodrošināta efektīva konkurence zonā, kur atrodas šāda pakalpojuma sniegšanai piemērotas ietaises; vai

d) pašreizējais tīkla stāvoklis izraisa pārslodzi tik regulāri un paredzami, ka tirgbalstīta pārdispečēšana novestu pie regulāras stratēģiskas solīšanas, kas palielinātu iekšējās pārslodzes līmeni, un attiecīgā dalībvalsts ir vai nu pieņēmusi rīcības plānu, kura mērķis ir novērst šo pārslodzi, vai nodrošina, ka saskaņā ar 16. panta 8. punktu starpzonas tirdzniecībai ir pieejama minimālā jauda.

4. Pārvaldes sistēmu operatori un sadales sistēmu operatori vismaz reizi gadā iesniedz ziņojumu kompetentajai regulatīvajai iestādei par to:

a) ciktāl ir izstrādāti un cik efektīvi ir tirgbalstīti pārdispečēšanas mehānismi, kas paredzēti elektroenerģijas ražošanas ietaisēm, enerģijas uzkrāšanas ietaisēm un pieprasījumietaisēm;

⁽²⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/28/EK (2009. gada 23. aprīlis) par atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu un ar ko groza un sekojoši atceļ Direktīvas 2001/77/EK un 2003/30/EK (OV L 140, 5.6.2009., 16. lpp.).

- b) kādu iemeslu dēļ, kādiem MWh apjomiem un kāda veida ražošanas resursiem tiek piemērota pārdispečēšana;
- c) kādi pasākumi ir veikti, lai nākotnē samazinātu vajadzību pēc lejuvērsta pārdispečēšanas attiecībā uz elektroenerģijas ražošanas ietaisēm, kuras izmanto atjaunojamus energoresursus vai augstas efektivitātes koģenerāciju, ietverot investīcijas tīkla infrastruktūras digitalizācijā un elastīgumu uzlabojošos pakalpojumos.

Regulatīvā iestāde iesniedz ziņojumu ACER un publicē pirmās daļas a), b) un c) apakšpunktā minēto datu apkopojumu, vajadzības gadījumā pievienojot ieteikumus uzlabojumiem.

5. Ievērojot prasības attiecībā uz tīkla uzticamības un drošuma uzturēšanu, kuru pamatā pārredzami un nediskriminējoši regulatīvo iestāžu noteikti kritēriji, pārvades sistēmu operatori un sadales sistēmu operatori:

- a) garantē pārvades tīklu un sadales tīklu spēju pārvadīt elektroenerģiju, kas saražota no atjaunojamajiem energoresursiem vai augstas efektivitātes koģenerācijas ceļā, ar minimālu iespējamo pārdispečēšanu, kas neliedz tīklu plānošanā ņemt vērā ierobežota apmēra pārdispečēšanu, ja pārvades sistēmas operators vai sadales sistēmas operators var pārredzami parādīt, ka šāda rīcība ir ekonomiski efektīvāks risinājums un nepārsniedz 5 % no tādu iekārtu gadā saražotās elektroenerģijas daudzuma, kuras izmanto atjaunojamus energoresursus un kuras ir tieši savienotas ar savu attiecīgo tīklu, ja vien citādi nav noteikusi dalībvalsts, kurā elektroenerģija no elektroenerģijas ražošanas ietaises, kas izmanto atjaunojamus energoresursus vai augstas efektivitātes koģenerāciju, veido vairāk nekā 50 % no ikgadējā galīgā elektroenerģijas bruto patēriņa;
- b) veic atbilstošus tīkla un tirgusaitētus darbības pasākumus, lai minimizētu no atjaunojamajiem energoresursiem vai augstas efektivitātes koģenerācijas ceļā saražotās elektroenerģijas lejuvērsto pārdispečēšanu;
- c) nodrošina to, ka to tīkli ir pietiekami elastīgi, lai viņi spētu tos pārvaldīt.

6. Ja izmanto tirgū nebalstītu lejuvērstu pārdispečēšanu, piemēro šādus principus:

- a) elektroenerģijas ražošanas ietaisēm, kuras izmanto atjaunojamus energoresursus, lejuvērstu pārdispečēšanu piemēro tikai tad, ja nav citu alternatīvu vai ja citi risinājumi radītu būtiski nesamērīgas izmaksas vai nopietnus riskus tīkla drošībai;
- b) augstas efektivitātes koģenerācijas procesā saražotai elektroenerģijai lejuvērstu pārdispečēšanu piemēro tikai tad, ja nav citu alternatīvu kā vien elektroenerģijas ražošanas ietaisēs, kuras izmanto atjaunojamus energoresursus, saražotās elektroenerģijas lejuvērsta pārdispečēšana vai ja citi risinājumi radītu nesamērīgas izmaksas vai nopietnus riskus tīkla drošībai;
- c) pasaražotai elektroenerģijai, ko ražo iekārtās, kuras izmanto atjaunojamus energoresursus vai augstas efektivitātes koģenerāciju, un ko nepievada pārvades vai sadales tīklā, nepiemēro lejuvērstu pārdispečēšanu, ja vien nav citu iespēju atrisināt tīkla drošības problēmas;
- d) šā punkta a), b) un c) apakšpunktā minēto lejuvērsto pārdispečēšanu pienācīgi un pārredzami pamato. Pamatojumu norāda 3. punktā minētajā ziņojumā.

7. Ja izmanto tirgū nebalstītu pārdispečēšanu, sistēmas operators, kurš pieprasījis pārdispečēšanu, piešķir finansiālu kompensāciju pārdispečētās elektroenerģijas ražošanas ietaises, enerģijas uzkrāšanas ietaises vai pieprasījuma reakcijas ietaises operatoram, izņemot tādu ražotāju gadījumā, kuri piekrituši noslēgt pieslēguma līgumu, saksaņā ar kuru netiek garantēta stabila elektroenerģijas piegāde. Šāda finansiālā kompensācija ir vismaz vienāda ar lielāko no šādiem elementiem vai to kombināciju, ja, piemērojot tikai lielāko no šādiem elementiem, kompensācija būtu nepamatoti zema vai nepamatoti augsta:

- a) pārdispečēšanas radītām papildu darbības izmaksām, piemēram, papildu kurināmā izmaksām augšupvērsta pārdispečēšanas gadījumā vai rezerves siltumapgādes nodrošināšanu tādas lejuvērsta pārdispečēšanas gadījumā, kas piemērota elektroenerģijas ražošanas ietaisēm, kuras izmanto augstas efektivitātes koģenerāciju;
- b) neto ieņēmumiem, kas būtu gūti, pārdodot nākamās dienas tirgū elektroenerģiju, kuru būtu saražojusi elektroenerģijas ražošanas ietaise, enerģijas uzkrāšanas ietaise vai pieprasījuma reakcijas ietaise, ja nebūtu pieprasīta pārdispečēšana; ja finansiālu atbalstu piešķir elektroenerģijas ražošanas ietaisēm, enerģijas uzkrāšanas ietaisēm vai pieprasījuma ietaisēm pēc to saražotā vai patērētā elektroenerģijas daudzuma, finansiālu atbalstu, kas būtu saņemts, ja nebūtu pieprasīta pārdispečēšana, uzskata par daļu no neto ieņēmumiem.

III NODAĻA

PIEKĻUVE TĪKLAM UN PĀRSLODZES VADĪBA

1. IEDAĻA

Jaudas piešķiršana

14. pants

Tirdzniecības zonu izvērtēšana

1. Dalībvalstis veic visus atbilstīgos pasākumus, lai novērstu pārslodzi. Tirdzniecības zonu robežas nosaka, pamatojoties uz ilgtermiņa, strukturālām pārslodzēm pārvades tīklā. Tirdzniecības zonās šādas strukturālas pārslodzes neiekļauj, izņemot gadījumu, kad tām nav nekādas ietekmes uz kaimiņos esošajām tirdzniecības zonām, vai – kā pagaidu izņēmumu – kad to ietekmi uz kaimiņos esošajām tirdzniecības zonām mazina, izmantojot korektīvus pasākumus, un minēto strukturālo pārslodžu rezultātā nesamazinās starpzonu tirdzniecības jauda saskaņā ar 16. panta prasībām. Savienības tirdzniecības zonu konfigurāciju izstrādā tā, lai tiktu maksimizēta ekonomiskā efektivitāte un lai saskaņā ar 16. pantu tiktu maksimizētas starpzonu tirdzniecības iespējas, vienlaikus saglabājot piegādes drošību.
2. Ik pēc trim gadiem ENTSO-E ziņo par strukturālām pārslodzēm un citām būtiskām fiziskām pārslodzēm starp tirdzniecības zonām un tajās, arī par šādu pārslodžu atrašanās vietu un biežumu, saskaņā ar jaudas piešķiršanas un pārslodzes vadības vadlīnijām, kas pieņemtas, pamatojoties uz Regulas (EK) Nr. 714/2009 18. panta 5. punktu. Minētajā ziņojumā iekļauj novērtējumu par to, vai starpzonu tirdzniecības jauda ir sasniegusi lineāro trajektoriju saskaņā ar 15. pantu vai minimālo jaudu saskaņā ar šīs regulas 16. pantu.
3. Lai nodrošinātu tirdzniecības zonu optimālu konfigurāciju, veic tirdzniecības zonu izvērtēšanu. Šādā izvērtēšanā identificē visas strukturālās pārslodzes un iekļauj koordinētu analīzi par tirdzniecības zonu dažādām konfigurācijām, iesaistot skartās ieinteresētās personas no visām attiecīgajām dalībvalstīm saskaņā ar jaudas piešķiršanas un pārslodzes vadības vadlīnijām, kas pieņemtas, pamatojoties uz Regulas (EK) Nr. 714/2009 18. panta 5. punktu. Esošās tirdzniecības zonas novērtē pēc to spējas radīt uzticamu tirgus vidi, arī nodrošināt pietiekami elastīgu elektroenerģijas ražošanu un slodzes jaudu, kam ir izšķirīga nozīme, lai nepieļautu sastrēgumus tīklā, līdzsvarotu elektroenerģijas pieprasījumu un piedāvājumu un ilgtermiņā nodrošinātu tīkla infrastruktūrā veikto investīciju drošību.
4. Šā panta un šīs regulas 15. panta vajadzībām attiecīgās dalībvalstis, pārvades sistēmu operatori vai regulatīvās iestādes ir tās dalībvalstis, pārvades sistēmu operatori vai regulatīvās iestādes, kuras piedalās tirdzniecības zonu konfigurācijas izvērtēšanā, un arī tās, kuras atrodas tajā pašā jaudas aprēķināšanas reģionā saskaņā ar jaudas piešķiršanas un pārslodzes vadības vadlīnijām, kas pieņemtas, pamatojoties uz Regulas (EK) Nr. 714/2009 18. panta 5. punktu.
5. Līdz 2019. gada 5. oktobrim visi attiecīgie pārvades sistēmu operatori apstiprināšanai attiecīgajās regulatīvajās iestādēs iesniedz priekšlikumu par metodiku un pieņēmumiem, kas jāizmanto tirdzniecības zonu izvērtēšanas procesā un attiecībā uz izskatāmajām alternatīvās tirdzniecības zonu konfigurācijām. Trīs mēnešu laikā no priekšlikuma iesniegšanas attiecīgās regulatīvās iestādes par priekšlikumu pieņem vienprātīgu lēmumu. Ja regulatīvās iestādes minētajā laikposmā nevar pieņemt vienprātīgu lēmumu par priekšlikumu, ACER papildu trīs mēnešu laikā lemj par metodiku un pieņēmumiem, un izskatāmajām alternatīvajām tirdzniecības zonu konfigurācijām. Metodikas pamatā ir strukturālās pārslodzes, kuras nav paredzēts pārvarēt nākamo triju gadu laikā, pienācīgi ņemot vērā panākto progresu to infrastruktūras attīstības projektu izstrādē, kurus paredzēts realizēt nākamo triju gadu laikā.
6. Pamatojoties uz metodiku un pieņēmumiem, kas apstiprināti saskaņā ar 5. punktu, pārvades sistēmu operatori, kuri piedalās tirdzniecības zonu izvērtēšanā, ne vēlāk kā 12 mēnešus pēc metodikas un pieņēmumu apstiprināšanas saskaņā ar 5. punktu iesniedz attiecīgajām dalībvalstīm vai to izraudzītajām kompetentajām iestādēm kopīgu priekšlikumu par to, vai tirdzniecības zonu konfigurācija ir jāgroza vai jāsaglabā. Citas dalībvalstis, Enerģētikas kopienas līgumslēdzēja puses vai citas trešās valstis, kurām ar kādu no attiecīgajām dalībvalstīm ir kopīga sinhronā zona, var iesniegt piezīmes.
7. Ja strukturāla pārslodze ir konstatēta ziņojumā saskaņā ar šā panta 2. punktu vai tirdzniecības zonu izvērtēšanā saskaņā ar šo pantu vai ja to savās kontroles zonās viens vai vairāki pārvades sistēmu operatori ir konstatējuši ziņojumā,

ko apstiprinājusi kompetentā regulatīvā iestāde, dalībvalsts, kurā ir konstatēta strukturāla pārslodze, sadarbībā ar saviem pārvades sistēmu operatori sešu mēnešu laikā no ziņojuma saņemšanas pieņem lēmumu definēt valsts vai starpvalstu rīcības plānus saskaņā ar 15. pantu, vai arī izvērtēt un grozīt savu tirdzniecības zonu konfigurāciju. Minētos lēmumus nekavējoties paziņo Komisijai un ACER.

8. Attiecībā uz tām dalībvalstīm, kuras izvēlējušās grozīt tirdzniecības zonu konfigurāciju, ievērojot 7. punktu – attiecīgās dalībvalstis pieņem vienprātīgu lēmumu sešu mēnešu laikā no 7. punktā minētās paziņošanas. Citas dalībvalstis var iesniegt piezīmes attiecīgajām dalībvalstīm, kurām minētās piezīmes būtu jāņem vērā, pieņemot savu lēmumu. Lēmums ir argumentēts, un to paziņo Komisijai un ACER. Ja attiecīgās dalībvalstis minētajos sešos mēnešos nespēj panākt vienprātīgu lēmumu, tās nekavējoties par to paziņo Komisijai. Ne vēlāk kā sešus mēnešus pēc šāda paziņojuma saņemšanas Komisija, apspriedusies ar ACER, kā galējo līdzekli pieņem lēmumu grozīt vai saglabāt tirdzniecības zonu konfigurāciju attiecīgajās dalībvalstīs un starp tām.

9. Dalībvalstis un Komisija pirms lēmuma pieņemšanas saskaņā ar šo pantu apspriežas ar attiecīgajām ieinteresētajām personām.

10. Visos saskaņā ar šo pantu pieņemtajos lēmumos norāda datumu, kad īstenojamas izmaiņas. Minēto īstenošanas datumu nosaka, vajadzību pēc steidzamas rīcības sabalansējot ar praktiskajiem apsvērumiem, tostarp elektroenerģijas nākotnes darījumiem. Lēmumā var noteikt atbilstošus pārejas noteikumus.

11. Ja uzsāk citus tirdzniecības zonu izvērtējumus saskaņā ar jaudas piešķiršanas un pārslodzes vadības vadlīnijām, kas pieņemtas, pamatojoties uz Regulas (EK) Nr. 714/2009 18. panta 5. punktu, piemēro šo pantu.

15. pants

Rīcības plāni

1. Pēc lēmuma pieņemšanas saskaņā ar 14. panta 7. punktu dalībvalsts, kurā ir konstatēta strukturāla pārslodze, sadarbībā ar savu regulatīvo iestādi izstrādā rīcības plānu. Minētais rīcības plāns ietver konkrētu grafiku tādu pasākumu pieņemšanai, ar ko samazināt strukturālās pārslodzes, kas konstatētas četru gadu laikā no lēmuma pieņemšanas saskaņā ar 14. panta 7. punktu.

2. Neskarot atkāpes, kas piešķirtas saskaņā ar 16. panta 9. punktu, vai nobīdi atbilstīgi 16. panta 3. punktam, un neatkarīgi no rīcības plāna izstrādē panāktā konkrētā progresā dalībvalstis nodrošina, ka starpzonu tirdzniecības jauda katru gadu tiek palielināta, līdz ir sasniegta 16. panta 8. punktā paredzētā minimālā jauda. Minēto minimālo jaudu sasniedz līdz 2025. gada 31. decembrim.

Minētos ikgadējos palielinājumus nodrošina ar lineāru trajektoriju. Minētās trajektorijas sākumpunkts ir vai nu jauda, kas piešķirta pie robežas vai kas piešķirta kritiskam tīkla elementam gadā pirms rīcības plāna pieņemšanas, vai arī vidējā jauda trīs gados pirms rīcības plāna pieņemšanas, atkarībā no tā, kura ir bijusi lielāka. Dalībvalstis nodrošina, ka to rīcības plānu īstenošanas laikā jauda, kas darīta pieejama starpzonu tirdzniecībā saskaņā ar 16. panta 8. punktu, ir vismaz līdzvērtīga lineārās trajektorijas vērtībām, arī izmantojot korektīvus pasākumus jaudas aprēķināšanas reģionā.

3. Izmaksas par korektīvajiem pasākumiem, kas vajadzīgi, lai sasniegtu 2. punktā minēto lineāro trajektoriju vai darītu pieejamu starpzonu jaudu pie robežām vai kritiskiem tīkla elementiem, uz kuriem attiecas darbības plāns, sedz dalībvalsts vai dalībvalstis, kuras īsteno rīcības plānu.

4. Katru gadu visā rīcības plāna īstenošanas laikā un sešu mēnešu laikā pēc tā termiņa beigām attiecīgie pārvades sistēmu operatori attiecībā uz iepriekšējiem 12 mēnešiem izvērtē to, vai pieejamā pārrobežu jauda ir sasniegusi lineāro trajektoriju vai, sākot ar 2026. gada 1. janvāri – vai ir sasniegta 16. panta 8. punktā paredzētā minimālā jauda. Tie iesniedz savus izvērtējumus ACER un attiecīgajām regulatīvajām iestādēm. Pirms ziņojuma sagatavošanas katrs pārvades sistēmas operators savai regulatīvajai iestādei iesniedz apstiprināšanai savu devumu ziņojumā, tostarp visus attiecīgos datus.

5. Attiecībā uz tām dalībvalstīm, par kurām 4. punktā minētie izvērtējumi skaidri parāda, ka pārvades sistēmas operators nav ievērojis lineāro trajektoriju, attiecīgās dalībvalstis sešu mēnešu laikā no 4. punktā minētā ziņojuma saņemšanas pieņem vienprātīgu lēmumu par to, vai tirdzniecības zonu konfigurācija attiecīgajās dalībvalstīs un starp tām ir jāgroza vai jā saglabā. Savā lēmumā attiecīgajām dalībvalstīm būtu jāņem vērā jebkādas citu dalībvalstu iesniegtās piezīmes. Attiecīgo dalībvalstu lēmums ir pamatots, un to paziņo Komisijai un ACER.

Ja attiecīgās dalībvalstis nespēj panākt vienprātīgu lēmumu noteiktajā termiņā, tās nekavējoties informē Komisiju. Sešu mēnešu laikā no šāda paziņojuma saņemšanas Komisija, apspriedusies ar ACER un attiecīgajām ieinteresētajām personām, kā galējo līdzekli pieņem lēmumu par to, vai grozīt vai saglabāt tirdzniecības zonu konfigurāciju attiecīgajās dalībvalstīs un starp tām.

6. Sešus mēnešus pirms rīcības plāna termiņa beigām dalībvalsts, kurā konstatēta strukturāla pārslodze, lemj par to, vai nu novērst atlikušo pārslodzi, grozot savu tirdzniecības zonu vai arī novērst atlikušo iekšējo pārslodzi ar korektīviem pasākumiem, kuru izmaksas sedz šī dalībvalsts.

7. Ja sešu mēnešu laikā no strukturālas pārslodzes konstatēšanas atbilstīgi 14. panta 7. punktam rīcības plāns nav izstrādāts, attiecīgie pārvades sistēmu operatori 12 mēnešu laikā no šādas strukturālas pārslodzes konstatēšanas izvērtē to, vai pieejamā pārrobežu jauda iepriekšējo 12 mēnešu laikposmā ir sasniegusi 16. panta 8. punktā paredzēto minimālo jaudu, un iesniedz izvērtējuma ziņojumu attiecīgajām regulatīvajām iestādēm un ACER.

Pirms ziņojuma sagatavošanas katrs pārvades sistēmas operators savu devumu ziņojumā, tostarp visus attiecīgos datus, nosūta savaivalsts regulatīvajai iestādei apstiprināšanai. Ja izvērtējums skaidri parāda, ka pārvades sistēmas operators nav sasniedzis minimālo jaudu, piemēro šā panta 5. punktā minēto lēmumu pieņemšanas procesu.

16. pants

Jaudas piešķiršanas un pārslodzes vadības vispārīgie principi

1. Elektrotīklu pārslodzes problēmas risina ar nediskriminējošiem, tirgbalstītiem risinājumiem, kuri sniedz efektīvus ekonomiskos signālus tirgus dalībniekiem un iesaistītajiem pārvades sistēmu operatoriem. Elektrotīklu pārslodzes problēmas risina ar metodēm, kuru pamatā nav darījumi, proti, metodēm, kurās nav ietverta izvēle starp atsevišķu tirgus dalībnieku līgumiem. Veicot darbības pasākumus, ar ko nodrošina, ka pārvades sistēma turpina darboties normālā stāvoklī, pārvades sistēmas operators ņem vērā šādu pasākumu ietekmi uz kaimiņos esošajām kontroles zonām un koordinē tos ar citiem skartajiem pārvades sistēmu operatoriem, kā paredzēts Regulā (ES) 2015/1222.

2. Darījumu samazināšanas procedūras lieto tikai ārkārtas situācijās, proti, tādās situācijās, kurās pārvades sistēmas operatoram jārikojas ātri un nav iespējama pārdispečēšana vai kompensācijas tirdzniecība. Jebkuru šādu procedūru piemēro nediskriminējoši. Izņemot *force majeure* gadījumus, tirgus dalībniekiem, kuriem ir piešķirtas jaudas, kompensē ikvienu šādu samazināšanas gadījumu.

3. Reģionālie koordinācijas centri saskaņā ar šā panta 4. un 8. punktu veic koordinētu jaudas aprēķināšanu, kā noteikts 37. panta 1. punkta a) apakšpunktā un 42. panta 1. punktā.

Reģionālie koordinācijas centri aprēķina starpzonu jaudas, ievērojot darbības drošības robežas un izmantojot datus, kas saņemti no pārvades sistēmu operatoriem, tostarp datus par korektīvo pasākumu tehnisko pieejamību, bet izņemot datus par energosistēmas atslogošanu. Ja reģionālie koordinācijas centri secina, ka pieejamie korektīvie pasākumi jaudas aprēķināšanas reģionā vai starp jaudas aprēķināšanas reģioniem nav pietiekami, lai sasniegtu lineāro trajektoriju atbilstoši 15. panta 2. punktam vai šā panta 8. punktā paredzēto minimālo jaudu, vienlaikus ievērojot darbības drošības robežas, tie kā galējo līdzekli var noteikt koordinētas darbības, ar kurām attiecīgi samazina starpzonu jaudas. Pārvades sistēmu operatori var atkāpties no koordinētām darbībām attiecībā uz koordinētu jaudas aprēķināšanu un koordinētu drošības analīzi tikai saskaņā ar 42. panta 2. punktu.

Sākot ar brīdi, kas ir trīs mēnešus pēc tam, kad reģionālie koordinācijas centri ir uzsākuši darbību atbilstīgi šīs regulas 35. panta 2. punktam, un pēc tam reizi trīs mēnešos reģionālie koordinācijas centri iesniedz attiecīgajām regulatīvajām iestādēm un ACER ziņojumu par visiem jaudas samazinājumiem vai nesakritībām no koordinētām darbībām saskaņā ar otro daļu, izvērtē šos incidentus un vajadzības gadījumā sniedz ieteikumus, kā nākotnē izvairīties no šādām nesakritībām. Ja ACER secina, ka priekšnosacījumi nesakritībamsaskaņā ar šo punktu nav izpildīti vai ka tie ir strukturālas dabas, ACER iesniedz atzinumu attiecīgajām regulatīvajām iestādēm un Komisijai. Kompetentās regulatīvās iestādes veic atbilstīgas darbības pret pārvades sistēmu operatoriem vai reģionālajiem koordinācijas centriem saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/944 59. vai 62. pantu, ja nav izpildīti priekšnosacījumi nesakritībām saskaņā ar šo punktu.

Strukturālas dabas nesakritības tiek risinātas rīcības plānā, kas minēts 14. panta 7. punktā, vai jau esošā rīcības plāna atjauninājumā.

4. Starpsavienojumu maksimālais jaudas līmenis un pārvades tīkli, ko ietekmē pārrobežu elektroenerģijas jauda, ir pieejami tirgus dalībniekiem, ievērojot drošas tīkla darbības drošuma standartus. Kompensācijas tirdzniecību un pārdispečēšanu, tostarp pārrobežu pārdispečēšanu, izmanto, lai maksimizētu pieejamās jaudas nolūkā sasniegt 8. punktā paredzēto minimālo jaudu. Lai būtu iespējama šāda maksimalizācija, piemēro koordinētu un nediskriminējošu procesu pārrobežu korektīviem pasākumiem, atbilstīgi īstenojot pārdispečēšanas un kompensācijas tirdzniecības izmaksu dalīšanas metodīku.

5. Jaudu piešķir ar tiešu jaudas izsoļu vai netiešu jaudas un enerģijas izsoļu starpniecību. Abas metodes var izmantot vienā un tajā pašā starpsavienojumā. Tekošās dienas tirdzniecībai izmanto nepārtrauktu tirdzniecību, ko var papildināt ar izsolēm.

6. Pārslodzes gadījumā piedāvājumi ar tiešu vai netiešu tīkla jaudai derīgu augstāko vērtību, piedāvājot augstāko vērtību nepietiekamai pārvades jaudai attiecīgajā laikposmā ir apmierināmi. Izņemot attiecībā uz jauniem starpsavienotājiem, uz ko attiecas atbrīvojums saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1228/2003 7. pantu, Regulas (EK) Nr. 714/2009 17. pantu vai šīs regulas 63. pantu, jaudas piešķiršanas metodēs ir aizliegta rezerves cenu noteikšana.

7. Jaudu var brīvi tirgot sekundārā tirgū, ja pārvades sistēmas operators ir savlaicīgi informēts par to. Ja pārvades sistēmas operators noraida sekundāru tirdzniecības darījumu (transakciju), tas skaidri un pārredzami to paziņo un izskaidro visiem tirgus dalībniekiem un paziņo regulatīvajai iestādei.

8. Pārvades sistēmas operatori neierobežo starpsavienojuma jaudas apjomu, kas jādara pieejams tirgus dalībniekiem, lai novērstu pārslodzi pašu tirdzniecības zonā, vai jāizmanto kā līdzeklis to plūsmu vadībai, kuru izcelsme ir iekšēji darījumi tirdzniecības zonās. Neskarot šā panta 3. un 9. punktā noteikto atkāpju piemērošanu un 15. panta 2. punkta piemērošanu, šo punktu uzskata par izpildītu, ja starpzonu tirdzniecībā ir sasniegti šādi pieejamās jaudas minimālie līmeņi:

- a) attiecībā uz robežām, kurām piemēro koordinētas neto pārvades jaudas pieeju, minimālā jauda ir 70 % no pārvades jaudas, ievērojot darbības drošības robežas pēc bojājumsituāciju atskaitīšanas, kā noteikts saskaņā ar jaudas piešķiršanas un pārslodzes vadības vadlīnijām, kas pieņemtas, pamatojoties uz Regulas (EK) Nr. 714/2009 18. panta 5. punktu;
- b) attiecībā uz robežām, kurām piemēro plūsmabalstītu pieeju, minimālā jauda ir jaudas aprēķināšanas procesā noteiktā rezerve, kas pieejama no starpzonu apmaiņas izrietošām plūsmām. Rezerve ir 70 % no jaudas, ievērojot iekšējo un starpzonu kritisko tīkla elementu darbības drošības robežas un ņemot vērā bojājumsituācijas, kā noteikts saskaņā ar jaudas piešķiršanas un pārslodzes vadības vadlīnijām, kas pieņemtas, pamatojoties uz Regulas (EK) Nr. 714/2009 18. panta 5. punktu.

Pavisam kopā 30 % var izmantot uzticamības rezervēm, cilpas plūsmām un iekšējām plūsmām attiecībā uz katru kritisko tīkla elementu.

9. Pēc pārvades sistēmu operatoru pieprasījuma jaudas aprēķināšanas reģionā attiecīgās regulatīvās iestādes var piešķirt atkāpi no 8. punkta paredzamu iemeslu dēļ, ja tas ir vajadzīgs darbības drošības uzturēšanai. Šādas atkāpes neattiecas uz jaudu samazināšanu, kas jau piešķirtas atbilstīgi 2. punktam, tās piešķir uz ne ilgāk kā uz vienu gadu vienā reizē vai maksimums uz diviem gadiem ar noteikumu, ka atkāpes apmērs pēc pirmā gada ievērojami samazinās. Šādu atkāpju apmērs ir stingri ierobežots, lai aptvertu tikai to, kas ir vajadzīgs darbības drošības uzturēšanai, un tās nepieļauj diskrimināciju starp iekšējo un starpzonu apmaiņu.

Pirms atkāpes piešķiršanas attiecīgā regulatīvā iestāde apspriežas ar regulatīvajām iestādēm citās dalībvalstīs, kas ietilpst skartajā jaudas aprēķināšanas reģionos. Ja regulatīvā iestāde nepiekrīt ierosinātajai atkāpei, par tās piešķiršanu lemj ACER atbilstīgi Regulas (ES) 2019/942 6. panta 10. punkta a) apakšpunktam. Atkāpes pamatojumu un iemeslus tās piešķiršanai publicē.

Ja ir piešķirta atkāpe, attiecīgie pārvades sistēmu operatori izstrādā un publicē metodiku un projektus, kas nodrošina ilgtermiņa risinājumu problēmjautājumam, ko cenšas risināt ar atkāpi. Atkāpe zaudē spēku, kad ir beidzies atkāpes termiņš vai ir īstenots risinājums – atkarībā no tā, kurš notikums iestājas agrāk.

10. Tirgus dalībnieki savlaicīgi pirms attiecīgā darbības perioda informē attiecīgos pārvades sistēmu operatorus par to, vai tie plāno izmantot piešķirto jaudu. Ikvienu piešķirto jaudu, kas netiks izmantota, dara pieejamu tirgū atklātā, pārredzamā un nediskriminējošā veidā.

11. Pārvades sistēmu operatori, cik vien tehniski iespējams, aprēķina jaudas vajadzības ikvienas elektroenerģijas plūsmas pārvadīšanai pretējos virzienos pa pārslogoto starpsavienojumu, lai maksimāli izmantotu attiecīgās līnijas jaudu. Pilnībā ņemot vērā tīkla drošību, nenoraida darījumus, kas samazina pārslodzi.

12. Finanšu sekas par pienākumu neievērošanu saistībā ar jaudas piešķiršanu attiecina uz pārvades sistēmu operatoriem vai NETO, kas atbildīgi par šo pienākumu neievērošanu. Ja tirgus dalībnieki neizmanto jaudu, ko tie ir apņēmušies izmantot, vai ja tiešā izsolē iegādātā jauda netiek pārdota sekundārā tirgū vai savlaicīgi netiek atdota, minētie tirgus dalībnieki zaudē tiesības uz šādu jaudu un samaksā izmaksas atspoguļojošu maksu. Izmaksas atspoguļojošās maksas par jaudas neizmantošanu ir pamatotas un samērīgas. Ja pārvades sistēmas operators neizpilda savu pienākumu nodrošināt stabili pārvades jaudu, tam ir jākompensē tirgus dalībniekam jaudas izmantošanas tiesību zaudējums. Šajā sakarā neņem vērā izrietošos zaudējumus. Attiecībā uz finanšu sekām savlaicīgi nosaka galvenos principus un metodes atbildības noteikšanai, kas iestājas pienākumu neizpildīšanas rezultātā, un tos pārskata attiecīgā regulatīvā iestāde.

13. Sadalot korektīvo pasākumu izmaksas starp pārvades sistēmu operatoriem, regulatīvās iestādes analizē, cik lielā mērā no tirdzniecības zonu iekšējiem darījumiem izrietošās plūsmas palielina starp divām tirdzniecības zonām konstatēto pārslodzi, un, pamatojoties uz radītās pārslodzes īpatsvaru, sadala izmaksas starp tirdzniecības zonu pārvades sistēmu operatoriem, kuri radījuši šādas plūsmas, izņemot izmaksas, kas rodas no tirdzniecības zonu iekšējo darījumu plūsmām un kas ir zem līmeņa, kādu varētu sagaidīt bez strukturālas pārslodzes tirdzniecības zonā.

Minēto līmeni kopīgi analizē un nosaka visi pārvades sistēmu operatori jaudas aprēķināšanas reģionā katrai atsevišķai tirdzniecības zonas robežai, un šis līmenis ir jāapstiprina visām regulatīvajām iestādēm jaudas aprēķināšanas reģionā.

17. pants

Starpzonu jaudas piešķiršana dažādos laikposmos

1. Pārvades sistēmu operatori pārrēķina pieejamo starpzonu jaudu vismaz pēc nākamās dienas tirgus slēgšanas laika un tekošās dienas starpzonu tirgus slēgšanas laika. Pārvades sistēmu operatori nākamajā starpzonu jaudas piešķiršanas procesā piešķir pieejamo starpzonu jaudu plus atlikušo starpzonu jaudu, kas nav iepriekš piešķirta, un starpzonu jaudu, ko atbrīvojuši fizisko pārvades tiesību turētāji no iepriekšējiem piešķirumiem.

2. Pārvades sistēmu operatori piedāvā atbilstīgu struktūru starpzonu jaudas piešķiršanai dažādos laikposmos, tostarp nākamās dienas, tekošās dienas un balansēšanas laikposmā. Minēto piešķiršanas struktūru izvērtē attiecīgās regulatīvās iestādes. Izstrādājot savus priekšlikumus, pārvades sistēmu operatori ievēro:

a) tirgu raksturlielumus;

- b) elektroenerģijas sistēmas darbības apstākļus, piemēram, stingri saskaņoto, paziņoto grafiku līdzsvarošanas ietekmi;
  - c) dažādiem laikposmiem piešķirtās procentuālās daļas saskaņošanas līmeni un laikposmus, kas pieņemti attiecībā uz dažādajiem esošajiem starpzonu jaudas piešķiršanas mehānismiem.
3. Ja pēc tekošās dienas starpzonu tirgus slēgšanas laika ir pieejama starpzonu jauda, pārvades sistēmu operatori šo starpzonu jaudu izmanto balansēšanas enerģijas apmaiņai vai nebalansa ieskaita procesa izmantošanai.
  4. Ja starpzonu jaudu piešķir balansēšanas jaudas apmaiņai vai rezervju kopīgošanai saskaņā ar šīs regulas 6. panta 8. punktu, pārvades sistēmu operatori izmanto metodikas, kas izstrādātas elektroenerģijas balansēšanas vadlīnijās, kuras pieņemtas pamatojoties uz Regulas (EK) Nr. 714/2009 6. panta 11. punktu.
  5. Pārvades sistēmu operatori nepalielina drošuma rezervi (jeb uzticamības rezervi), kas aprēķināta atbilstīgi Regulai (ES) 2015/1222, sakarā ar balansēšanas jaudas apmaiņu vai rezervju kopīgošanu.

2. IEDAĻA

Tīkla maksas un pārslodzes ieņēmumi

18. pants

Maksas par piekļuvi tīkliem, tīklu izmantošanu un pastiprināšanu

1. Maksas, kuras tīklu operatori iekasē par piekļuvi tīkliem, tostarp maksas par pieslēgšanos tīkliem, maksas par tīklu izmantošanu un attiecīgā gadījumā maksas par saistītiem tīkla pastiprinājumiem ir rentablas, pārredzamas, tajās ņem vērā vajadzību pēc tīkla drošības un elastīguma un tās atspoguļo radušās faktiskās izmaksas, ciktāl šīs izmaksas atbilst efektīva un strukturāli salīdzināma tīkla operatora izmaksām un tiek piemērotas nediskriminējoši. Minētajās maksās neiekļauj nesaistītas izmaksas, ar kurām atbalsta nesaistītus politikas mērķus.

Neskarot Direktīvas 2012/27/ES 15. panta 1. un 6. punktu un minētās direktīvas XI pielikumā noteiktos kritērijus, ar tīkla maksu noteikšanai izmantoto metodi neitrāli atbalsta vispārējo sistēmas efektivitāti ilgtermiņā, raidot cenas signālus lietotājiem un ražotājiem, un jo īpaši metodi piemēro tā, lai neradītu ne pozitīvu, ne negatīvu diskrimināciju starp ražošanu, kas pieslēgta sadales līmenī, un ražošanu, kas pieslēgta pārvades līmenī. Tīkla maksas nediskriminē – ne pozitīvi, ne negatīvi – enerģijas uzkrāšanu vai agregēšanu un nerada negatīvus stimulus pašražošanai, pašpatēriņam vai dalībai pieprasījuma reakcijā. Neskarot šā panta 3. punktu, šīs maksas nav saistītas ar attālumu.

2. Tarifu metodikas atspoguļo pārvades sistēmu operatoru un sadales sistēmu operatoru fiksētās izmaksas un nodrošina atbilstošus stimulus gan īstermiņā, gan ilgtermiņā pārvades sistēmu operatoriem un sadales sistēmu operatoriem, ar nolūku palielināt efektivitāti, tostarp energoefektivitāti, veicināt tirgus integrāciju un piegādes drošību, atbalstīt efektīvas investīcijas, atbalstīt saistītās pētniecības darbības un veicināt inovāciju patērētāju interesēs tādās jomās kā digitalizācija, elastīguma pakalpojumi un starpsavienojumi.

3. Ja vajadzīgs, ražotājiem vai galalietotājiem, vai abiem minētajiem piemēroto tarifu līmenis nodrošina novietojum-signālus Savienības līmenī un ņem vērā tīkla zudumu apjomu un izraisītās pārslodzes apjomu un infrastruktūrā veikto investīciju izmaksas.

4. Nosakot maksas par piekļuvi tīklam, ņem vērā:

- a) maksājumus un ieņēmumus, ko rada pārvades sistēmu operatoru savstarpējais kompensācijas mehānisms;
- b) faktiskos maksājumus, kas veikti un saņemti, kā arī maksājumus par turpmākajiem periodiem, kas aprēķināti, pamatojoties uz iepriekšējiem periodiem.

5. Maksu noteikšana par piekļuvi tīklam saskaņā ar šo pantu, neskar maksas, kas rodas 16. pantā minētās pārslodzes vadības rezultātā.

6. Nepastāv īpaša tīkla maksa par atsevišķiem elektroenerģijas starpzonu tirdzniecības darījumiem.

7. Sadales tarifi ir rentabli, ņemot vērā to, ka sadales tīklu lieto sistēmas izmantotāji, tostarp aktīvie elektroenerģijas lietotāji. Sadales tarifi var ietvert tīkla pieslēguma jaudas elementus un tos var diferencēt pēc sistēmas izmantotāju patēriņa vai elektroenerģijas ražošanas profiliem. Ja dalībvalstis ir ieviešas viedās uzskaites sistēmas, regulatīvās iestādes, nosakot vai apstiprinot pārvades tarifus un sadales tarifus vai to metodiku saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/944 59. pantu, apsver laikā diferencētus tīkla tarifus, un attiecīgā gadījumā laikā diferencētus tīkla tarifus var ieviest, lai galalietotājiem atspoguļotu tīkla izmantošanu pārredzami, izmaksu ziņā izdevīgi un paredzami.

8. Sadales tarifu metodikas nodrošina stimulus sadales sistēmu operatoriempadarīt savu tīklu darbību un attīstību pēc iespējas efektīvāku, tostarp ar pakalpojumu iepirkumiem. Minētajā nolūkā regulatīvās iestādes attiecīgās izmaksas atzīst par attiecināmām, minētās izmaksas ietver sadales tarifos, un var noteikt rezultativitātes mērķrādītājus, lai nodrošinātu stimulus sadales sistēmu operatoriem savos tīklos paaugstināt efektivitāti, tostarp ar tādiem pasākumiem kā energoefektivitāte, elastīgums un viedo tīklu un viedo uzskaites sistēmu izstrāde.

9. Līdz 2019. gada 5. oktobrim nolūkā mazināt tirgus sadrumstalotības risku ACER sniedz paraugprakses ziņojumu par pārvades un sadales tarifu metodikām, vienlaikus ņemot vērā valstu īpatnības. Minētas paraugprakses ziņojumā pievēršas vismaz šādiem jautājumiem:

- a) ražotājiem piemēroto tarifu attiecība un galalietotājiem piemērotie tarifi;
- b) ar tarifiem atgūstamās izmaksas;
- c) laikā diferencētie tīkla tarifi;
- d) novietojumsignāli;
- e) saikne starp pārvades tarifiem un sadales tarifiem;
- f) metodes, ar ko nodrošina pārredzamību tarifu noteikšanā un struktūrā;
- g) tīkla izmantotāju grupas, kam piemērojami tarifi, attiecīgā gadījumā ietverot minēto grupu raksturlielumus, patēriņa veidus un jebkādas atbrīvojumus no tarifiem;
- h) zudumi augstsprieguma, vidēja sprieguma un zemsprieguma tīklos.

ACER savu paraugprakses ziņojumu atjaunina ne retāk kā reizi divos gados.

10. Regulatīvās iestādes, nosakot vai apstiprinot pārvades tarifus un sadales tarifus vai to metodikas saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/944 59. pantu, pienācīgi ņem vērā paraugprakses ziņojumu.

19. pants

Pārslodzes ieņēmumi

1. Pārslodzes vadības procedūrās, kas saistītas ar iepriekš noteiktu laikposmu, ieņēmumi var rasties vienīgi tad, ja attiecīgajā laikposmā rodas pārslodze, izņemot attiecībā uz jauniem starpsavienotājiem, kuriem piemēro atbrīvojumu saskaņā ar šīs regulas 63. pantu, Regulas (EK) Nr. 714/2009 17. pantu vai Regulas (EK) Nr. 1228/2003 7. pantu. Šo ieņēmumu sadales mehānismu pārskata regulatīvās iestādes, un tas nedz izkropļo piešķiršanas mehānismu par labu kādai jaudai vai enerģiju pieprasīšanai, nedz arī vājina stimulu samazināt pārslodzi.

2. Visus ieņēmumus, kas rodas starpzonu jaudu piešķiršanas rezultātā, izmanto šādiem prioritāriem mērķiem:

- a) piešķirtās jaudas faktiskās pieejamības nodrošināšanai, arī garantēšanas kompensācijai; vai
- b) starpzonu jaudas saglabāšanai vai palielināšanai, attiecīgā gadījumā ar koordinētiem korektīviem pasākumiem optimizējot esošo starpsavienotāju izmantošanu, vai sedzot izmaksas, kas radušās veicot investīcijas tīklā un attiecas uz starpsavienotāju pārslodzes samazināšanu.

3. Ja pienācīgi ir izpildīti 2. punktā noteiktie prioritārie mērķi, ieņēmumus var izmantot kā ienākumus, kas regulatīvajām iestādēm jāņem vērā, apstiprinot tīkla tarifu aprēķināšanas metodiku vai nosakot tīkla tarifus, vai abas minētās darbības. Pārējos ieņēmumus nogulda atsevišķā iekšējā kontā līdz laikam, kad tos varēs izlietot 2. punktā minētajos nolūkos.

4. Uz ieņēmumu izmantošanu saskaņā ar 2. punkta a) vai b) apakšpunktu attiecas metodika, ko pēc apspriešanās ar regulatīvajām iestādēm un attiecīgajām ieinteresētajām personām ierosina pārvades sistēmu operatori un pēc tam, kad to apstiprina ACER. Pārvades sistēmu operatori iesniedz ierosināto metodiku ACER līdz 2020. gada 5. jūlijam, un ACER par ierosināto metodiku pieņem lēmumu sešu mēnešu laikā no tās saņemšanas.

ACER var pieprasīt, lai pārvades sistēmu operatori pirmajā daļā minēto metodiku groza vai atjaunina. ACER pieņem lēmumu par grozīto vai atjaunināto metodiku ne vēlāk kā sešus mēnešus pēc tās iesniegšanas.

Metodikā paredz vismaz apstākļus, kādos ieņēmumus var izmantot 2. punktā minētajiem nolūkiem, apstākļus, kādos minētos ieņēmumus var noguldīt atsevišķā iekšējā kontā izmantošanai minētajiem nolūkiem nākotnē, kā arī termiņu minēto ieņēmumu noguldīšanai šādā kontā.

5. Pārvades sistēmu operatori iepriekš skaidri nosaka, kā tiks izmantoti pārslodzes ieņēmumi, un ziņo regulatīvajām iestādēm par šādu ieņēmumu faktisko izlietojumu. Ik gadu līdz 1. martam regulatīvās iestādes informē ACER un publicē ziņojumu, kurā ziņo par:

- a) ieņēmumiem, kas iekasēti 12 mēnešu periodā, kurš beidzas iepriekšējā gada 31. decembrī;
- b) iekasēto ieņēmumu izlietojumu saskaņā ar 2. punktu, tostarp konkrētiem projektiem, kur ieņēmumi izlietoti, un summu, kas noguldīta atsevišķā kontā;
- c) summu, kas izlietota, aprēķinot tīkla tarifus; un
- d) verifikāciju par to, ka c) apakšpunktā minētā summa atbilst šai regulai un metodikai, kas izstrādāta saskaņā ar 3. un 4. punktu.

Ja daļa pārslodzes ieņēmumu ir izlietota, aprēķinot tīkla tarifus, ziņojumā attiecīgā gadījumā izklāsta, kā pārvades sistēmu operatori ir izpildījuši 2. punktā noteiktos prioritāros mērķus.

IV NODAĻA

RESURSU PIETIEKAMĪBA

20. pants

Resursu pietiekamība elektroenerģijas iekšējā tirgū

1. Dalībvalstis uzrauga resursu pietiekamību savā teritorijā, pamatojoties uz 23. pantā minēto Eiropas resursu pietiekamības novērtējumu. Nolūkā papildināt Eiropas resursu pietiekamības novērtējumu dalībvalstis var arī veikt valsts resursu pietiekamības novērtējumus saskaņā ar 24. pantu.

2. Ja 23. pantā minētajā Eiropas resursu pietiekamības novērtējumā vai 24. pantā minētajā valsts resursu pietiekamības novērtējumā ir paustas bažas par resursu pietiekamību, attiecīgā dalībvalstis noskaidro, kādi regulatīvi izkropļojumi vai tirgus nepilnības ir izraisījuši vai veicinājuši šādu bažu rašanos.

3. Dalībvalstis, kurām konstatētas bažas par resursu pietiekamību, valsts atbalsta procesa ietvaros izstrādā un publicē īstenošanas plānu ar grafiku, kādā pieņemami pasākumi konstatēto regulatīvo izkropļojumu vai tirgus nepilnību likvidēšanai. Risinot jautājumus, kas saistīti ar bažām par resursu pietiekamību, dalībvalstis īpaši ņem vērā 3. pantā noteiktos principus un apsver iespējas:

- a) likvidēt regulatīvos izkropļojumus;
- b) atcelt cenu griestus saskaņā ar 10. pantu;

- c) ieviest iztrūkuma cenu funkciju attiecībā uz balansēšanas enerģiju, kā minēts Regulas (ES) 2017/2195 44. panta 3. punktā;
  - d) palielināt starpsavienojumu un iekšējā tīkla jaudu nolūkā sasniegt vismaz to starpsavienojumu mērķrādītājus, kā minēts Regulas (ES) 2018/1999 4. panta d) punkta 1) apakšpunktā;
  - e) iespējot pašražošanu, enerģijas uzkrāšanu, pieprasījumreakcijas pasākumus un energoefektivitāti, pieņemot pasākumus jebkādu konstatēto regulatīvo izkropļojumu likvidēšanai;
  - f) nodrošināt izmaksu ziņā izvedīgu un tirgbalstītu iepirkumu attiecībā uz balansēšanu un papildpakalpojumiem;
  - g) likvidēt regulētas cenas, ja tas prasīts Direktīvas (ES) 2019/944 5. pantā.
4. Attiecīgās dalībvalstis savus īstenošanas plānus iesniedz Komisijai izskatīšanai.
  5. Komisija četru mēnešu laikā pēc īstenošanas plāna saņemšanas sniedz atzinumu par to, vai pasākumi ir pietiekami, lai likvidētu regulatīvos izkropļojumus vai tirgus nepilnības, kas tika konstatētas saskaņā ar 2. punktu, un var aicināt dalībvalstis attiecīgi grozīt savus īstenošanas plānus.
  6. Attiecīgās dalībvalstis uzrauga, kā tiek piemēroti to īstenošanas plāni, un šādas uzraudzības rezultātus publicē gada ziņojumā, un iesniedz minēto ziņojumu Komisijai.
  7. Komisija sniedz atzinumu par to, vai īstenošanas plāni ir tikuši pietiekami īstenoti un vai ir novērstas bažas par resursu pietiekamību.
  8. Dalībvalstis pēc tam, kad ir novērstas konstatētās bažas par resursu pietiekamību, turpina realizēt īstenošanas plānu.

21. pants

Jaudas mehānismu vispārējie principi

1. Lai novērstu atlikušās bažas par resursu pietiekamību, dalībvalstis kā galējo līdzekli, īstenojot šīs regulas 20. panta 3. punktā minētos pasākumus saskaņā ar LESD 107., 108. un 109. pantu, var ieviest jaudas mehānismus.
2. Attiecīgās dalībvalstis pirms jaudas mehānismu ieviešanas veic visaptverošu pētījumu par šādu mehānismu iespējamo ietekmi uz kaimiņos esošajām dalībvalstīm, apspriežoties vismaz ar tām kaimiņos esošajām dalībvalstīm, ar kurām tām ir tiešs tīkla savienojums, un minēto dalībvalstu ieinteresētajām personām.
3. Dalībvalstis izvērtē, vai jaudas mehānisms stratēģiskās rezerves veidā var novērst bažas par resursu pietiekamību. Ja tas tā nav, dalībvalstis var ieviest citāda veida jaudas mehānismu.
4. Dalībvalstis jaudas mehānismus neievieš, ja nedz Eiropas resursu pietiekamības novērtējumā, nedz valsts resursu pietiekamības novērtējumā vai – ja nav veikts valsts pietiekamības novērtējums – Eiropas resursu pietiekamības novērtējumā nav konstatētas bažas par resursu pietiekamību.
5. Dalībvalstis jaudas mehānismus neievieš pirms nav saņemts Komisijas 20. panta 5. punktā minētais atzinums par īstenošanas plānu, kas minēts 20. panta 3. punktā.
6. Ja dalībvalsts piemēro jaudas mehānismu, tā minēto jaudas mehānismu izvērtē un nodrošina, ka saskaņā ar šo mehānismu netiek noslēgti jauni līgumi, ja nedz Eiropas resursu pietiekamības novērtējumā, nedz valsts resursu pietiekamības novērtējumā vai – ja nav veikts valsts resursu pietiekamības novērtējums – Eiropas resursu pietiekamības novērtējumā nav konstatētas bažas par resursu pietiekamību vai ja Komisija nav sniegusi 20. panta 5. punktā minēto atzinumu par īstenošanas plānu, kas minēts 20. panta 3. punktā.
7. Izstrādājot jaudas mehānismus, dalībvalstis iekļauj noteikumu, ar ko efektīvi ir iespējams administratīvā kārtā pakāpeniski atteikties no jaudas mehānisma, ja saskaņā ar 6. punktu trīs gadus pēc kārtas nav noslēgti jauni līgumi.

8. Jaudas mehānismus apstiprina Komisija uz laikposmu, kas nepārsniedz 10 gadus. Tos pakāpeniski pārtrauc izmantot vai arī samazina ar tiem nodrošinātās jaudas apjomu, pamatojoties uz 20. pantā minētajiem īstenošanas plāniem. Pēc jaudas mehānisma ieviešanas dalībvalstis turpina piemērot īstenošanas plānu.

22. pants

Jaudas mehānismu izstrādes principi

1. Ikviens jaudas mehānisms:
  - a) ir pagaidu mehānisms;
  - b) nerada liekus tirgus izkropļojumus un neierobežo starpzonu tirdzniecību;
  - c) tiek piemērots vienīgi tam, lai novērstu 20. pantā minētās bažas par pietiekamību;
  - d) nodrošina jaudas piegādātāju izraudzīšanos pārredzamā, nediskriminējošā un uz konkurenci balstītā procesā;
  - e) sniedz stimulus jaudas piegādātājiem, lai tie būtu pieejami laikposmos, kad ir sagaidāms sistēmas stress;
  - f) nodrošina, ka atbildība tiek noteikta uz konkurenci balstītā procesā;
  - g) pirms atlases procesa izklāsta tehniskos nosacījumus jaudas piegādātāju dalībai;
  - h) nodrošina, ka tajā var piedalīties visi resursi, kas spēj nodrošināt vajadzīgo tehnisko veiktspēju, tostarp enerģijas uzkrāšanas un pieprasījuma pārvaldības resursi;
  - i) piemēro atbilstīgas sankcijas jaudas piegādātājiem, kas nav pieejami sistēmas stresa laikā.
2. Stratēģisko rezervju izstrādē ievēro šādas prasības:
  - a) ja jaudas mehānisms ir izstrādāts kā stratēģiska rezerve, tā resursus dispečē tikai tad, ja pārvades sistēmu operatori, visticamāk, izsmels savus balansēšanas resursus, lai panāktu līdzsvaru starp pieprasījumu un piedāvājumu;
  - b) nebalansa norēķinu periodos, kad tiek dispečēti stratēģiskās rezerves resursi, nebalanss tirgū tiek izlīdzināts vismaz zudušās slodzes vērtībā vai vērtībās, kas pārsniedz tekošās dienas tehniskās cenas limitu, kā minēts 10. panta 1. punktā, atkarībā no tā, kura vērtība ir lielāka;
  - c) stratēģiskās rezerves izlaidi pēc dispečēšanas attiecina uz balansatbildīgajām pusēm, izmantojot nebalansa norēķinu mehānismu;
  - d) resursi, kas piedalās stratēģiskajā rezervē, nesaņem atbildību no elektroenerģijas vairumtirgus vai balansēšanas tirgus;
  - e) stratēģiskās rezerves resursus vismaz uz līguma darbības laiku tur ārpus tirgus.

Pirmās daļas a) punktā minētā prasība neskar resursu aktivizēšanu pirms faktiskās dispečēšanas, lai ievērotu resursu izmaiņu ierobežojumus un operatīvās prasības. Stratēģiskās rezerves izlaidi aktivizēšanas laikā neattiecinā uz balansa grupām vairumtirgos un tā nemaina šo grupu nebalansu.
3. Papildus 1. punktā noteiktajām prasībām jaudas mehānismi, kas nav stratēģiskās rezerves:
  - a) ir veidoti tā, lai cena, ko maksā par pieejamību, automātiski līdzinātos nullei, ja ir sagaidāms, ka piegādātās jaudas līmenis būs pietiekams, lai apmierinātu pieprasīto jaudas līmeni;
  - b) ļauj dalībniekiem saņemt atbildību tikai par to, ka resursi ir pieejami, un nodrošina, ka šāda atbildība neietekmē jaudas piegādātāja lēmumu ražot vai neražot;
  - c) nodrošina, ka jaudas piegādātāji, kas ir tiesīgi piedalīties, cits citam var nodot jaudas piedāvājuma saistības.

4. Jaudas mehānismos ietver šādas prasības par CO₂ emisiju robežvērtībām:
  - a) vēlākais no 2019. gada 4. jūlija attiecībā uz ražošanas jaudu, kuras komercražošana sāka minētajā dienā vai pēc tam, un kura emitē vairāk nekā 550 g fosilā kurināmā izcelsmes CO₂ uz vienu elektroenerģijas kWh, neuzņemass saistības un nesaņem maksājumus, un neuzņemas saistības nākotnes maksājumiem saskaņā ar jaudas mehānismu;
  - b) vēlākais no 2025. gada 1. jūlija attiecībā uz ražošanas jaudu, kuras komercražošana sāka pirms 2019. gada 4. jūlija, un kura emitē vairāk nekā 550 g fosilā kurināmā izcelsmes CO₂ uz vienu elektroenerģijas kWh un vidēji gadā vairāk nekā 350 kg fosilā kurināmā izcelsmes CO₂ uz vienu uzstādīto elektroenerģijas kWh, neuzņemass saistības un nesaņem maksājumus, un neuzņemas saistības nākotnes maksājumiem saskaņā ar jaudas mehānismu.

Emisijas robežvērtību, proti, 550 g fosilā kurināmā izcelsmes CO₂ uz vienu elektroenerģijas kWh, un robežvērtību vidēji gadā 350 kg fosilā kurināmā izcelsmes CO₂ uz vienu uzstādīto kWh, kas minētas pirmās daļas a) un b) punktā, aprēķina, pamatojoties uz ražošanas vienības projektēto efektivitāti, t. i., nominālās jaudas neto efektivitāti saskaņā ar attiecīgajiem Starptautiskās Standartizācijas organizācijas noteiktajiem standartiem.

Līdz 2020. gada 5. janvārim ACER publicē atzinumu, kurā sniegti tehniski norādījumi par pirmajā daļā minēto vērtību aprēķināšanu.

5. Dalībvalstis, kuras piemēro jaudas mehānismus no 2019. gada 4. jūlija, pielāgo savus mehānismus, lai tie atbilstu 4. nodaļai, neskarot saistības vai līgumus, kas noslēgti līdz 2019. gada 31. decembrim.

23. pants

Eiropas resursu pietiekamības novērtējums

1. Eiropas resursu pietiekamības novērtējumā konstatē bažas par resursu pietiekamību, novērtējot vispārējo elektroenerģijas sistēmas pietiekamību piegādāt elektroenerģiju atbilstīgi pašreizējam un prognozētajam pieprasījumam Savienības līmenī, dalībvalstu līmenī un attiecīgā gadījumā atsevišķu tirdzniecības zonu līmenī. Eiropas resursu pietiekamības novērtējumā atspoguļo katru gadu 10 gadu periodā no minētā novērtējuma veikšanas dienas.
2. Eiropas resursu pietiekamības novērtējumu veic ENTSO-E.
3. Līdz 2020. gada 5. janvārim ENTSO-E iesniedz saskaņā ar Komisijas 2012. gada 15. novembra Lēmuma ⁽²¹⁾ 1. pantu izveidotajai Elektroenerģijas jautājumu koordinācijas grupai un ACER projektu Eiropas resursu pietiekamības novērtējuma metodikai, kuras pamatā ir šā panta 5. punktā minētie principi.
4. Pārvaldes sistēmu operatori iesniedz ENTSO-E datus, kas tam vajadzīgi, lai veiktu Eiropas resursu pietiekamības novērtējumu.

Novērtējumu ENTSO-E veic Eiropas resursu pietiekamības novērtējumu katru gadu. Ražotāji un citi tirgus dalībnieki sniedz pārvaldes sistēmu operatoriem datus par ražošanas resursu paredzamo izlietojumu, ņemot vērā primāro resursu pieejamību un atbilstošus prognozētā pieprasījuma un piedāvājuma scenārijus.

5. Eiropas resursu pietiekamības novērtējuma pamatā ir pārredzama metodika, kas nodrošina, ka novērtējums:
  - a) tiek veikts katras tirdzniecības zonas līmenī, aptverot vismaz visas dalībvalstis;
  - b) ir balstīts uz atbilstošiem prognozētā pieprasījuma un piedāvājuma centrālās references scenārijiem, kas ietver ekonomisku novērtējumu par iespējamību, ka elektroenerģijas ražošanas aktīvus varētu izņemt no ekspluatācijas, iekonservēt vai uzbūvēt no jauna un ka varētu tikt īstenoti pasākumi, lai sasniegtu energoefektivitātes un elektrotīklu starpsavienojumu mērķrādītājus, un attiecīgu jutīgumu pret ekstrēmiem laikapstākļiem, hidroloģiskiem apstākļiem, vairumcenām un oglekļa cenu izmaiņām;
  - c) ietver atsevišķus scenārijus, kuri atspoguļo dažādas iespējamības tam, ka rodas bažas par resursu pietiekamību, kuru novēršanai ir izstrādāti attiecīgi jaudas mehānismi;

⁽²¹⁾ Komisijas Lēmums (2012. gada 15. novembris), ar ko izveido Elektroenerģijas jautājumu koordinācijas grupu (OV C 353, 17.11.2012., 2. lpp.).

- d) pienācīgi ņem vērā visu resursu devumu, tostarp esošās un nākotnes elektroenerģijas ražošanas, enerģijas uzkrāšanas, sektorālās integrācijas, pieprasījuma reakcijas un importa un eksporta iespējas un to devumu elastīgai sistēmas darbībai;
  - e) paredz 20. panta 3. punktā minēto pasākumu iespējamo ietekmi;
  - f) ietver variantus bez esošiem vai plānotiem jaudas mehānismiem un attiecīgā gadījumā variantus ar šādiem mehānismiem;
  - g) ir balstīts uz tirgus modeli, kurā attiecīgā gadījumā izmantota plūsmbalstīta pieeja;
  - h) izmanto varbūtīgus aprēķinus;
  - i) piemēro vienu modelēšanas rīku;
  - j) aptver vismaz šādus rādītājus, kas minēti 25. pantā:
    - sagaidāmā nepadotā enerģija un
    - sagaidāmais slodzes zuduma ilgums;
  - k) apzina iespējamo resursu pietiekamības bažu avotus, proti, vai tas ir tīkla ierobežojums, resursu ierobežojums vai abi;
  - l) ņem vērā reālo tīkla attīstību;
  - m) nodrošina, lai pienācīgi tiktu ņemtas vērā tādas valstu īpatnības kā ražošana, pieprasījuma elastība un enerģijas uzkrāšana, primāro resursu pieejamība un starpsavienojumu līmenis.
6. Līdz 2020. gada 5. janvārim ENTSO-E iesniedz ACER projektu metodikai, kā aprēķināmi šādi elementi:
- a) zudušās slodzes vērtība;
  - b) jauna tirgus dalībnieka izmaksas elektroenerģijas ražošanai vai pieprasījuma reakcijai; un
  - c) uzticamības standarts, kas minēts 25. pantā.

Metodikas pamatā ir pārredzami, objektīvi un pārbaudāmi kritēriji.

7. Šā panta 3. un 6. punktā minētos priekšlikumus metodikas projektiem, scenārijus, jutīgumu un pieņēmumus, uz kuriem tie balstās, un 4. punktā minētā Eiropas resursu pietiekamības novērtējuma rezultātus nodod iepriekšējai apspriešanai ar dalībvalstīm, Elektroenerģijas jautājumu koordinācijas grupu un ieinteresētajām personām, un tos apstiprina ACER, ievērojot 27. pantā izklāstīto procedūru.

24. pants

Valsts resursu pietiekamības novērtējumi

1. Valsts resursu pietiekamības novērtējumiem ir reģionāls mērogs, un tā pamatā ir metodika, kas minēta 23. panta 3. punktā, jo īpaši 23. panta 5. punkta b) līdz m) apakšpunktā.

Valsts resursu pietiekamības novērtējumos ietver atsauces centrālos scenārijus, kas minēti 23. panta 5. punkta b) apakšpunktā.

Valsts resursu pietiekamības novērtējumos var ņemt vērā jutīgumu papildus tam, kas minēts 23. panta 5. punkta b) apakšpunktā. Šādos gadījumos valsts resursu pietiekamības novērtējumos var:

- a) izteikt pieņēmumus, ņemot vērā valsts elektroenerģijas pieprasījuma un piedāvājuma īpatnības;
- b) izmantot tādas rīkus un konsekvētus jaunākos datus, kas papildina tos, ko ENTSO-E izmanto, lai veiktu Eiropas resursu pietiekamības novērtējumu.

Turklāt valsts resursu pietiekamības novērtējumos, novērtējot jaudas piegādātāju, kas atrodas citā dalībvalstī, ieguldījumu tirdzniecības zonu, ko aptver šie novērtējumi, piegādes drošībā, izmanto 26. panta 11. punkta a) apakšpunktā noteikto metodiku.

2. Valsts resursu pietiekamības novērtējumus un attiecīgā gadījumā Eiropas resursu pietiekamības novērtējumu un 3. punktā paredzēto ACER atzinumu dara publiski pieejamus.

3. Ja valsts resursu pietiekamības novērtējumā ir konstatētas bažas par resursu pietiekamību attiecībā uz kādu tirdzniecības zonu, kuras netika konstatētas Eiropas resursu pietiekamības novērtējumā, valsts resursu pietiekamības novērtējumā norāda iemeslus šādai atšķirībai starp abiem resursu pietiekamības novērtējumiem, tostarp detalizētu informāciju par izmantotajiem jutīgajiem aspektiem un tās pamatā esošajiem pieņēmumiem. Dalībvalstis publicē minēto novērtējumu un iesniedz to ACER.

Divu mēnešu laikā no ziņojuma saņemšanas ACER sniedz atzinumu par to, vai atšķirības starp valsts resursu pietiekamības novērtējumu un Eiropas resursu pietiekamības novērtējumu ir pamatotas.

Struktūra, kas ir atbildīga par valsts resursu pietiekamības novērtējumu, pienācīgi ņem vērā ACER atzinumu un vajadzības gadījumā groza savu novērtējumu. Ja tā nolemj neņemt vērā ACER atzinumu pilnā apmērā, struktūra, kas ir atbildīga par valsts resursu pietiekamības novērtējumu, publicē ziņojumu ar detalizētu pamatojumu.

25. pants

Uzticamības standarts

1. Ja dalībvalstis izmanto jaudas mehānismus, tām ir jābūt uzticamības standartam. Uzticamības standarts pārredzami norāda dalībvalstij nepieciešamo piegādes drošības līmeni. Pārrobežu tirdzniecības zonu gadījumā šādus uzticamības standartus attiecīgās iestādes nosaka kopīgi.
2. Uzticamības standartu nosaka dalībvalsts vai dalībvalsts izraudzīta kompetentā iestāde pēc regulatīvās iestādes priekšlikuma. Uzticamības standartu nosaka, par pamatu izmantojot 23. panta 6. punktā noteikto metodiku.
3. Uzticamības standartu aprēķina, izmantojot vismaz zudušās slodzes vērtību un jauna tirgus dalībnieka izmaksas konkrētā laikposmā, un izsaka kā "sagaidāmo nepadoto enerģiju" un "sagaidāmo slodzes zuduma ilgumu".
4. Ja tiek izmantoti jaudas mehānismi, dalībvalsts vai dalībvalsts izraudzīta kompetentā iestāde apstiprina parametrus, kas nosaka jaudas mehānismā iepērkamās jaudas apjomu, pamatojoties uz valsts regulatīvo iestāžu priekšlikumu.

26. pants

Pārrobežu dalība jaudas mehānismos

1. Jaudas mehānismi, kas nav stratēģiskās rezerves, un – tad, kad tas ir tehniski iespējams, – stratēģiskās rezerves ir pieejami tiešai tādu jaudas piegādātāju pārrobežu dalībai, kas atrodas citā dalībvalstī, ievērojot šā panta noteikumus.
2. Dalībvalstis nodrošina, ka aizrobežu jaudai, kas spējīga nodrošināt iekšzemes jaudai līdzvērtīgu tehniskās veiktspējas līmeni, ir izdevība piedalīties tajā pašā konkurenciālajā procesā, kur piedalās iekšzemes jauda. Tādu jaudas mehānismu gadījumā, kuri darbojas no 2019. gada 4. jūlija, dalībvalstis var atļaut starpsavienotājiem tieši piedalīties tajā pašā uz konkurenci balstītā procesā kā aizrobežu jaudai uz ne vairāk kā četriem gadiem no 2019. gada 4. jūlija vai uz diviem gadiem pēc 11. punktā minēto metodiku apstiprināšanas – atkarībā no tā, kas notiek agrāk.

Dalībvalstis var prasīt, lai aizrobežu jauda atrodas dalībvalstī, kam ir tiešs tīkla savienojums ar dalībvalsti, kas piemēro mehānismu.

3. Dalībvalstis neierobežo savā teritorijā esošās jaudas dalību citu dalībvalstu jaudas mehānismos.

4. Pārrobežu dalība jaudas mehānismos neizmaina, nepārveido, ne arī citādi ietekmē starpzonu grafikus vai fiziskās plūsmas starp dalībvalstīm. Minētos grafikus un plūsmas nosaka vienīgi rezultāts, kas iegūts jaudas piešķiršanā atbilstīgi 16. pantam.

5. Jaudas piegādātāji var piedalīties vairākos jaudas mehānismos.

Ja jaudas piegādātāji piedalās vairāk nekā vienā jaudas mehānismā attiecībā uz to pašu piegādes periodu, tie piedalās, nepārsniedzot sagaidāmo starpsavienojuma pieejamību un iespējamo sistēmas stresa vienlaicīgumu starp sistēmu, kurā mehānismu piemēro, un sistēmu, kurā aizrobežu jauda atrodas saskaņā ar 11. punkta a) apakšpunktā minēto metodiku.

6. Jaudas piegādātājiem nosaka prasību veikt nepieejamības maksājumus, ja to jauda nav pieejama.

Ja jaudas piegādātāji piedalās vairāk nekā vienā jaudas mehānismā attiecībā uz vienu un to pašu piegādes periodu, tiem ir jāveic vairāki nepieejamības maksājumi, ja tie nespēj pildīt vairākas saistības.

7. Lai sniegtu ieteikumu pārvades sistēmu operatoriem, reģionālie koordinācijas centri, kas izveidoti saskaņā ar 35. pantu, katru gadu aprēķina aizrobežu jaudas līdzdalībai pieejamo maksimālo ieejas jaudu. Minētajā aprēķinā ņem vērā starpsavienojuma sagaidāmo pieejamību un iespējamo sistēmas stresa vienlaicīgumu sistēmā, kurā mehānismu piemēro, un sistēmā, kurā atrodas aizrobežu jauda. Šāds aprēķins ir vajadzīgs katrai tirdzniecības zonu robežai.

Pārvades sistēmu operatori ik gadu nosaka aizrobežu jaudas dalībai pieejamo maksimālo ieejas jaudu, pamatojoties uz reģionālā koordinācijas centra ieteikumu.

8. Dalībvalstis nodrošina, ka 7. punktā minēto ieejas jaudu piešķir tiesīgajiem jaudas piegādātājiem pārredzamā, nediskriminējošā un tirgū balstītā veidā.

9. Ja jaudas mehānismi pieļauj pārrobežu dalību divās kaimiņos esošās dalībvalstīs, jebkādi ieņēmumi, kas rodas 8. punktā minētās piešķiršanas ceļā, pienākas attiecīgajiem pārvades sistēmu operatoriem, un to sadala starp tiem saskaņā ar šā panta 11. punkta b) apakšpunktā minēto metodiku vai saskaņā ar kopīgo metodiku, ko apstiprinājušas abas attiecīgās regulatīvās iestādes. Ja kaimiņos esošā dalībvalsts neizmanto jaudas mehānismu vai izmanto jaudas mehānismu, kas nav atvērts pārrobežu līdzdalībai, ieņēmumu daļu apstiprina tās dalībvalsts kompetentā valsts iestāde, kurā ir ieviests jaudas mehānisms, vispirms lūdzot kaimiņos esošo dalībvalstu regulatīvo iestāžu atzinumu. Pārvades sistēmu operatori šādus ieņēmumus izlieto 19. panta 2. punktā minētajiem mērķiem.

10. Tās pārvades sistēmas operators, kurā atrodas aizrobežu jauda:

a) nosaka, vai ieinteresētie jaudas piegādātāji var nodrošināt tehniskās veiktspējas līmeni, ko prasa jaudas mehānisms, kurā jaudas piegādātājs plāno piedalīties, un reģistrē minēto jaudas piegādātāju minētajam nolūkam izveidotā reģistrā kā tiesīgu jaudas piegādātāju;

b) veic pieejamības pārbaudes;

c) nodod pārvades sistēmas operatoram dalībvalstī, kas izmanto jaudas mehānismu, informāciju, ko tas saņem saskaņā ar šīs daļas a) un b) punktu un otro daļu;

attiecīgais jaudas piegādātājs nekavējoties informē pārvades sistēmas operatoru par savu dalību aizrobežu jaudas mehānismā;

11. Līdz 2020. gada 5. jūlijam ENTSO-E iesniedz ACER:

a) metodiku, kā aprēķināma maksimālā ieejas jauda pārrobežu dalībai, kas minēta 7. punktā;

- b) metodiku, kā dalāmi ieņēmumi, kas minēti 9. punktā;
- c) kopīgus noteikumus par to, kā veicamas pieejamības pārbaudes, kas minētas 10. punkta b) apakšpunktā;
- d) kopīgus noteikumus par to, kā nosakāms, kad jāmaksā nepieejamības maksājums;
- e) 10. punkta a) apakšpunktā minētā reģistra uzturēšanas kārtību;
- f) kopīgus noteikumus par to, kā konstatējama jaudas mehānismā piedalīties tiesīgā jauda, kas minēta 10. punkta a) apakšpunktā.

Priekšlikumu nodod iepriekšējai apspriešanai, un to apstiprina ACER saskaņā ar 27. pantu.

12. Attiecīgās regulatīvās iestādes pārbauda, vai jaudas ir aprēķinātas saskaņā ar 11. punkta a) apakšpunktā minēto metodiku.

13. Regulatīvās iestādes nodrošina, ka pārrobežu dalība jaudas mehānismā tiek organizēta efektīvā un nediskriminējošā veidā. Konkrēti, tās paredz pienācīgu administratīvo kārtību nepieejamības maksājumu piemērošanai pāri robežām.

14. Jaudas, kas piešķirtās saskaņā ar 8. punktu, ir nododamas no viena tiesīgā jaudas piegādātāja citam. Tiesīgie jaudas piegādātāji par šādu nodošanu paziņo reģistram, kas minēts 10. punkta a) apakšpunktā.

15. Līdz 2021. gada 5. jūlijam ENTSO-E izveido un uztur reģistru, kas minēts 10. punkta a) apakšpunktā. Reģistrs ir atvērts visiem tiesīgajiem jaudas piegādātājiem, sistēmām, kurās izmanto jaudas mehānismus, un to pārvades sistēmu operatoriem.

27. pants

Apstiprināšanas procedūra

1. Ja ir atsauce uz šo pantu, ENTSO-E iesniegtā priekšlikuma apstiprināšanai izmanto 2., 3. un 4. punktā aprakstīto procedūru.
2. ENTSO-E pirms priekšlikuma iesniegšanas rīko apspriešanos, iesaistot visas attiecīgās ieinteresētās personas, tostarp regulatīvās iestādes un citas valstu iestādes. Tas savā priekšlikumā pienācīgi ņem vērā minētās apspriešanās rezultātus.
3. Trīs mēnešu laikā no 1. punktā minētā priekšlikuma saņemšanas dienas ACER to vai nu apstiprina, vai groza. Grozījumu gadījumā ACER pirms grozītā priekšlikuma apstiprināšanas apspriežas ar ENTSO-E. ACER publicē apstiprināto priekšlikumu savā tīmekļa vietnē trīs mēnešu laikā no priekšlikuma dokumentu saņemšanas dienas.
4. ACER jebkurā brīdī var pieprasīt, lai apstiprinātajā priekšlikumā tiktu izdarītas izmaiņas. Sešu mēnešu laikā no šāda pieprasījuma saņemšanas dienas ENTSO-E iesniedz ACER ierosināto izmaiņu projektu. Trīs mēnešu laikā no projekta saņemšanas dienas ACER izmaiņas groza vai apstiprina un dokumentu publicē minētās izmaiņas savā tīmekļa vietnē.

V NODAĻA

PĀRVADES SISTĒMAS DARBĪBA

28. pants

Elektroenerģijas pārvades sistēmu operatoru Eiropas tīkls

1. Pārvades sistēmu operatori sadarbojas Savienības līmenī, izmantojot ENTSO-E, lai veicinātu elektroenerģijas iekšējā tirgus izveides pabeigšanu un darbību, kā arī starpzonu tirdzniecību un lai panāktu Eiropas elektroenerģijas pārvades tīkla optimālu pārvaldību, koordinētu darbību un stabilu tehnisko attīstību.

2. Pildot savas funkcijas saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, ENTSO-E rīkojas nolūkā izveidot labi funkcionējošu un integrētu iekšējo elektroenerģijas tirgu un palīdz efektīvi un ilgtspējīgi sasniegt 2020.–2030. gada klimata un enerģētikas politikas satvarā noteiktos mērķus, konkrētāk, sekmē no atjaunojamiem energoresursiem saražotās elektroenerģijas integrāciju un energoefektivitātes palielināšanu, vienlaikus uzturot sistēmas drošību. ENTSO-E ir pietiekami cilvēkresursi un finanšu resursi, lai tas varētu veikt savus pienākumus.

29. pants

ENTSO-E

1. Elektroenerģijas pārvades sistēmas operatori iesniedz Komisijai un ACER visus statūtu, locekļu saraksta vai ENTSO-E reglamenta grozījumu projektus.
2. Divos mēnešos pēc statūtu, locekļu saraksta vai reglamenta grozījumu projekta saņemšanas ACER, pēc apspriešanās ar organizācijām, kas pārstāv visas ieinteresētās personas, jo īpaši sistēmas izmantotājus, tostarp lietotājus, sniedz Komisijai atzinumu par šo statūtu, locekļu saraksta vai reglamenta grozījumu projektu.
3. Komisija sniedz atzinumu par statūtu, locekļu saraksta vai reglamenta grozījumu projektu, ņemot vērā ACER atzinumu, kas sniegts saskaņā ar 2. punktu, un trīs mēnešos pēc ACER atzinuma saņemšanas.
4. Trīs mēnešos pēc pozitīva Komisijas atzinuma saņemšanas dienas pārvades sistēmu operatori pieņem un publicē grozītos statūtus vai reglamentu.
5. Šā panta 1. punktā minētos dokumentus iesniedz Komisijai un ACER, ja tajos ir izdarītas izmaiņas vai ja Komisija vai ACER iesniegusi argumentētu pieprasījumu. Komisija un ACER sniedz atzinumu saskaņā ar 2., 3. un 4. punktu.

30. pants

ENTSO-E uzdevumi

1. ENTSO-E:
  - a) izstrādā tīkla kodeksus 59. panta 1. un 2. punktā minētajām jomām, lai sasniegtu 28. pantā noteiktos mērķus;
  - b) katru otro gadu pieņem un publicē nesaistošu Savienības tīkla attīstības desmit gadu plānu ("Savienības tīkla attīstības plāns");
  - c) sagatavo un pieņem priekšlikumus, kas saistīti ar Eiropas resursu pietiekamības novērtējumu atbilstīgi 23. pantam un priekšlikumus, kas attiecas uz tehniskajām specifikācijām dalībai jaudas mehānismos atbilstīgi 26. panta 11. punktam;
  - d) pieņem ieteikumus saistībā ar tehniskās sadarbības koordināciju starp Savienības un trešo valstu pārvades sistēmu operatoriem;
  - e) pieņem satvaru sadarbībai un koordinācijai starp reģionālajiem koordinācijas centriem;
  - f) pieņem priekšlikumu, kurā definēts sistēmas darbības reģions saskaņā ar 36. pantu;
  - g) sadarbojas ar sadales sistēmu operatoriem un ES SSO struktūru;
  - h) sekmē pārvades tīklu digitalizāciju, tostarp to, ka tiek ieviesti viedie tīkli, efektīva reāllaika datu iegūšana un viedās uzskaites sistēmas;
  - i) pieņem kopīgas tīkla ekspluatācijas instrumentus, lai nodrošinātu tīkla darbības koordināciju normālos un ārkārtas apstākļos, tostarp parastu negadījumu klasifikācijas skalu, un pētniecības plānus, tostarp minēto plānu īstenošanu ar efektīvas pētniecības programmas palīdzību. Minētie instrumenti inter alia precizē:
    - i) informāciju, tostarp atbilstošu nākamās dienas, tās pašas dienas un reāllaika informāciju, kas palīdz uzlabot darbības koordināciju, kā arī šādas informācijas vākšanas un izplatīšanas optimālo biežumu;

- ii) tehnoloģisko platformu informācijas apmaiņai reāllaikā un attiecīgā gadījumā tehnoloģiskās platformas, lai vāktu, apstrādātu un nodotu citu informāciju, kas minēta i) punktā, kā arī tādu procedūru īstenošanai, ar kurām var uzlabot darbības koordināciju starp pārvades sistēmas operatoriem, lai šāda koordinācija aptvertu visu Eiropu;
  - iii) kā pārvades sistēmu operatori dara pieejamu darbības informāciju citiem pārvades sistēmu operatoriem vai jebkurai struktūrai, kas pienācīgi pilnvarota tos atbalstīt, lai nodrošinātu darbības koordināciju, un ACER; un
  - iv) to, ka pārvades sistēmu operatori izvēlas kontaktpunktu, kas atbild uz informācijas pieprasījumiem no citiem pārvades sistēmu operatoriem vai no jebkuras struktūras, kas pienācīgi pilnvarota, kā minēts iii) punktā, vai no ACER;
  - j) pieņem gada darba programmu;
  - k) veicina sadarbības prasību ieviešanu un nediskriminējošas un pārredzamas procedūras datu piekļuvei, kā paredzēts Direktīvas (ES) 2019/944 24. pantā;
  - l) pieņem gada pārskatu;
  - m) sagatavo un pieņem sezonālās pietiekamības novērtējumus atbilstīgi Regulas (ES) 2019/941 9. panta 2. punktam;
  - n) sadarbībā ar attiecīgām iestādēm un regulētiem subjektiem veicina kiberdrošību un datu aizsardzību;
  - o) savu uzdevumu izpildē ņem vērā pieprasījumu reakcijas attīstību.
2. ENTSO-E ziņo ACER par nepilnībām, kas konstatētas saistībā ar reģionālo koordinācijas centru izveidi un darbību.
3. ENTSO-E publicē asamblejas, valdes un komiteju sanāksmju protokolus un regulāri informē sabiedrību par lēmumu pieņemšanas procesiem un savām darbībām.
4. Šā panta 1. punkta j) apakšpunktā minētajā gada darba programmā ietver attiecīgajā gadā izstrādājamo tīkla kodeksu sarakstu un aprakstu, tīkla ekspluatācijas koordinēšanas plānu, kā arī pētniecības un attīstības pasākumus, norādot orientējošu grafiku.
5. ENTSO-E nodrošina visu informāciju, ko ACER lūdz, lai veiktu savus uzdevumus saskaņā ar 32. panta 1. punktu. Lai ENTSO-E varētu veikt minēto uzdevumu, pārvades sistēmu operatori nodrošina ENTSO-E ar visu pieprasīto informāciju.
6. Pēc Komisijas pieprasījuma ENTSO-E dara Komisijai zināmus savus apsvērumus par vadlīniju pieņemšanu, kā paredzēts 61. pantā.

31. pants

Apspriešanās

1. Izstrādājot priekšlikumus atbilstīgi 30. panta 1. punktā minētajiem uzdevumiem, ENTSO-E organizē plašu apspriešanos. Šo apspriešanos īsteno tā, lai pirms galīgās pieņemšanas būtu iespējams apkopot ieinteresēto personu apsvērumus, kā arī atklātā un pārredzamā veidā, iesaistot visas attiecīgās ieinteresētās personas, un jo īpaši organizācijas, kas pārstāv tādas ieinteresētās personas, saskaņā ar 29. pantā minēto reglamentu. Minētā apspriešanās aptver arī regulatīvās iestādes un citas valstu iestādes, piegādes un ražošanas uzņēmumus, sistēmas izmantotājus, tostarp lietotājus, sadales sistēmu operatorus, tostarp attiecīgās nozares apvienības, tehniskas struktūras un ieinteresēto personu grupas. Tās mērķis ir lēmumu pieņemšanas procesā apzināt visu attiecīgo pušu viedokļus un priekšlikumus.
2. Publisko visus dokumentus un sanāksmju protokolus, kas saistīti ar 1. punktā minētajām apspriedēm.

3. Pirms *ENTSO-E* pieņem 30. panta 1. punktā minētos priekšlikumus, tas norāda, kā ir ņemti vērā apspriešanās gaitā izteiktie apsvērumi. Ja kādi apsvērumi nav ņemti vērā, ES SSO struktūra norāda pamatojumu.

32. pants

ACER veiktā pārraudzība

1. ACER pārrauga, kā tiek veikti *ENTSO-E* 30. panta 1., 2. un 3. punktā minētie uzdevumi, un informē Komisiju par saviem konstatējumiem.

ACER pārrauga, kā *ENTSO-E* īsteno tīkla kodeksus, kas izstrādāti saskaņā ar 59. pantu. Ja *ENTSO-E* nav īstenojis šādus tīkla kodeksus, ACER prasa, lai *ENTSO-E* sniedz pamatotu paskaidrojumu, kāpēc attiecīgais kodekss nav īstenots. ACER informē Komisiju par šo paskaidrojumu un sniedz par to atzinumu.

ACER pārrauga un izvērtē, kā īsteno tīkla kodeksus un vadlīnijas, ko Komisija ir pieņēmusi saskaņā ar 58. panta 1. punktu, un kā tie īspaido piemērojamo noteikumu saskaņošanu, lai veicinātu tirgus integrāciju, kā arī lai izvairītos no diskriminācijas, sekmētu efektīvu konkurenci un tirgus efektīvu darbību, un sniedz par to ziņojumu Komisijai.

2. *ENTSO-E* iesniedz ACER Savienības tīkla attīstības plāna projektu, gada darba programmas projektu, tostarp informāciju par apspriešanās procesu, un citus 30. panta 1. punktā norādītos dokumentus, lai saņemtu ACER atzinumu.

Ja ACER uzskata, ka *ENTSO-E* iesniegtais gada darba programmas projekts vai Savienības tīkla attīstības plāna projekts neveicina diskriminācijas novēršanu, efektīvu konkurenci, tirgus efektīvu darbību vai trešo personu piekļuvei pietiekamu pārrobežu starpsavienojuma līmeni, ACER divu mēnešu laikā pēc iesniegšanas sniedz *ENTSO-E* un Komisijai pienācīgi pamatotu atzinumu un ieteikumus.

33. pants

Izmaksas

Izmaksas, kas saistītas ar šīs regulas 28. līdz 32. un 58. līdz 61. pantā un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 347/2013⁽²²⁾ 11. pantā minētajām *ENTSO-E* darbībām, sedz pārvades sistēmu operatori, un tās iekļauj tarifu aprēķinos. Regulatīvās iestādes apstiprina minētās izmaksas vienīgi tad, ja tās ir pamatotas un atbilstīgas.

34. pants

Pārvades sistēmu operatoru reģionālā sadarbība

1. Pārvades sistēmu operatori izveido reģionālo sadarbību *ENTSO-E* ietvaros, lai sekmētu 30. panta 1., 2. un 3. punktā minētās darbības. Tie jo īpaši ik pēc diviem gadiem publicē reģionālo investīciju plānu un var pieņemt investīciju lēmumus, pamatojoties uz šo reģionālo investīciju plānu. *ENTSO-E* veicina sadarbību starp pārvades sistēmu operatoriem reģionālā līmenī, nodrošinot sadarbību, saziņu un reģionālās darbības pārraudzību jomās, kas vēl nav saskaņotas Savienības līmenī.

2. Pārvades sistēmas operatori sekmē pasākumus, kas nodrošina tīkla optimālu pārvaldību, un veicina enerģijas biržu attīstību, pārrobežu jaudas koordinētu piešķiršanu ar nediskriminējošiem, tirgbalstītiem risinājumiem, pienācīgu uzmanību veltot konkrētiem ieguvumiem, ko dod īstermiņa piešķirumu netiešās izsoles, un balansēšanas un rezerves jaudu mehānismu integrācijai.

⁽²²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 347/2013 (2013. gada 17. aprīlis), ar ko nosaka Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādnes un atceļ Lēmumu Nr. 1364/2006/EK, groza Regulu (EK) Nr. 713/2009, Regulu (EK) Nr. 714/2009 un Regulu (EK) Nr. 715/2009 (OV L 115, 25.4.2013., 39. lpp.).

3. Lai sasniegtu 1. un 2. punktā noteiktos mērķus, Komisija, ņemot vērā pastāvošās reģionālās sadarbības struktūras, var noteikt katras reģionālās sadarbības struktūras ģeogrāfisko teritoriju. Katra dalībvalsts var veicināt sadarbību vairāk nekā vienā ģeogrāfiskajā teritorijā.

Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 68. pantu, lai papildinātu šo regulu, paredzot ģeogrāfisko teritoriju, ko aptver katra reģionālās sadarbības struktūra. Šajā nolūkā Komisija apspriežas ar regulatīvajām iestādēm, ACER un ENTSO-E.

Šajā punktā minētie deleģētie akti neskar 36. pantu.

35. pants

Reģionālo koordinācijas centru izveide un misija

1. Līdz 2020. gada 5. jūlijam visi sistēmas darbības reģiona pārvades sistēmu operatori iesniedz attiecīgajām regulatīvajām iestādēm priekšlikumu par reģionālo koordinācijas centru izveidi saskaņā ar šajā nodaļā izklāstītajiem kritērijiem.

Sistēmas darbības reģiona regulatīvās iestādes šo priekšlikumu izskata un apstiprina.

Priekšlikumā ietver vismaz šādus elementus:

- a) dalībvalsts, kurā potenciāli atradīsies reģionālo koordinācijas centru mītne un iesaistītie pārvades sistēmu operatori;
- b) organizatoriskie, finanšu un darbības mehānismi, kas nepieciešami, lai nodrošinātu starpsavienotās pārvades sistēmas efektīvu, drošu un uzticamu darbību;
- c) īstenošanas plāns reģionālo koordinācijas centru darbības sākšanai;
- d) reģionālo koordinācijas centru statūti un reglaments;
- e) aprakstīti sadarbības procesi saskaņā ar 38. pantu;
- f) aprakstīts, kādā kārtībā reģionālie koordinācijas centri uzņemas atbildību saskaņā ar 47. pantu;
- g) ja rotācijas kārtībā tiek uzturēti divi reģionālie koordinācijas centri saskaņā ar 36. panta 2. punktu, aprakstīti pasākumi nolūkā skaidri noteikt pienākumus un procedūras minētajiem reģionālajiem koordinācijas centriem attiecībā uz to uzdevumu izpildi.

2. Pēc tam, kad regulatīvās iestādes ir apstiprinājušas 1. punktā minēto priekšlikumu, reģionālie koordinācijas centri aizstāj reģionālos drošības koordinatorus, kas noteikti saskaņā ar sistēmas darbības vadlīnijām, kuras pieņemtas, pamatojoties uz Regulas (EK) Nr. 714/2009 18. panta 5. punktu, un sāk darbību līdz 2022. gada 1. jūlijam.

3. Reģionālajiem koordinācijas centriem ir juridiskā forma, kas minēta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2017/1132 ⁽²³⁾ II pielikumā.

4. Savus uzdevumus saskaņā ar Savienības tiesību aktiem reģionālie koordinācijas centri pilda neatkarīgi no atsevišķu valstu interesēm un neatkarīgi no pārvades sistēmu operatoru interesēm.

5. Reģionālie koordinācijas centri papildina pārvades sistēmu operatoru lomu, pildot reģionālas nozīmes uzdevumus, kas tiem uzticēti saskaņā ar 37. pantu. Pārvades sistēmu operatori atbild par elektroenerģijas plūsmu pārvaldību un drošas, uzticamas un efektīvas elektroenerģijas sistēmas nodrošināšanu saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/944 40. panta 1. punkta d) apakšpunktu.

⁽²³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2017/1132 (2017. gada 14. jūnijs) attiecībā uz sabiedrību tiesību dažiem aspektiem (OV L 169, 30.6.2017., 46. lpp.).

36. pants

Reģionālo koordinācijas centru ģeogrāfiskais tvērums

1. Līdz 2020. gada 5. janvārim ENTSO-E iesniedz priekšlikumu ACER, norādot, kurus pārvades sistēmu operatorus, tirdzniecības zonas, tirdzniecības zonu robežas, jaudas aprēķināšanas reģionus un atvienojumu koordinācijas reģionus aptver katrs no sistēmas darbības reģioniem. Priekšlikumā ņem vērā tīkla topoloģiju, tostarp elektrotīklu starpsavienojumu un elektroenerģijas sistēmas savstarpējās atkarības pakāpi attiecībā uz plūsmām un reģiona lielumu, kas aptver vismaz vienu jaudas aprēķināšanas reģionu.
2. Sistēmas darbības reģiona pārvades sistēmu operatori piedalās minētā reģiona reģionālā koordinācijas centra darbā. Izņēmuma kārtā, ja pārvades sistēmas operatora kontroles zona ir daļa no dažādām sinhronām zonām, pārvades sistēmas operators var piedalīties divu reģionālo koordinācijas centru darbā. Attiecībā uz tirdzniecības zonu robežām, kas atrodas blakus sistēmas darbības reģioniem, 1. punktā minētajā priekšlikumā norāda, kā attiecībā uz minētajām robežām jānotiek koordinācijai starp reģionālajiem koordinācijas centriem. Attiecībā uz kontinentālās Eiropas sinhrono zonu, kurā divu reģionālo koordinācijas centru darbība var pārklāties sistēmas darbības reģionā, šīs sistēmas darbības reģiona pārvades sistēmu operatori nolemj vai nu iecelt vienu reģionālo koordinācijas centru šajā reģionā, vai arī to, ka divi reģionālie koordinācijas centri pilda dažus vai visus uzdevumus, kam ir reģionāla nozīme visā sistēmas darbības reģionā, izmantojot rotācijas principu, kamēr citus uzdevumu veic viens izraudzītais reģionālais koordinācijas centrs.
3. Trīs mēnešu laikā no 1. punktā minētā priekšlikuma saņemšanas dienas ACER priekšlikumu, kurā definēti sistēmas darbības reģioni, vai nu apstiprina, vai ierosina grozījumus. Grozījumu gadījumā ACER pirms grozījumu pieņemšanas apspriežas ar ENTSO-E. Pieņemto priekšlikumu publicē ACER tīmekļa vietnē.
4. Attiecīgie pārvades sistēmu operatori var iesniegt ACER priekšlikumu grozīt sistēmas darbības reģionus, kas noteikti saskaņā ar 1. punktu. Piemēro 3. punktā izklāstīto procedūru.

37. pants

Reģionālo koordinācijas centru uzdevumi

1. Katrs reģionālais koordinācijas centrs visā sistēmas darbības reģionā, kur tas izveidots, pilda vismaz visus šādus reģionālas nozīmes uzdevumus:
  - a) koordinētas jaudas aprēķināšana saskaņā ar metodiku, kas izstrādāta, ievērojot jaudas piešķiršanas un pārslodzes vadības vadlīnijas, kuras pieņemtas, pamatojoties uz Regulas (EK) Nr. 714/2009 18. pantu;
  - b) koordinētas drošības analīze saskaņā ar metodiku, kas izstrādāta, ievērojot sistēmas darbības vadlīnijas, kuras pieņemtas, pamatojoties uz Regulas (EK) Nr. 714/2009 18. pantu;
  - c) kopīgu tīkla modeļu izveide saskaņā ar metodiku un procedūrām, kas izstrādātas, ievērojot sistēmas darbības vadlīnijas, kuras pieņemtas, pamatojoties uz Regulas (EK) Nr. 714/2009 18. pantu;
  - d) atbalsta sniegšana pārvades sistēmu operatoru aizsardzības plānu un atjaunošanas plānu saskaņības novērtējumam saskaņā ar procedūru, kas izklāstīta tīkla kodeksā par ārkārtas un atjaunošanas stāvokli, kurš pieņemts, pamatojoties uz Regulas (EK) Nr. 714/2009 6. panta 11. punktu;
  - e) reģionālās nākamās nedēļas līdz vismaz nākamās dienas sistēmas pietiekamības prognozes un risku mazinošu darbību sagatavošana saskaņā ar Regulas (ES) 2019/941 8. pantā izklāstīto metodiku un procedūrām, kas izklāstītas sistēmas darbības vadlīnijās, kuras pieņemtas, pamatojoties uz Regulas (EK) Nr. 714/2009 18. panta 5. punktu;
  - f) reģionāla pārtrauces plānošanas koordinācija saskaņā ar procedūrām un metodikām, kas izklāstītas sistēmas darbības vadlīnijās, kuras pieņemtas, pamatojoties uz Regulas (EK) Nr. 714/2009 18. panta 5. punktu;
  - g) reģionālo koordinācijas centru darbinieku apmācība un sertificēšana;
  - h) atbalsta sniegšana reģionālās atjaunošanas koordinācijai un optimizācijai pēc pārvades sistēmu operatoru pieprasījuma;

- i) pēcdarbības un pēctraucējumu analīze un ziņošana;
- j) rezerves jaudas vajadzīgā daudzuma noteikšana reģionālā mērogā;
- k) balansēšanas jaudas reģionālā iepirkuma sekmēšana;
- l) atbalsta sniegšana pārvades sistēmu operatoriem pēc to pieprasījuma attiecībā uz pārvades sistēmu operatoru savstarpējo norēķinu optimizēšanu;
- m) uzdevumu, kas saistīti ar reģionālo elektroenerģijas krīzes scenāriju apzināšanu, veikšana, ja un ciktāl tie deleģēti reģionālajiem koordinācijas centriem atbilstīgi Regulas (ES) 2019/941 6. panta 1. punktam;
- n) uzdevumu, kas saistīti ar sezonālajiem pietiekamības novērtējumiem, veikšana, ja un ciktāl tie deleģēti reģionālajiem koordinācijas centriem atbilstīgi Regulas (ES) 2019/941 9. panta 2. punktam;
- o) tādas maksimālās ieejas jaudas vērtības aprēķināšana, kas pieejama aizrobežu jaudas dalībai jaudas mehānismos, nolūkā izdot ieteikumu, ievērojot 26. panta 7. punktu.
- p) uzdevumu, kas saistīti ar atbalstu pārvades sistēmu operatoriem, veikšana, lai tie varētu noteikt, vai ir vajadzīga jauna pārvades jauda, vai ir jāveic esošās pārvades jaudas modernizācija, vai tai ir vajadzīgas alternatīvas, un tādējādi noskaidrot informāciju, kas jāiesniedz reģionālajām grupām, kuras izveidotas saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 347/2013, un kas jāiekļauj tīkla attīstības desmit gadu plānā, kā tas minēts Direktīvas (ES) 2019/944 51. pantā.

Pirmajā daļā minētie uzdevumi ir sīkāk izklāstīti I pielikumā.

2. Pēc Komisijas vai dalībvalsts priekšlikuma komiteja, kas izveidota ar Direktīvas (ES) 2019/944 68. pantu, sniedz atzinumu par jaunu konsultatīvo uzdevumu piešķiršanu reģionālajiem koordinācijas centriem. Ja minētā komiteja sniedz labvēlīgu atzinumu par jaunu konsultatīvo uzdevumu piešķiršanu, reģionālie koordinācijas centri minētos uzdevumus veic, pamatojoties uz priekšlikumu, ko izstrādājis ENTSO-E un apstiprinājusi ACER saskaņā ar 27. pantā noteikto procedūru.

3. Pārvades sistēmu operatori saviem reģionālajiem koordinācijas centriem iesniedz informāciju, kas tiem ir nepieciešama uzdevumu izpildei.

4. Reģionālie koordinācijas centri sistēmas darbības reģiona pārvades sistēmu operatoriem sniedz visu informāciju, kas nepieciešama reģionālo koordinācijas centru pieņemto koordinēto darbību un ieteikumu īstenošanai.

5. Attiecībā uz šajā pantā noteiktiem uzdevumiem, kuriem attiecīgos tīkla kodeksus vai vadlīnijas vēl nepiemēro, ENTSO-E izstrādā priekšlikumu, ievērojot 27. pantā izklāstīto procedūru. Reģionālie koordinācijas centri minētos uzdevumus pilda, pamatojoties uz priekšlikumu, ko apstiprinājusi ACER.

38. pants

Sadarbība reģionālajos operatīvajos centros un starp tiem

Ikdienas koordināciju reģionālajos koordinācijas centros un starp tiem organizē, izmantojot sadarbības procesus starp reģiona pārvades sistēmu operatoriem, tostarp attiecīgā gadījumā pasākumus koordinācijai starp reģionālajiem koordinācijas centriem. Sadarbības procesa pamatā ir:

- a) darba kārtība, kādā risina plānošanas un darbības aspektus, kas saistīti ar 37. pantā minētajiem uzdevumiem;
- b) procedūra analīzes apmaiņai un tam, lai, saskaņā ar 40. pantu pildot operatīvos pienākumus un uzdevumus, efektīvā un iekļaujošā veidā apspriestu reģionālo koordinācijas centru priekšlikumus ar pārvades sistēmu operatoriem sistēmas darbības reģionā un attiecīgajām ieinteresētajām personām, un ar citiem reģionālajiem koordinācijas centriem;
- c) koordinētu darbību un ieteikumu pieņemšanas procedūru saskaņā ar 42. pantu.

39. pants

Darba kārtība

1. Reģionālie koordinācijas centri izstrādā efektīvu, iekļaujošu, pārredzamu un vienprātību veicinošu darba kārtību, lai risinātu plānošanas un darbības aspektus, kas saistīti ar veicamajiem uzdevumiem, jo īpaši ņemot vērā I pielikumā norādīto uzdevumu specifiku un prasības. Reģionālie koordinācijas centri izstrādā arī procesu minētās darba kārtības pārskatīšanai.
2. Reģionālie koordinācijas centri nodrošina, ka 1. punktā minētajā darba kārtībā ir iekļauti iesaistīto pušu apziņošanas noteikumi.

40. pants

Apspriežu procedūra

1. Reģionālie koordinācijas centri izstrādā procedūru, ko ievēro, lai, pildot savus ikdienas operatīvos pienākumus un uzdevumus, rīkotu pienācīgas un regulāras apspriedes ar sistēmas darbības reģiona pārvades sistēmu operatoriem, citiem reģionālajiem koordinācijas centriem un attiecīgajām ieinteresētajām personām. Lai nodrošinātu, ka iespējams atrisināt regulatīvos jautājumus, vajadzības gadījumā iesaista regulatīvās iestādes.
2. Reģionālie koordinācijas centri apspriežas ar dalībvalstīm sistēmas darbības reģionā un attiecīgā gadījumā ar to reģionālajiem forumiem par politiski nozīmīgiem jautājumiem, kas neietver reģionālo koordinācijas centru ikdienas darbu un to uzdevumu īstenošanu. Reģionālie koordinācijas centri pienācīgi ņem vērā dalībvalstu un attiecīgā gadījumā to reģionālo forumu ieteikumus.

41. pants

Pārredzamība

1. Reģionālie koordinācijas centri izstrādā procedūru ieinteresēto personu iesaistīšanai un rīko regulāras tikšanās ar ieinteresētajām personām, lai apspriestu jautājumus, kas saistīti ar starpsavienotās sistēmas efektīvu, drošu un uzticamu darbību, un lai noteiktu nepilnības un ierosinātu uzlabojumus.
2. ENTSO-E un reģionālo koordinācijas centru darbība ir pilnībā pārredzama ieinteresētajām personām un sabiedrībai kopumā. Tie visu attiecīgo dokumentāciju publicē savās attiecīgajās tīmekļa vietnēs.

42. pants

Koordinēto darbību un ieteikumu pieņemšana un pārskatīšana

1. Pārvades sistēmu operatori sistēmas darbības reģionā izstrādā procedūru tādu koordinētu darbību un ieteikumu pieņemšanai un pārskatīšanai, ko ierosinājuši reģionālie koordinācijas centri saskaņā ar kritērijiem, kas noteikti 2., 3. un 4. punktā.
2. Reģionālie koordinācijas centri pieņem koordinētas darbības pārvades sistēmu operatoriem attiecībā uz 37. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā minētajiem uzdevumiem. Pārvades sistēmu operatori īsteno koordinētās darbības, izņemot, ja koordinēto darbību īstenošanas rezultātā tiktu pārkāptas darbības drošības robežas, ko definējis katrs pārvades sistēmas operators saskaņā ar sistēmas darbības vadlīnijām, kas pieņemtas, pamatojoties uz Regulas (EK) Nr. 714/2009 18. panta 5. punktu.

Gadījumā, ja pārvades sistēmas operators nolemj neīstenot koordinētu darbību šajā punktā izklāstīto iemeslu dēļ, tas pārredzami un bez liekas kavēšanās ziņo par detalizētiem iemesliem reģionālajam koordinācijas centram un sistēmas darbības reģiona pārvades sistēmu operatoriem. Šādos gadījumos reģionālais koordinācijas centrs izvērtē minētā lēmuma ietekmi uz pārējiem sistēmas darbības reģiona pārvades sistēmu operatoriem un var ierosināt citu koordinētu darbību kopumu saskaņā ar 1. punktā izklāstīto procedūru.

3. Reģionālie koordinācijas centri sniedz pārvades sistēmu operatoriem ieteikumus attiecībā uz 37. panta 1. punkta c) līdz p) apakšpunktā uzskaitītajiem uzdevumiem vai uzdevumiem, kas piešķirti saskaņā ar 37. panta 2. punktu.

Ja pārvades sistēmas operators nolemj atkāpties no 1. punktā minētā ieteikuma, tas reģionālajiem koordinācijas centriem un pārējiem sistēmas darbības reģiona pārvades sistēmu operatoriem bez liekas kavēšanās iesniedz sava lēmuma detalizētu pamatojumu.

4. Koordinēto darbību vai ieteikuma pārskatīšanas procedūru aktivizē pēc viena vai vairāku sistēmas darbības reģiona pārvades sistēmu operatoru pieprasījuma. Pēc koordinētās darbības vai ieteikuma pārskatīšanas reģionālie koordinācijas centri pasākumu apstiprina vai izmaina.

5. Ja koordinēta darbība ir pārskatāma saskaņā ar šā panta 4. punktu, pārskatīšanas pieprasījums koordinēto darbību neaptur, izņemot, ja koordinētās darbības īstenošanas rezultātā tiktu pārkāptas darbības drošības robežas, ko definējis katrs atsevišķs pārvades sistēmu operators saskaņā ar sistēmas darbības vadlīnijām, kas pieņemtas, pamatojoties uz Regulas (EK) Nr. 714/2009 18. panta 5. punktu.

6. Pēc dalībvalsts vai Komisijas priekšlikuma un pēc apspriešanās ar komiteju, kas izveidota ar Direktīvas (ES) 2019/944 68. pantu, dalībvalstis sistēmas darbības reģionā var kopīgi nolemt piešķirt savam reģionālajam koordinācijas centram kompetenci veikt koordinētas darbības attiecībā uz vienu vai vairākiem šīs regulas 37. panta 1. punkta c) līdz p) apakšpunktā minētajiem uzdevumiem.

43. pants

Reģionālo koordinācijas centru valde

1. Lai reģionālie koordinācijas centri pieņemtu pasākumus, kas saistīti ar to pārvaldību un darbības uzraudzību, tie katrs izveido valdi.

2. Valdi veido locekļi, kas pārstāv visus pārvades sistēmu operatorus, kuri piedalās attiecīgajos reģionālajos koordinācijas centros.

3. Valde ir atbildīga par šādām darbībām:

- a) reģionālo koordinācijas centru statūtu un reglamenta izstrāde un apstiprināšana;
- b) organizatoriskās struktūras izlemšana un īstenošana;
- c) ikgadējā budžeta sagatavošana un apstiprināšana;
- d) sadarbības procesu izstrāde un apstiprināšana saskaņā ar 38. pantu.

4. Valdes kompetencē neietilpst jautājumi, kas saistīti ar reģionālo koordinācijas centru ikdienas darbību un uzdevumu izpildi.

44. pants

Organizatoriskā struktūra

1. Sistēmas darbības reģiona pārvades sistēmu operatori izveido reģionālo koordinācijas centru organizatorisko struktūru, kas gādā par to uzdevumu drošumu.

Organizatoriskā struktūra nosaka:

- a) darbinieku pilnvaras, pienākumus un atbildību;
- b) saiknes un ziņojumu sniegšanas kārtību starp organizācijas dažādām daļām un procesiem.

2. Reģionālie koordinācijas centri var izveidot reģionālos birojus, lai risinātu specifiskus apakšreģionālus jautājumus vai noteikt atbalsta reģionālos koordinācijas centrus efektīvai un uzticamai savu uzdevumu izpildei gadījumos, kad ir pierādīts, ka šāds atbalsts ir stingri nepieciešams.

45. pants

Aprīkojums un darbinieki

Reģionālie koordinācijas centri ir nodrošināti ar visiem cilvēkresursiem, tehniskajiem, fiziskajiem un finanšu resursiem, kas tiem nepieciešami, lai neatkarīgi un objektīvi pildītu šajā regulā noteiktos pienākumus un uzdevumus.

46. pants

Uzraudzība un ziņošana

1. Reģionālie koordinācijas centri izveido procesu, ar kuru nepārtraukti uzrauga vismaz šādus aspektus:
  - a) operatīvā darbība;
  - b) pieņemtās koordinētās darbības un ieteikumi, pārvades sistēmu operatoru koordinēto darbību un ieteikumu īstenošanas pakāpe un panāktais rezultāts;
  - c) katra tiem uzticētā uzdevuma lietderīgums un efektivitāte un attiecīgā gadījumā minēto uzdevumu rotācija.
2. Reģionālie koordinācijas centri pārredzamā veidā uzskaita savas izmaksas un ziņo tās ACER un regulatīvajām iestādēm sistēmas darbības reģionā.
3. Reģionālie koordinācijas centri *ENTSO-E*, ACER, regulatīvajām iestādēm sistēmas darbības reģionā un Elektroenerģijas jautājumu koordinācijas grupai, iesniedz ikgadēju ziņojumu par 1. punktā paredzētās uzraudzības rezultātiem un sniedz informāciju par savu darbību.
4. Reģionālie koordinācijas centri *ENTSO-E*, regulatīvajām iestādēm sistēmas darbības reģionā, ACER un citām dalībvalstu kompetentajām iestādēm, kas atbildīgas par krīzes situāciju novēršanu un pārvarēšanu, ziņo par visām 1. punktā minētajā uzraudzības procesā konstatētajām nepilnībām. Pamatojoties uz minēto ziņojumu, attiecīgās regulatīvās iestādes sistēmas darbības reģionā var ierosināt reģionālajiem koordinācijas centriem pasākumus nepilnību novēršanai.
5. Neskarot nepieciešamību garantēt drošību un aizsargāt sensitīvas komercinformācijas konfidencialitāti, reģionālie koordinācijas centri nodrošina, lai 3. un 4. punktā minētie ziņojumi būtu publiski pieejami.

47. pants

Atbildība

Priekšlikumos par reģionālo koordinācijas centru izveidi saskaņā ar 35. pantu pārvades sistēmu operatori sistēmas darbības reģionā iekļauj nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu atbildību, kas saistīta ar reģionālo koordinācijas centru uzdevumu izpildi. Atbildības segšanas metodē ņem vērā reģionālo koordinācijas centru juridisko statusu un pieejamā komerciālās apdrošināšanas seguma līmeni.

48. pants

Tīkla attīstības desmit gadu plāns

1. Savienības tīkla attīstības plānā, kas minēts 30. panta 1. punkta b) apakšpunktā, ietver integrēta tīkla modelēšanu, scenāriju izstrādi un sistēmas noturības vērtējumu.

Savienības tīkla attīstības plānā jo īpaši:

- a) ņem vērā valstu investīciju plānus, ievērojot šīs regulas 34. panta 1. punktā minētos reģionālos investīciju plānus un attiecīgā gadījumā tīkla plānošanas Savienības aspektus, kā noteikts Regulā (ES) Nr. 347/2013; tam veic izdevumu un ieguvumu analīzi, izmantojot metodoloģiju, kas noteikta, kā izklāstīts minētās regulas 11. pantā;

- b) attiecībā uz pārrobežu starpsavienojumiem ņem vērā sistēmas lietotāju pamatotās vajadzības un iekļauj ieguldītāju ilgtermiņa saistības, kā minēts Direktīvas (ES) 2019/944 44. un 51. pantā; un
- c) nosaka vajadzības veikt investīcijas, jo īpaši attiecībā uz pārrobežu jaudu.

Saistībā ar pirmās daļas c) apakšpunktu Savienības tīkla attīstības plānam var pievienot pārskatu par šķēršļiem tīkla pārrobežu jaudas palielināšanā, kurus rada atšķirīgas apstiprināšanas procedūras vai prakse.

2. ACER sniedz atzinumu par valstu tīkla attīstības desmit gadu plāniem, lai novērtētu to atbilstību Savienības tīkla attīstības plānam. Ja ACER konstatē neatbilstības starp valsts tīkla attīstības desmit gadu plānu un Savienības tīkla attīstības plānu, tā iesaka grozīt attiecīgi valsts tīkla attīstības desmit gadu plānu vai Savienības tīkla attīstības plānu. Ja šāds valsts tīkla attīstības desmit gadu plāns ir izstrādāts saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/944 51. pantu, ACER iesaka attiecīgajai regulatīvajai iestādei grozīt valsts tīkla attīstības desmit gadu plānu saskaņā ar minētās direktīvas 51. panta 7. punktu un par to informē Komisiju.

49. pants

Pārvades sistēmu operatoru savstarpējs kompensācijas mehānisms

1. Pārvades sistēmu operatori saņem kompensāciju par izmaksām, kas radušās, pārvadot pārrobežu elektroenerģijas plūsmas pa to tīkliem.

2. Šā panta 1. punktā minēto kompensāciju izmaksā to valsts pārvades sistēmu operatori, kurās rodas pārrobežu plūsmas, un to sistēmu operatori, kurās šīs plūsmas nonāk.

3. Kompensāciju maksā regulāri par noteiktu pagājušu periodu. Vajadzības gadījumā kompensāciju koriģē ex post, lai tā atbilstu faktiskajām izmaksām.

Pirmo periodu, par kuru jāmaksā kompensācija, nosaka 61. pantā minētajās vadlīnijās.

4. Komisija pieņem deleģētos aktus saskaņā ar 68. pantu, lai papildinātu šo regulu, nosakot izmaksājamo kompensācijas maksājumu apjomu.

5. Pārvadīto pārrobežu elektroenerģijas plūsmu apjomu un tādu pārrobežu elektroenerģijas plūsmu apjomu, kas apzīmētas kā radušās vai nonākušas valsts pārvades sistēmās, nosaka, pamatojoties uz elektroenerģijas fiziskajām plūsmām, kas faktiski izmērītas konkrētajā periodā.

6. Izmaksas, kas radušās pārrobežu elektroenerģijas plūsmu pārvadīšanas rezultātā, nosaka, pamatojoties uz progresīvām ilgtermiņa vidējām pieaugošajām izmaksām, ņemot vērā zudumus, investīcijas jaunā infrastruktūrā un attiecīgu esošās infrastruktūras izmaksu proporciju, ciktāl infrastruktūru lieto elektroenerģijas pārrobežu plūsmu pārvadei, jo īpaši ņemot vērā vajadzību garantēt piegādes drošību. Nosakot radušās izmaksas, lieto atzītas standarta izmaksu aprēķināšanas metodes. Peļņu, ko tīkls gūst, pārvadot pārrobežu elektroenerģijas plūsmas, ņem vērā, lai samazinātu saņemto kompensāciju.

7. Tikai pārvades sistēmu operatoru savstarpējā kompensācijas mehānisma nolūkā, ja divu vai vairāk dalībvalstu pārvades tīkli pilnīgi vai daļēji veido daļu no vienota kontroles bloka, kontroles bloku kā vienu veselu uzskata par tādu, kas veido daļu no vienas attiecīgās dalībvalsts pārvades tīkliem, lai izvairītos no elektroenerģijas plūsmām kontroles blokos, kuras saskaņā ar 2. panta 2. punkta b) apakšpunktu uzskata par pārrobežu elektroenerģijas plūsmām un kuras rada iemeslu izmaksāt kompensācijas atbilstoši šā panta 1. punktam. Attiecīgo dalībvalstu regulatīvās iestādes var izlemt, kurā no attiecīgajām dalībvalstīm šis kontroles bloks kā viens vesels ir uzskatāms par tādu, kas veido daļu.

50. pants

Informācijas sniegšana

1. Pārvades sistēmu operatori ievieš koordinācijas un informācijas apmaiņas mehānismus, lai nodrošinātu tīklu drošību saistībā ar pārslodzes vadību.

2. Drošuma, darbības un plānošanas standartus, kurus lieto pārvades sistēmu operatori, publicē. Publicētajā informācijā iekļauj vispārējo shēmu kopējās pārvades jaudas un pārvades uzticamības rezerves aprēķināšanai, kas pamatota uz tīkla elektriskajiem un fizikālajiem rādītājiem. Šādas shēmas nodod apstiprināšanai regulatīvajām iestādēm.
3. Pārvades sistēmu operatori publicē pieejamās pārvades jaudas aprēķinus par katru dienu, norādot ikvienu pieejamo pārvades jaudu, kas jau ir rezervēta. Šīs publikācijas sagatavo norādītajos intervālos pirms elektroenerģijas transportēšanas dienas, un tajās jebkurā gadījumā iekļauj aprēķinus par nākamo nedēļu un mēnesi, kā arī pieejamās jaudas paredzētās uzticamības kvantitatīvo norādi.
4. Pārvades sistēmu operatori publicē attiecīgos datus par apkopotām prognozēm un faktisko pieprasījumu, ražošanas un slodzes aktīvu pieejamību un faktisko izmantojumu, par tīkla un starpsavienojumu pieejamību un izmantojumu, par balansēšanas elektroenerģiju un rezerves jaudu, kā arī par pieejamo elastīgumu. Nelielas ražošanas un slodzes aktīvu pieejamībai un faktiskai izmantošanai var izmantot apkopotus aplēses datus.
5. Attiecīgie tirgus dalībnieki sniedz pārvades sistēmu operatoriem vajadzīgos datus.
6. Ražošanas uzņēmumi, kuru īpašumā vai vadībā ir ražošanas aktīvi, no kuriem vismaz vienam uzstādītā jauda ir vismaz 250 MW, vai kuru portfeli ir ražošanas aktīvi ar vismaz 400 MW jaudu, piecus gadus glabā pieejamus regulatīvajai iestādei, valsts konkurences iestādei un Komisijai visus tos stundas datus par katru iekārtu, kas vajadzīgi nolūkā pārbaudīt visus operatīvos dispečēšanas lēmumus un solītāju rīcību elektroenerģijas biržās, starpsavienojumu izsolēs, rezerves tirgos un ārpusbiržas tirgos. Glabājamā informācija par katru stundu un katru iekārtu ietver, bet neaprobežojas ar šiem datiem par pieejamo ražošanas jaudu un ieplānotajām rezervēm, tostarp šo ieplānoto rezervju piešķiršanu pa iekārtām, par laiku, kad notiek solīšana, un par laiku, kad notiek ražošana.
7. Pārvades sistēmu operatori regulāri apmainās ar pietiekami precīzu tīkla un plūsmas noslodzes datu kopām, lai būtu iespējams izdarīt plūsmas noslodzes aprēķinus katram pārvades sistēmas operatoram tā attiecīgajā zonā. Šo pašu datu kopu pēc attiecīga pieprasījuma dara zināmu regulatīvajām iestādēm, Komisijai un dalībvalstīm. Regulatīvās iestādes, dalībvalstis un Komisija šo informāciju uzskata par konfidenciālu un nodrošina, ka to par konfidenciālu uzlūko arī konsultanti, kas pēc to pieprasījuma uz šo datu pamata veic analītisku darbu.

51. pants

Pārvades sistēmu operatoru sertifikācija

1. Komisija tūlīt pēc tā saņemšanas pārbauda ikvienu paziņojumu attiecībā uz lēmumu par pārvades sistēmas operatora sertifikāciju, kā paredzēts Direktīvas (ES) 2019/944 52. panta 6. punktā. Divu mēnešu laikā pēc šāda paziņojuma saņemšanas Komisija attiecīgajai regulatīvajai iestādei sniedz savu atzinumu par tā atbilstību Direktīvas (ES) 2019/944 43. pantam un vai nu 52. panta 2. punktam vai 53. pantam.

Gatavojot šā punkta pirmajā daļā minēto atzinumu, Komisija var lūgt ACER sniegt atzinumu par regulatīvās iestādes lēmumu. Šādā gadījumā pirmajā daļā minēto divu mēnešu termiņu pagarina vēl par diviem mēnešiem.

Ja Komisija šā punkta pirmajā un otrajā daļā minētajos termiņos nav sniegusi atzinumu, uzskata, ka tai nav iebildumu pret regulatīvās iestādes lēmumu.

2. Divu mēnešu laikā no Komisijas atzinuma saņemšanas regulatīvā iestāde pieņem galīgo lēmumu par pārvades sistēmas operatora sertifikāciju, pilnībā ņemot vērā minēto atzinumu. Regulatīvās iestādes lēmumu un Komisijas atzinumu publicē kopā.
3. Jebkurā procedūras brīdī regulatīvās iestādes vai Komisija var lūgt, lai pārvades sistēmas operators vai uzņēmums, kas veic kādu no ražošanas vai piegādes funkcijām, sniedz visu informāciju, kas tām nepieciešama šajā pantā paredzēto uzdevumu veikšanai.

4. Regulatīvās iestādes un Komisija aizsargā sensitīvas komercinformācijas konfidencialitāti.
5. Ja Komisija ir saņēmusi paziņojumu par pārvades sistēmas operatora sertifikāciju, kā paredzēts Direktīvas (ES) 2019/944 43. panta 9. punktā, tā pieņem lēmumu par sertifikāciju. Regulatīvā iestāde izpilda Komisijas lēmumu.

VI NODAĻA

SADALES SISTĒMAS DARBĪBA

52. pants

Eiropas sadales sistēmu operatoru struktūra

1. Sadales sistēmu operatori Savienības līmenī sadarbojas ES SSO struktūra ietvaros, lai veicinātu elektroenerģijas iekšējā tirgus izveides pabeigšanu un darbību un sadales un pārvades sistēmu optimālu un koordinētu darbību. Sadales sistēmu operatoriem, kuri vēlas iesaistīties ES SSO struktūrā, ir tiesības kļūt par struktūras reģistrētajiem biedriem.

Reģistrētie biedri ES SSO struktūrā var piedalīties tiešā veidā, vai arī viņus var pārstāvēt valsts asociācija, ko izraudzījusies attiecīgā dalībvalsts, vai Savienības līmeņa asociācija.

2. ES SSO struktūra pilda savus uzdevumus un procedūras saskaņā ar 55. pantu. Kā ekspertu struktūra, kas strādā Savienības kopējās interesēs, ES SSO struktūra nepārstāv konkrētas intereses un arī netiecas ietekmēt lēmumu pieņemšanas procesu, lai aizstāvētu konkrētas intereses.

3. ES SSO struktūras biedri reģistrējas un maksā taisnīgu un proporcionālu dalības maksu atbilstoši attiecīgajam sadales sistēmas operatoram pieslēgto lietotāju skaitam.

53. pants

ES SSO struktūras izveide

1. ES SSO struktūra sastāv vismaz no kopsapulces, direktoru padomes, stratēģiskās konsultatīvās grupas, ekspertu grupām un ģenerālsēkretāra.

2. Līdz 2020. gada 5. jūlijam sadales sistēmu operatori Komisijai un ACER iesniedz izveidojamās ES SSO struktūras statūtu projektu saskaņā ar 54. pantu, tostarp rīcības kodeksu, reģistrēto biedru sarakstu un reglamenta projektu, tostarp reglamenta noteikumus par apspriešanos ar *ENTSO-E* un citām ieinteresētajām personām un finansēšanas noteikumus.

ES SSO struktūras reglamenta projekts nodrošina, ka līdzsvaroti ir pārstāvēti visi sadales sistēmu operatori, kuri struktūrā piedalās.

3. Divu mēnešu laikā no statūtu projekta, biedru saraksta un reglamenta projekta saņemšanas ACER pēc apspriešanās ar organizācijām, kas pārstāv visas ieinteresētās personas, jo īpaši sadales sistēmu izmantotājus, sniedz Komisijai savu atzinumu

4. Trīs mēnešu laikā pēc ACER atzinuma saņemšanas Komisija sniedz atzinumu par statūtu projektu, biedru sarakstu un reglamenta projektu, ņemot vērā atzinumu, ko ACER sniegusi saskaņā ar 3. punktu.

5. Trīs mēnešu laikā pēc pozitīva Komisijas atzinuma saņemšanas sadales sistēmu operatori izveido ES SSO struktūru, kā arī pieņem un publicē tās statūtus un reglamentu.

6. Šā panta 2. punktā minētos dokumentus iesniedz Komisijai un ACER, ja tajos ir izdarītas izmaiņas vai ja tās iesniegušas argumentētu pieprasījumu. Komisija un ACER sniedz atzinumu saskaņā ar 2., 3. un 4. punktā izklāstīto procesu.

7. Izmaksas, kas saistītas ar ES SSO struktūras darbībām, sedz sadales sistēmu operatori, kuri ir reģistrētie biedri, un tās ņem vērā tarifu aprēķinos. Regulatīvās iestādes apstiprina vienīgi pamatotas un samērīgas izmaksas.

54. pants

ES SSO struktūras galvenie noteikumi un procedūras

1. ES SSO struktūras statūti, kas pieņemti saskaņā ar 53. pantu, aizsargā šādus principus:
  - a) ES SSO struktūras darbā drīkst piedalīties tikai reģistrētie biedri, kuri savas tiesības piedalīties var cits citam deleģēt;
  - b) stratēģiskus lēmumus attiecībā uz ES SSO struktūras darbībām, kā arī politikas vadlīnijas direktoru padomei pieņem kopsapulce;
  - c) kopsapulces lēmumus pieņem, ievērojot šādus noteikumus:
    - i) katram biedram ir balsu skaits, kas ir proporcionāls attiecīgajam lietotāju skaitam;
    - ii) ir sasniegti 65 % no balsīm, kas piešķirtas kopsapulces biedriem; un
    - iii) lēmumu pieņem 55 % kopsapulces biedru vairākums;
  - d) kopsapulces lēmumus noraida, ievērojot šādus noteikumus:
    - i) katram biedram ir balsu skaits, kas ir proporcionāls attiecīgajam biedru skaitam;
    - ii) ir sasniegti 35 % no balsīm, kas piešķirtas kopsapulces biedriem; un
    - iii) lēmumu noraida vismaz 25 % no biedriem;
  - e) direktoru padomi ievēl kopsapulce uz pilnvaru laiku, kas nepārsniedz četrus gadus;
  - f) direktoru padome no saviem biedriem ieceļ priekšsēdētāju un trīs priekšsēdētāja vietniekus;
  - g) pārvades sistēmu operatoru un sadales sistēmu operatoru sadarbību saskaņā ar 56. un 57. pantu vada direktoru padome;
  - h) direktoru padomes lēmumus pieņem ar absolūto balsu vairākumu;
  - i) pēc direktoru padomes priekšlikuma kopsapulce no saviem biedriem ieceļ ģenerālsēdētāju uz četrus gadu pilnvaru laiku, ko vienu reizi var pagarināt;
  - j) pēc direktoru padomes priekšlikuma kopsapulce ieceļ ekspertu grupas, un katrā grupā nav vairāk kā 30 locekļi, un 1/3 iecelto locekļu var būt eksperti, kas nav ES SSO struktūras dalībnieki. Turklāt tiek izveidota valsts ekspertu grupa, kuras sastāvā ir pa vienam sadales sistēmu operatoru pārstāvim no katras dalībvalsts.
2. ES SSO struktūras pieņemtās procedūras nodrošina taisnīgu un samērīgu attieksmi pret saviem biedriem un atspoguļo tās sastāva daudzveidīgo ģeogrāfisko un ekonomisko uzbūvi. Procedūrās ir jo īpaši paredzēts, ka:
  - a) direktoru padomes sastāvā ir padomes priekšsēdētājs un 27 locekļu pārstāvji, no tiem:
    - i) deviņi ir tādu biedru pārstāvji, kuriem ir vairāk nekā 1 miljons tīkla lietotāju;
    - ii) deviņi ir tādu biedru pārstāvji, kuriem ir vairāk nekā 100 000, bet mazāk nekā 1 miljons tīkla lietotāju; un
    - iii) deviņi ir tādu biedru pārstāvji, kam ir mazāk nekā 100 000 tīkla lietotāju;
  - b) esošo SSO apvienību pārstāvji direktoru padomes sanāksmēs var piedalīties kā novērotāji;
  - c) direktoru padomes sastāvā nedrīkst būt vairāk par trīs tādu biedru pārstāvjiem, kuri reģistrēti vienā un tajā pašā dalībvalstī vai ir vienas un tās pašas ražotāju grupas dalībnieki;

- d) izvēlas vienu padomes priekšsēdētāja vietnieku no katras a) punktā minētās locekļu kategorijas pārstāvjiem;
- e) tādu biedru pārstāvji, kuri reģistrēti vienā un tajā pašā dalībvalstī vai ir vienas un tās pašas ražotāju grupas dalībnieki, neveido ekspertu grupas dalībnieku vairākumu;
- f) direktoru padome izveido stratēģisko konsultatīvo grupu, kura sniedz atzinumus direktoru padomei un ekspertu grupām un kuras sastāvā ir Eiropas SSO apvienību pārstāvji un to dalībvalstu pārstāvji, kas nav pārstāvētas direktoru padomē.

55. pants

ES SSO struktūras uzdevumi

1. ES SSO struktūras uzdevumi ir šādi:
  - a) sekmēt sadales tīklu darbību un plānošanu sadarbībā ar pārvades tīklu darbību un plānošanu;
  - b) veicināt atjaunojamo energoresursu, izklīdētās ražošanas un citu sadales tīklā iegulto resursu (piemēram, enerģijas uzkrāšanas) integrāciju;
  - c) veicināt pieprasījuma puses elastīgumu un reakciju un sadales tīkla izmantotāju piekļuvi tirgum;
  - d) sniegt ieguldījumu sadales sistēmu digitalizācijā, tostarp viedo tīklu un viedo uzskaites sistēmu ieviešanā;
  - e) atbalstīt datu pārvaldības, kibernetikas un datu aizsardzības attīstību sadarbībā ar attiecīgām iestādēm un regulētām struktūrām;
  - f) piedalīties tādu tīkla kodeksu izstrādē, kuri ir nozīmīgi sadales tīklu darbībai un plānošanai un pārvades tīklu un sadales tīklu koordinētai darbībai, ievērojot 59. pantu.
2. Papildus ES SSO struktūra:
  - a) sadarbojas ar *ENTSO-E* to saskaņā ar šo regulu pieņemto tīkla kodeksu un vadlīniju uzraudzībā un īstenošanā, kuri ir nozīmīgi sadales tīklu darbībai un plānošanai un koordinētai pārvades tīklu un sadales tīklu darbībai;
  - b) sadarbojas ar *ENTSO-E* un pieņem paraugpraksi koordinētā pārvades un sadales sistēmu darbībā un plānošanā, ietverot tādus jautājumus kā datu apmaiņa starp operatoriem un izklīdēto enerģijas resursu koordinācija;
  - c) apzina paraugpraksi 1. punktā uzskaitītajās jomās un attiecībā uz energoefektivitātes uzlabojumu ieviešanu sadales tīklā;
  - d) pieņem gada darba programmu un gada pārskatu;
  - e) darbojas saskaņā ar konkurences tiesību aktiem un nodrošina neitralitāti.

56. pants

Apspriešanās tīkla kodeksu izstrādes procesā

1. Piedaloties jaunu tīkla kodeksu izstrādē atbilstīgi 59. pantam, ES SSO struktūra saskaņā ar 53. pantā minētā reglamenta noteikumiem par apspriešanos organizē plašu, savlaicīgu, atklātu un pārredzamu apspriešanos ar visām attiecīgajām ieinteresētajām personām, jo īpaši ar organizācijām, kas pārstāv šādas ieinteresētās personas. Minētā apspriešanās aptver arī regulatīvās iestādes un citas valstu iestādes, piegādes un ražošanas uzņēmumus, sistēmas izmantotājus, tostarp lietotājus, tehniskas struktūras un ieinteresēto personu platformas. Tās mērķis ir lēmumu pieņemšanas procesā apzināt visu attiecīgo pušu viedokļus un priekšlikumus.

2. Publisko visus dokumentus un sanāksmju protokolus, kas saistīti ar 1. punktā minētajām apspriedēm.
3. ES SSO struktūra ņem vērā apspriešanās gaitā paustos viedokļus. Pirms ES SSO struktūra pieņem 59. pantā minēto tīkla kodeksu priekšlikumus, tā norāda, kā tā ir ņēmusi vērā apspriešanās gaitā izteiktos apsvērumus. Ja ES SSO struktūra šādus apsvērumus nav ņēmusi vērā, tā sniedz pamatojumu.

57. pants

Sadarbība starp sadales sistēmu operatoriem un pārvades sistēmu operatoriem

1. Sadales sistēmu operatori un pārvades sistēmu operatori savstarpēji sadarbojas savu tīklu plānošanā un darbībā. Konkrētāk, sadales sistēmu operatori un pārvades sistēmu operatori apmainās ar visu nepieciešamo informāciju un datiem par ražošanas aktīvu un pieprasījumreakcijas rezultativitāti, tīklu ikdienas darbību un tīkla investīciju ilgtermiņa plānošanu, lai nodrošinātu savu tīklu rentablu, drošu un uzticamu attīstību un darbību.
2. Sadales sistēmu operatori un pārvades sistēmu operatori savstarpēji sadarbojas, lai panāktu koordinētu piekļuvi tādiem resursiem kā izkļiedētā ražošana, enerģijas uzkrāšana vai pieprasījumreakcija, kas var palīdzēt apmierināt gan sadales sistēmu operatoru, gan pārvades sistēmu operatoru konkrētas vajadzības.

VII NODAĻA

TĪKLA KODEKSI UN VADLĪNIJAS

58. pants

Tīkla kodeksu un vadlīniju pieņemšana

1. Komisija, ievērojot 59., 60. un 61. pantā doto pilnvarojumu, var pieņemt īstenošanas vai deleģētos aktus. Šādus aktus var pieņemt vai nu kā tīkla kodeksus, par pamatu izmantojot teksta priekšlikumus, ko izstrādājis ENTSO-E, vai, ja attiecīgi paredzēts prioritāšu sarakstā atbilstīgi 59. panta 3. punktam, ES SSO struktūra, attiecīgā gadījumā sadarbojoties ar ENTSO-E un ACER, atbilstīgi 59. panta procedūrai, vai kā vadlīnijas saskaņā 61. panta procedūru.
2. Tīkla kodeksi un vadlīnijas:
  - a) nodrošina, ka tajos ir noteikta minimālā saskaņošanas pakāpe, kas vajadzīga šīs regulas mērķu sasniegšanai;
  - b) vajadzības gadījumā ņem vērā reģionālo specifiku;
  - c) nepārsniedz to, kas vajadzīgs a) apakšpunkta vajadzībām; un
  - d) neskar dalībvalstu tiesības izveidot valstu tīkla kodeksus par aspektiem, kas neietekmē starpzonu tirdzniecību.

59. pants

Tīkla kodeksu izveide

1. Komisija ir pilnvarota pieņemt īstenošanas aktus, lai nodrošinātu vienādus nosacījumus šīs regulas īstenošanai, izveidojot tīkla kodeksus šādās jomās:
  - a) tīkla drošības un uzticamības noteikumi, tostarp tehniskās pārvades rezerves jaudas tīkla darbības drošībai, kā arī sadarbības noteikumi, ar ko īsteno šīs regulas 34. līdz 47. pantu un 57. pantu un Direktīvas (ES) 2019/944 40. pantu, tostarp noteikumi par sistēmstāvokļiem, korektīvajiem pasākumiem un darbības drošības robežām, sprieguma kontroli un reaktīvās jaudas vadību, īsslēguma strāvas vadību, jaudas plūsmu vadību, bojājumsituāciju analīzi un risināšanu, aizsargierīcēm un aizsargshēmām, datu apmaiņu, atbilstību, apmācību, operatīvu plānošanu un drošības analīzi, reģionālo darbības drošības koordinēšanu, atvienojumu koordināciju, būtisko aktīvu pieejamības plāniem, pietiekamības analīzi, papildpakalpojumiem, grafiku sastādīšanu, kā arī darbības plānošanas datu vidi;

- b) jaudas piešķiršanas un pārslodzes vadības noteikumi, ar ko īsteno Direktīvas (ES) 2019/944 6. pantu un šīs regulas 7. līdz 10. pantu, 13. līdz 17. pantu un 35. līdz 37. pantu, tostarp nākamās dienas, tekošās dienas un nākotnes jaudas aprēķina metodikas un procesi, tīkla modeļi, tirdzniecības zonu konfigurācija, pārdispečēšana un kompensācija, tirdzniecības algoritmi, vienotas nākamās dienas un tekošās dienas tirgus sasaistīšana, piešķirtās starpzonu jaudas garantēšana, pārslodzes ieņēmumu sadale, starpzonu pārvades riska nodrose, noteikšanas procedūras, kā arī jaudas piešķiršanas un pārslodzes vadības izmaksu atgūšana;
- c) noteikumi, ar ko īsteno 5., 6. un 17. pantu attiecībā uz tirdzniecību, kas saistīta ar tehnisku un praktisku nodrošinājumu tīkla piekļuvei un ar sistēmas balansēšanu, tostarp noteikumi par ar tīklu saistīto rezerves jaudu, tostarp funkcijām un atbildību, platformām balansēšanas enerģijas apmaiņai, tirgus slēgšanas laiku, prasībām standarta un specifiskajiem balansēšanas produktiem, balansēšanas pakalpojumu iepirkumu, starpzonu jaudas piešķiršanu balansēšanas pakalpojumu apmaiņai vai rezervju kopīgošanai, norēķiniem par balansēšanas enerģiju, norēķiniem par enerģijas apmaiņu starp sistēmu operatori, nebalansa norēķiniem un norēķiniem par balansēšanas jaudu, slodzes frekvences kontroli, frekvences kvalitātes noteikšanu un mērķa parametriem, frekvences noturēšanas rezervēm, aizvietošanas rezervēm, rezervju apmaiņu un dalīšanos ar tām, rezervju pārrobežu aktivizācijas procesu, laika kontroles procedūrām un informācijas pārredzamību;
- d) noteikumi, ar ko īsteno Direktīvas (ES) 2019/944 36., 40. un 54. pantu attiecībā uz nediskriminējošu un pārredzamu ar frekvenci nesaistītu papildpakalpojumu nodrošināšanu, tostarp noteikumi par sprieguma kontroli stacionārā režīmā, inerci, ātru reaktīvās strāvas padevi, tīkla stabilitātes inerci, īsslēguma strāvas vadību, spēju atjaunot darbību pēc izslēgšanās un spēju darboties izolētā režīmā;
- e) noteikumi ar ko īsteno Direktīvas (ES) 2019/944 17., 31., 32., 36., 40. un 54. pantu, kā arī šīs regulas 57. pantu attiecībā uz pieprasījumu reakciju, tostarp agregēšanu, enerģijas uzkrāšanu un pieprasījuma samazināšanu.

Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 67. panta 2. punktā.

2. Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 68. pantu, lai papildinātu šo regulu attiecībā uz tīkla kodeksu izveidi šādās jomās:

- a) tīkla pieslēguma noteikumi, tostarp noteikumi par pārvades sistēmai pieslēgtām pieprasījumietaisēm, pārvades sistēmai pieslēgtu sadales ietaišu un sadales sistēmu pieslēgumu, pieprasījumu reakcijai izmantotu pieprasījumietaišu pieslēgumu, ģeneratoriem piemērojamām tīkla pieslēguma prasībām, augstsprieguma līdzstrāvai piemērojamām tīkla pieslēguma prasībām, līdzstrāvas sistēmai pieslēgtiem elektroenerģijas parka moduļiem un vistālākās augstsprieguma līdzstrāvas pārveidotāja stacijām piemērojamām prasībām, kā arī tīkla pieslēguma ekspluatācijas paziņošanas procedūrām;
- b) noteikumi par datu apmaiņu, norēķiniem un pārredzamību, tostarp jo īpaši noteikumi par pārvades jaudu attiecīgiem laika periodiem, aplēstajām un faktiskajām jaudas sadales un izmantošanas vērtībām, prognozēto un faktisko iekārtu pieprasījumu un tā agregēšanu, tostarp par iekārtu nepieejamību, ražošanas vienību prognozēto un faktisko ražošanas apjomu un tā agregēšanu, tostarp par vienību nepieejamību, tīklu pieejamību un izmantošanu, pārslodzes vadības pasākumiem un tirgus datu līdzsvarošanu. Noteikumos būtu jāiekļauj veidi, kā informācija tiek publicēta, publicēšanas termiņi un struktūras, kas atbild par darbībām ar to;
- c) trešo personu piekļuves noteikumi;
- d) operatīvās ārkārtas un atjaunošanas procedūras ārkārtas situācijās, tostarp sistēmas aizsardzības plāni, atjaunošanas plāni, tirgus mijiedarbība, informācijas apmaiņa un saziņa, kā arī rīki un ietaises;
- e) īpaši nozares noteikumi attiecībā uz pārrobežu elektroenerģijas plūsmu kiberdrošības aspektiem, tostarp noteikumi par kopīgām minimālajām prasībām, plānošanu, uzraudzību, ziņošanu un krīzes pārvaldību.

3. Komisija pēc apspriešanās ar ACER, ENTSO-E, ES SSO struktūru un citām attiecīgajām interesētajām personām reizi trijos gados sagatavo prioritāšu sarakstu, norādot 1. un 2. punktā noteiktās jomas, kas iekļaujamas tīkla kodeksu izstrādē.

Ja tīkla kodeksa temats ir tieši saistīts ar sadales sistēmas darbību un nav primāri svarīgs pārvades sistēmai, Komisija var ES SSO struktūrai prasīt, lai tā sadarbotos ar ENTSO-E sasauktu redakcijas komiteju un iesniegtu ACER tīkla kodeksa priekšlikumu.

4. Komisija prasa, lai ACER saprātīgā termiņā, kas nepārsniedz sešus mēnešus no Komisijas pieprasījuma saņemšanas, iesniedz tai nesaistošas galvenās vadlīnijas, kurās izklāstīti skaidri un objektīvi izstrādes principi tīkla kodeksiem, kas attiecas uz prioritāšu sarakstā noteiktajām jomām (galvenās vadlīnijas). Komisijas pieprasījumā var būt norādīti nosacījumi, kas jāatrunā galvenajās vadlīnijās. Ar galvenajām vadlīnijām sekmē tirgus integrāciju, nediskriminējošu, efektīvu konkurenci un sekmīgu tirgus darbību. Pēc ACER pamatota pieprasījuma Komisija var pagarināt termiņu vadlīniju iesniegšanai.
5. ACER vismaz divus mēnešus atklāti un pārredzami apspriežas ar ENTSO-E, ES SSO struktūru un citām attiecīgajām interesētajām personām par galvenajām vadlīnijām.
6. ACER iesniedz nesaistošas galvenās vadlīnijas Komisijai, ja tas pieprasīts saskaņā ar 4. punktu.
7. Ja Komisija uzskata, ka galvenās vadlīnijas nesekmē tirgus integrāciju, nediskriminējošu, efektīvu konkurenci un sekmīgu tirgus darbību, tā var lūgt ACER saprātīgā termiņā pārskatīt galvenās vadlīnijas un atkārtoti iesniegt tās Komisijai.
8. Ja ACER neiesniedz vai atkārtoti neiesniedz galvenās vadlīnijas termiņā, ko Komisija noteikusi saskaņā ar 4. vai 7. punktu, tad Komisija izstrādā attiecīgās galvenās vadlīnijas.
9. Komisija prasa, lai ENTSO-E vai, ja attiecīgi paredzēts 3. punktā minētajā prioritāšu sarakstā, ES SSO struktūra sadarbībā ar ENTSO-E saprātīgā termiņā, kas nepārsniedz 12 mēnešus no Komisijas pieprasījuma saņemšanas, iesniedz ACER tīkla kodeksa priekšlikumu, kurā ievērotas attiecīgās galvenās vadlīnijas.
10. ENTSO-E vai, ja attiecīgi paredzēts 3. punktā minētajā prioritāšusarakstā, ES SSO struktūra sadarbībā ar ENTSO-E sasauca redakcijas komiteju, kas sniedz tai atbalstu tīkla kodeksa izstrādes procesā. Redakcijas komitejā ir pārstāvji no ACER, ENTSO-E vajadzības gadījumā no ES SSO struktūras un NETO pārstāvji, un dažas no galvenajām skartajām ieinteresētajām personām. ENTSO-E vai, ja attiecīgi paredzēts prioritāšu sarakstā atbilstīgi 3. punktam, ES SSO struktūra sadarbībā ar ENTSO-E pēc Komisijas pieprasījuma saskaņā ar 9. punktu izstrādā tīkla kodeksu priekšlikumus 1. un 2. punktā minētajās jomās.
11. ACER pārskata tīkla kodeksa priekšlikumu, lai nodrošinātu, ka pieņemot paredzētajā tīkla kodeksā ievērotas attiecīgās galvenās vadlīnijas un ka tas veicina tirgus integrāciju, nediskrimināciju, patiesu konkurenci un efektīvu tirgus darbību, un sešu mēnešu laikā pēc priekšlikuma saņemšanas iesniedz Komisijai pārskatīto tīkla kodeksu. Komisijai iesniegtajā priekšlikumā ACER ņem vērā visu iesaistīto pušu viedokļus, kas pausti ENTSO-E vai ES SSO struktūras vadītājā priekšlikuma izstrādē, un apspriežas ar attiecīgajām ieinteresētajām personām par Komisijai iesniedzamo redakciju.
12. Ja ENTSO-E vai ES SSO struktūra nav izstrādājuši tīkla kodeksu termiņā, ko Komisija noteikusi saskaņā ar 9. punktu, tad Komisija var prasīt, lai ACER sagatavo tīkla kodeksa projektu, pamatojoties uz attiecīgajām galvenajām vadlīnijām. Izstrādājot tīkla kodeksa projektu saskaņā ar šo punktu, ACER var sākt turpmākas apspriedes. ACER iesniedz Komisijai tīkla kodeksa projektu, kas sagatavots saskaņā ar šo punktu, un var ieteikt to pieņemt.
13. Ja ENTSO-E vai ES SSO struktūra nav izstrādājuši tīkla kodeksu vai ja ACER nav izstrādājuši tīkla kodeksa projektu, kā minēts 12. punktā, Komisija var pēc savas iniciatīvas vai pēc ACER priekšlikuma saskaņā ar 11. punktu pieņemt vienu vai vairākus tīkla kodeksus 1. un 2. punktā uzskaitītajās jomās.
14. Ja Komisija pēc savas iniciatīvas ierosina pieņemt tīkla kodeksu, tā vismaz divus mēnešus par kodeksa projektu apspriežas ar ACER, ENTSO-E un visām attiecīgajām interesētajām personām.
15. Šis pants neskar Komisijas tiesības pieņemt un grozīt vadlīnijas atbilstoši 61. pantam. Tas neskar ENTSO-E iespējas izstrādāt nesaistošas norādes 1. un 2. punktā uzskaitītajās jomās, ja šādas norādes nav saistītas ar jomām, uz kurām attiecas pieprasījums, kuru Komisija izteikusi ENTSO-E. ENTSO-E visas šādas norādes iesniedz ACER atzinuma sniegšanai un minēto atzinumu pienācīgi ņem vērā.

60. pants

Grozījumi tīkla kodeksos

1. Komisija ir pilnvarota grozīt tīkla kodeksus jomās, kas uzskaitītas 59. panta 1. un 2. punktā saskaņā ar attiecīgo minētajā pantā izklāstīto procedūru. ACER var ierosināt tīkla kodeksu grozījumus saskaņā ar šā panta 2. un 3. punktu.
2. Personas, kas varētu būt ieinteresētas jebkurā saskaņā ar 59. pantu pieņemtajā tīkla kodeksā, tostarp ENTSO-E, ES SSO struktūra, regulatīvās iestādes, pārvades sistēmu operatori un sadales sistēmu operatori, sistēmas izmantotāji un patērētāji, var ACER ierosināt minētā kodeksa grozījumus. ACER var ierosināt grozījumus arī pēc savas iniciatīvas.
3. ACER var iesniegt pamatotus grozījumu priekšlikumus Komisijai, tajos norādot, kā šādi priekšlikumi atbilst šīs regulas 59. panta 3. punktā izklāstītajiem tīkla kodeksu mērķiem. Ja ACER grozījumu priekšlikumu atzīst par pieņemamu, un ja tā ierosina grozījumus pēc savas iniciatīvas, ACER apspriežas ar visām ieinteresētajām personām saskaņā ar Regulas (ES) 2019/942 14. pantu.

61. pants

Vadlīnijas

1. Komisija ir pilnvarota pieņemt saistošas vadlīnijas šajā pantā uzskaitītajās jomās.
2. Komisija ir pilnvarota pieņemt vadlīnijas jomās, kurās šādus aktus varētu izstrādāt arī saskaņā ar tīkla kodeksu procedūru atbilstīgi 59. panta 1. un 2. punktam. Minētās vadlīnijas pieņem kā deleģētos vai īstenošanas aktus atkarībā no šajā regulā paredzētā attiecīgā pilnvarojuma.
3. Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 68. pantu, lai papildinātu šo regulu, izklāstot vadlīnijas par pārvades sistēmu operatoru savstarpēju kompensācijas mehānismu. Minētajās vadlīnijās saskaņā ar 18. un 49. pantā izklāstītajiem principiem paredz:
  - a) informāciju par procedūru to pārvades sistēmu operatoru noteikšanai, kuriem jāmaksā kompensācija par pārrobežu elektroenerģijas plūsmām, tostarp tās sadalīšanu starp to valsts pārvades sistēmu operatoriem, kurās rodas pārrobežu elektroenerģijas plūsmas, un to sistēmu operatoriem, kurās šīs plūsmas nonāk, kā noteikts 49. panta 2. punktā;
  - b) informāciju par piemērojamo maksājumu procedūru, tostarp pirmā perioda noteikšanu, par kuru ir jāizmaksā kompensācija, kā noteikts 49. panta 3. punkta otrajā daļā;
  - c) informāciju par metodēm, ko lieto, lai noteiktu to pārvadīto pārrobežu elektroenerģijas plūsmu apjomu un veidu, par kurām atbilstoši 49. pantam ir jāizmaksā kompensācija, kā arī lai apzīmētu šādu elektroenerģijas plūsmu apjomu pēc tā, vai tās rodas vai nonāk atsevišķu dalībvalstu pārvades sistēmās, kā noteikts 49. panta 5. punktā;
  - d) informāciju par metodēm, ko lieto, lai noteiktu izmaksas un ieguvumus, kas rodas pārrobežu elektroenerģijas plūsmu pārvadīšanas rezultātā, kā noteikts 49. panta 6. punktā;
  - e) informāciju par kārtību tādu elektroenerģijas plūsmu gadījumā, kuras sākas vai nonāk valstīs ārpus Eiropas Ekonomikas zonas, saistībā ar pārvades sistēmu operatoru savstarpēju kompensācijas mehānismu; un
  - f) pasākumus to valsts sistēmu dalībai, kuras ir savienotas ar līdzstrāvas elektrolīnijām, atbilstoši 49. pantam.
4. Vajadzības gadījumā Komisija var pieņemt īstenošanas aktus, izklāstot vadlīnijas, kas paredz minimālo saskaņošanas pakāpi šīs regulas mērķa sasniegšanai. Minētajās vadlīnijās var ietvert:
  - a) ziņas par elektroenerģijas tirdzniecības noteikumiem, ar ko īsteno Direktīvas (ES) 2019/944 6. pantu un šīs regulas 5. līdz 10., 13. līdz 17., 35., 36. un 37. pantu;
  - b) ziņas par investīcijas stimulējošiem noteikumiem attiecībā uz starpsavienotāju jaudu, tostarp novietojumsignāliem 19. panta īstenošanai.

Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 67. panta 2. punktā.

5. Komisija var pieņemt īstenošanas aktus, izklāstot vadlīnijas par pārvades sistēmu operatoru darbības koordināciju Savienības līmenī. Minētās vadlīnijas ir atbilstīgas 59. pantā minētajiem tīkla kodeksiem un pamatojas uz tiem un uz pieņemtajām specifikācijām, kas minētas 30. panta 1. punkta i) apakšpunktā. Pieņemot minētās vadlīnijas, Komisija ņem vērā dažādās reģionālās un valstu darbības prasības.

Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 67. panta 2. punktā.

6. Pieņemot vai grozot vadlīnijas, Komisija apspriežas ar ACER, ENTSO-E, ES SSO struktūru un attiecīgā gadījumā arī ar citām ieinteresētajām personām.

62. pants

Dalībvalstu tiesības paredzēt sīkāk izstrādātus pasākumus

Šī regula neskar dalībvalstu tiesības saglabāt vai ieviest pasākumus, kuros ir sīkāk izstrādāti noteikumi nekā tie, kas izklāstīti šajā regulā, 61. pantā minētajās vadlīnijās vai 59. pantā minētajos tīkla kodeksos, ar noteikumu, ka minētie pasākumi ir saderīgi ar Savienības tiesību aktiem.

VIII NODAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

63. pants

Jauni starpsavienotāji

1. Pēc pieprasījuma jaunus līdzstrāvas starpsavienojumus var uz noteiktu laiku atbrīvot no noteikumiem, kas paredzēti šīs regulas 19. panta 2. un 3. punktā un Direktīvas (ES) 2019/944 6. un 43. pantā, 59. panta 7. punktā un 60. panta 1. punktā, ar noteikumu, ka ir ievēroti šādus nosacījumi:

- a) investīcijas veicina konkurenci elektroenerģijas piegādē;
- b) ar investīcijām saistītais riska līmenis ir tik liels, ka bez atbrīvojuma investīcijas netiktu veiktas;
- c) starpsavienotājs ir tādas fiziskas vai juridiskas personas īpašumā, kas vismaz juridiskās formas ziņā ir neatkarīga no tiem pārvades sistēmu operatoriem, kuru sistēmās minēto starpsavienotāju paredzēts ierīkot;
- d) no minētā starpsavienotāja izmantotājiem iekasē maksu;
- e) kopš daļējas tirgus atvēršanas, kas minēta 19. pantā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 96/92/EK ⁽²⁴⁾, neviena to maksājumu komponente, kas veikti par attiecīgā starpsavienotāja savienoto pārvades vai sadales sistēmu lietošanu, nav segusi nekādas kapitāla vai starpsavienotāja darbības izmaksu daļas; un
- f) atbrīvojums nebūtu kaitīgs konkurencei vai iekšējā elektroenerģijas iekšējā tirgus efektīvai darbībai, vai tās regulētās sistēmas efektīvai darbībai, kurai ir pievienots starpsavienotājs.

2. Izņēmuma gadījumos 1. punktu piemēro arī maiņstrāvas starpsavienotājiem ar noteikumu, ka attiecīgo investīciju izmaksas un risks ir īpaši augsti, salīdzinot ar izmaksām un risku, kas parasti rodas, savienojot divas blakus esošas valsts pārvades sistēmas ar maiņstrāvas starpsavienotāju.

3. Šā panta 1. punktu piemēro arī gadījumos, kad ievērojami palielina jaudu esošajos starpsavienotājos.

⁽²⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 96/92/EK (1996. gada 19. decembris) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu (OV L 27, 30.1.1997., 20. lpp.).

4. Lēmumu, ar kuru piešķir atbrīvojumu saskaņā ar 1., 2. un 3. punktu, katrā atsevišķā gadījumā pieņem attiecīgo dalībvalstu regulatīvās iestādes. Atbrīvojums var attiekties uz visu jaunā starpsavienotāja jaudu vai esošā starpsavienotāja būtiski palielināto jaudu vai arī uz kādu tās daļu.

Divu mēnešu laikā no dienas, kad atbrīvojuma pieprasījumu saņēmusi pēdējā no attiecīgajām regulatīvajām iestādēm, ACER var iesniegt minētajām regulatīvajām iestādēm atzinumu. Regulatīvās iestādes var izmantot minēto atzinumu sava lēmuma pamatā.

Pieņemot lēmumu piešķirt atbrīvojumu, regulatīvās iestādes katrā atsevišķā gadījumā ņem vērā vajadzību paredzēt nosacījumus, kas attiecas uz atbrīvojuma ilgumu un nediskriminējošu piekļuvi starpsavienotājam. Pieņemot lēmumu par minētajiem nosacījumiem, regulatīvās iestādes īpaši ņem vērā ierīkojamo papildu jaudu vai esošās jaudas modifikācijas, projekta grafiku un apstākļus attiecīgajā valstī.

Pirms atbrīvojuma piešķiršanas attiecīgo dalībvalstu regulatīvās iestādes lemj par jaudas pārvaldības un piešķiršanas noteikumiem un mehānismiem. Minētie pārslodzes vadības noteikumi ietver pienākumu neizmantojot jaudu piedāvāt tirgū, un iekārtas izmantotājiem ir tiesības sekundārajā tirgū tirgot jaudas, par kurām tie noslēguši līgumu. Izvērtējot 1. punkta a), b) un f) apakšpunktā minētos kritērijus, ņem vērā jaudas piešķiršanas procedūras rezultātus.

Ja visas attiecīgās regulatīvās iestādes sešos mēnešos no pieprasījuma saņemšanas ir panākušas vienošanos par lēmumu piešķirt atbrīvojumu, tās par minēto lēmumu informē ACER.

Lēmumu piešķirt atbrīvojumu, tostarp jebkādu šā punkta trešajā daļā minētos nosacījumus, pienācīgi pamato un publicē.

5. Šā panta 4. punktā minēto lēmumu ACER pieņem, ja:

- a) attiecīgās regulatīvās iestādes nav varējušas panākt vienošanos sešos mēnešos no dienas, kad pēdējā no šīm regulatīvajām iestādēm saņēma atbrīvojuma pieteikumu; vai
- b) ir iesniegts attiecīgo regulatīvo iestāžu kopīgs pieprasījums.

Pirms šāda lēmuma pieņemšanas ACER apspriežas ar attiecīgajām regulatīvajām iestādēm un pieteikuma iesniedzējiem.

6. Neskarot 4. un 5. punktu, dalībvalstis var paredzēt, ka – attiecīgi – regulatīvās iestādes vai ACER oficiāla lēmuma gadījumā iesniedz dalībvalsts attiecīgajai iestādei savu atzinumu par atbrīvojuma pieprasījumu. Šo atzinumu publicē kopā ar lēmumu.

7. Saņemot katru atbrīvojuma pieprasījumu, regulatīvās iestādes tā kopiju nekavējoties informācijas nolūkos nosūta Komisijai un ACER. Attiecīgās regulatīvās iestādes vai ACER (informējošās iestādes) nekavējoties informē Komisiju par lēmumu un iesniedz tai visu uz šo lēmumu attiecīgo informāciju. Minēto informāciju Komisijai var iesniegt apkopotā veidā, tā lai tā varētu pieņemt pamatotu lēmumu. Jo īpaši sniedz šādu informāciju:

- a) sīki izklāstīti iemesli, kuru dēļ ir piešķirts vai atteikts atbrīvojums, tostarp visa finanšu informācija, kas pamato šāda atbrīvojuma nepieciešamību;
- b) analīze par to, kā atbrīvojuma piešķiršana ietekmēs konkurenci un elektroenerģijas iekšējā tirgus efektīvu darbību;
- c) pamatojums attiecībā uz termiņu un attiecīgā starpsavienotāja kopējās jaudas daļu, par kuru piešķirts atbrīvojums; un
- d) rezultāti apspriedēm ar attiecīgajām regulatīvajām iestādēm.

8. Komisija 50 darbdienu laikā no nākamās dienas pēc paziņojuma saņemšanas atbilstīgi 7. punktam var pieņemt lēmumu, ar kuru prasa, lai informējošās iestādes groza vai atceļ lēmumu par atbrīvojuma piešķiršanu. Minēto termiņu var pagarināt par vēl 50 darbdienu, ja Komisija pieprasa papildu informāciju. Minētais papildu termiņš sākas nākamajā dienā pēc pilnīgas informācijas saņemšanas. Sākotnējo termiņu var arī pagarināt, ja tam piekrīt gan Komisija, gan informējošās iestādes.

Paziņojumu uzskata par anulētu, ja Komisijas pieprasījumā noteiktajā termiņā netiek sniegta lūgtā informācija, izņemot gadījumus, kad vai nu pirms minētā termiņa beigām ar Komisijas un informējošo iestāžu piekrišanu to pagarina, vai arī ja informējošās iestādes pienācīgi pamatotā paziņojumā informē Komisiju par to, ka tās uzskata paziņojumu par pilnīgu.

Informējošās iestādes viena mēneša laikā no saņemšanas izpilda Komisijas lēmumu grozīt vai atcelt atbrīvojuma lēmumu un attiecīgi informē Komisiju.

Komisija aizsargā sensitīvas komercinformācijas konfidencialitāti.

Komisijas apstiprinājums atbrīvojuma lēmumam zaudē spēku divus gadus pēc tā pieņemšanas dienas, ja līdz minētajai dienai nav sākti starpsavienotāja būvniecība, un piecus gadus pēc tā pieņemšanas dienas, ja līdz minētajai dienai starpsavienotājs nav nodots ekspluatācijā, ja vien Komisija, balstoties uz informējošo iestāžu pamatotu pieprasījumu, nenolemj, ka kavējums radies sakarā ar būtiskiem šķēršļiem, ko persona, kurai atbrīvojums ir piešķirts, nevar ietekmēt.

9. Ja iesaistīto dalībvalstu regulatīvās iestādes nolemj mainīt lēmumu piešķirt atbrīvojumu, tās šo lēmumu nekavējoties paziņo Komisijai kopā ar visu būtisko informāciju, kas attiecas uz lēmumu. Lēmumam mainīt lēmumu piešķirt atbrīvojumu piemēro 1. līdz 8. punktu, ņemot vērā esošā atbrīvojuma īpatnības.

10. Komisija pēc pieprasījuma vai pēc savas iniciatīvas var atsākt izskatīšanu attiecībā uz pieprasījumu piešķirt atbrīvojumu, ja:

- a) pienācīgi ņemot vērā pušu tiesisko palāvību un sākotnējā atbrīvojuma piešķiršanas lēmumā panākto ekonomisko līdzsvaru, ir būtiski mainījušies fakti, uz kuru pamata lēmums tika pieņemts;
- b) iesaistītie uzņēmumi rīkojas pretrunā savām saistībām; vai
- c) lēmums tika balstīts uz nepilnīgu, nepareizu vai maldinošu informāciju, ko tika sniegušas puses.

11. Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 68. pantu, lai papildinātu šo regulu, nosakot vadlīnijas šā panta 1. punktā paredzēto nosacījumu piemērošanai un izklāstot procedūru šā panta 4. un 7. līdz 10. punkta piemērošanai.

64. pants

Atkāpes

1. Dalībvalstis var lūgt piemērot atkāpes no 3. un 6. panta, 7. panta 1. punkta, 8. panta 1. un 4. punkta, 9., 10. un 11. panta, 14. līdz 17. panta, 19. līdz 27. panta, 35. līdz 47. panta un 51. panta attiecīgajiem noteikumiem, ar noteikumu, ka:

- a) dalībvalsts var pierādīt, ka pastāv būtiskas problēmas mazo izolēto un mazo savienoto sistēmu darbībai;
- b) tālākajiem reģioniem LESD 349. panta nozīmē, kuriem acīmredzamu fizisku iemeslu dēļ nevar izveidot starpsavienojumu ar Savienības enerģijas tirgu.

Pirmās daļas a) punktā minētajā gadījumā atkāpe tiek ierobežota laikā un tiek pakļauta nosacījumiem, kas vērsti uz konkurences palielināšanu un integrāciju iekšējā elektroenerģijas tirgū.

Pirmās daļas b) punktā minētajā gadījumā atkāpe netiek ierobežota laikā.

Komisija informē dalībvalstis par minētajiem lūgumiem pirms lēmuma pieņemšanas, nodrošinot sensitīvas komercinformācijas konfidencialitāti.

Saskaņā ar šo pantu piešķirtā atkāpes mērķis ir nodrošināt, lai tā nekavē pāreju uz atjaunojamiem energoresursiem, palielinātu elastību, enerģijas uzglabāšanu, elektromobilitāti un pieprasījumreakciju.

Komisija savā lēmumā par atkāpes piešķiršanu norāda, cik lielā mērā atkāpē ir jāņem vērā tīkla kodeksu un vadlīniju piemērošana.

2. Šīs regulas 3., 5. un 6. pantu, 7. panta 1. punktu, 7. panta 2. punkta c) un g) apakšpunktu, 8. līdz 17. pantu, 18. panta 5. un 6. punktu, 19. un 20. pantu, 21. panta 1., 2. un 4. līdz 8. punktu, 22. panta 1. punkta c) apakšpunktu, 22. panta 2. punkta b) un c) apakšpunktu, 22. panta 2. punkta pēdējo daļu, 23. līdz 27. pantu, 34. panta 1., 2. un 3. punktu, 35. līdz 47. pantu, 48. panta 2. punktu un 49. un 51. pantu Kiprai nepiemēro, kamēr tās pārvades sistēma ar starpsavienojumiem nav savienota ar citu dalībvalstu pārvades sistēmām.

Ja Kipras pārvades sistēma līdz 2026. gada 1. janvārim nav ar starpsavienojumiem savienota ar citu dalībvalstu pārvades sistēmām, Kipra izvērtē, vai ir vajadzīga atkāpe no minētajiem noteikumiem, un var Komisijai iesniegt lūgumu par atkāpes pagarināšanu. Komisija izvērtē, vai noteikumu piemērošana nerada būtisku problēmu risku elektroenerģijas sistēmas darbībai Kiprā vai arī to, vai ir sagaidāms, ka to piemērošana Kiprā varētu uzlabot tirgus darbību. Uz minētā izvērtējuma pamata Komisija pieņem argumentētu lēmumu par atkāpes pilnīgu vai daļēju pagarināšanu. Lēmumu publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

3. Šī regula neskar saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/944 66. pantu piešķirto atkāpju piemērošanu.

4. Attiecībā uz 2030. gada starpsavienojumu mērķa sasniegšanu, kā noteikts Regulā (ES) 2018/1999, pienācīgi ņem vērā elektroenerģijas savienojumu starp Maltu un Itāliju.

65. pants

Informācijas sniegšana un konfidencialitāte

1. Dalībvalstis un regulatīvās iestādes pēc pieprasījuma iesniedz Komisijai visu informāciju, kas vajadzīga šīs regulas izpildes nodrošināšanai.

Komisija nosaka saprātīgu termiņu, kādā jāsniedz informācija, ņemot vērā to, cik sarežģīta ir vajadzīgā informācija un cik steidzami tā vajadzīga.

2. Ja dalībvalsts vai attiecīgā regulatīvā iestāde neiesniedz 1. punktā norādīto informāciju 1. punktā minētajā termiņā, Komisija var tieši no attiecīgajiem uzņēmumiem pieprasīt visu informāciju, kas vajadzīga šīs regulas izpildes nodrošināšanai.

Nosūtot informācijas pieprasījumu uzņēmumam, Komisija vienlaikus nosūta pieprasījuma kopiju tās dalībvalsts regulatīvajām iestādēm, kurā ir uzņēmuma juridiskā adrese.

3. Komisija informācijas pieprasījumā saskaņā ar 1. punktu norāda juridisko pamatojumu šādam pieprasījumam, informācijas iesniegšanas termiņu, pieprasījuma mērķi un 66. panta 2. punktā paredzētās sankcijas par nepareizas, nepilnīgas vai maldinošas informācijas iesniegšanu.

4. Uzņēmumu īpašnieki vai viņu pārstāvji un – juridisko personu gadījumā – fiziskas personas, kuras, pamatojoties uz tiesību aktiem vai minēto juridisko personu izveides dokumentu, ir pilnvarotas pārstāvēt uzņēmumu, iesniedz pieprasīto informāciju. Ja juristi ir pilnvaroti iesniegt informāciju sava klienta vārdā, klients turpina būt pilnībā atbildīgs, ja iesniegtā informācija ir nepilnīga, nepareiza vai maldinoša.

5. Ja uzņēmums nesniedz pieprasīto informāciju Komisijas noteiktajā termiņā vai iesniedz nepilnīgu informāciju, Komisija ar lēmumu pieprasa sniegt šo informāciju. Minētajā lēmumā norāda, kāda informācija tiek prasīta, un nosaka atbilstīgu termiņu, kurā tā ir jāiesniedz. Tā norāda sankcijas, kas paredzētas 66. panta 2. punktā. Tā norāda arī tiesības prasīt lēmuma pārskatīšanu Eiropas Savienības Tiesā.

Komisija vienlaikus nosūta sava lēmuma kopiju tās dalībvalsts regulatīvajām iestādēm, kuras teritorijā atrodas attiecīgās personas dzīvesvieta vai attiecīgā uzņēmuma juridiskā adrese.

6. Šā panta 1. un 2. punktā minēto informāciju lieto vienīgi šīs regulas izpildes nodrošināšanai.

Komisija neizpauž informāciju, kas iegūta saskaņā ar šo regulu, ja uz minēto informāciju attiecas pienākums glabāt dienesta noslēpumu.

66. pants

Sankcijas

1. Neskarot šā panta 2. punktu, dalībvalstis paredz normas attiecībā uz sankcijām, ko piemēro par šīs regulas, atbilstīgi 59. pantam pieņemto tīkla kodeksu un atbilstīgi 61. pantam pieņemto vadlīniju pārkāpumiem, un veic visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu minēto normu īstenošanu. Paredzētās sankcijas ir iedarbīgas, samērīgas un atturošas. Dalībvalstis nekavējoties par minētajiem noteikumiem un pasākumiem paziņo Komisijai un nekavējoties tai paziņo arī par jebkādiem turpmākiem grozījumiem vai izmaiņām, kas tos skar.
2. Komisija var ar lēmumu piemērot uzņēmumiem sodanaudas, kas nepārsniedz 1 % no kopējā apgrozījuma iepriekšējā saimnieciskās darbības gadā, ja minētie uzņēmumi tīši vai nolaidības dēļ iesniedz nepareizu, nepilnīgu vai maldinošu informāciju, atbildot uz pieprasījumu atbilstoši 65. panta 3. punktam, vai iesniedz informāciju termiņā, kas noteikts ar lēmumu, kurš pieņemts atbilstoši 65. panta 5. punkta pirmajai daļai. Nosakot sodanaudas apjomu, Komisija ņem vērā to, cik smags ir šā panta 1. punkta prasību pārkāpums.
3. Sankcijām, kas paredzētas atbilstoši 1. punktam, un visiem lēmumiem, kas pieņemti atbilstoši 2. punktam, nav krimināltiesiska rakstura.

67. pants

Komiteju procedūra

1. Komisijai palīdz komiteja, kas izveidota ar Direktīvas (ES) 2019/944 68. pantu. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.
2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu.

68. pants

Deleģēšanas īstenošana

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.
2. Pilnvaras pieņemt 34. panta 3. punktā, 49. panta 4. punktā, 59. panta 2. punktā, 61. panta 2. punktā un 63. panta 11. punktā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir līdz 2028. gada 31. decembrim. Komisija sagatavo ziņojumu par pilnvaru deleģēšanu vēlākais deviņus mēnešus pirms minēta laikposma beigām un attiecīgā gadījumā pirms nākamo laikposmu beigām. Pilnvaru deleģēšana tiek automātiski pagarināta uz astoņu gadu laikposmiem, ja vien Eiropas Parlaments vai Padome neiebilst pret šādu pagarinājumu vēlākais trīs mēnešus pirms katra laikposma beigām.
3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt 34. panta 3. punktā, 49. panta 4. punktā, 59. panta 2. punktā, 61. panta 2. punktā un 63. panta 11. punktā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.
4. Pirms deleģētā akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar ekspertiem, kurus katra dalībvalsts iecēlusi saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu.
5. Tiklīdz Komisija pieņem deleģētu aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.
6. Saskaņā ar 34. panta 3. punktu, 49. panta 4. punktu, 59. panta 2. punktu, 61. panta 2. punktu un 63. panta 11. punktu pieņemts deleģētais akts stājas spēkā tikai tad, ja divos mēnešos no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus, vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par diviem mēnešiem.

69. pants

Komisijas pārskati un ziņojumi

1. Komisija līdz 2025. gada 1. jūlijam pārskata esošos tīkla kodeksus un vadlīnijas, lai novērtētu, kurus no tajos esošajiem noteikumiem varētu attiecīgi iekļaut Savienības leģislatīvajos aktos par iekšējo elektroenerģijas tirgu, un kā varētu pārstrādāt pilnvarojumus attiecībā uz tīkla kodeksiem un vadlīnijām, kas noteikti 59. un 61. pantā.

Komisija līdz tai pašai dienai iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei detalizētu ziņojumu par savu izvērtējumu.

Komisija līdz 2026. gada 31. decembrim, pamatojoties uz savu izvērtējumu, vajadzības gadījumā iesniedz leģislatīvā akta priekšlikumus.

2. Komisija līdz 2030. gada 31. decembrim pārskata šo regulu un, pamatojoties uz minēto izvērtējumu, iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu, kam vajadzības gadījumā pievieno leģislatīvā akta priekšlikumu.

70. pants

Atcelšana

Regula (EK) Nr. 714/2009 ir atcelta. Atsauces uz atcelto regulu uzskata par atsaucēm uz šo regulu, un tās lasa saskaņā ar III pielikumā izklāstīto atbilstības tabulu.

71. pants

Stāšanās spēkā

1. Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.
2. To piemēro no 2020. gada 1. janvāra.

Neatkarīgi no pirmās daļas 14. un 15. pantu, 22. panta 4. punktu, 23. panta 3. un 6. punktu, 35., 36. un 62. pantu piemēro no šīs regulas spēkā stāšanās dienas. Šīs regulas 14. panta 7. punkta un 15. panta 2. punkta īstenošanas nolūkā 16. pantu piemēro no minētās dienas.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2019. gada 5. jūnijā

Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs
A. TAJANI

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
G. CIAMBA

I PIELIKUMS

REĢIONĀLO KOORDINĀCIJAS CENTRU UZDEVUMI

1. Koordinēts jaudas aprēķins
  - 1.1. Reģionālie koordinācijas centri koordinēti aprēķina starpzonu jaudas.
  - 1.2. Koordinētu jaudas aprēķinu veic nākamās dienas un tekošās dienas laikposmā.
  - 1.3. Koordinētu jaudas aprēķināšanu veic saskaņā ar metodiku, kas izstrādāta, ievērojot jaudas piešķiršanas un pārslodzes vadības vadlīnijas, kuras pieņemtas, pamatojoties uz Regulas (EK) Nr. 714/2009 18. panta 5. punktu.
  - 1.4. Koordinētu jaudas aprēķinu veic, par pamatu izmantojot kopīgu tīkla modeli saskaņā ar 3. punktu.
  - 1.5. Koordinētais jaudas aprēķins nodrošina efektīvu pārslodzes vadību saskaņā ar šajā regulā noteiktajiem pārslodzes vadības principiem.
2. Koordinēta drošības analīze
  - 2.1. Reģionālie koordinācijas centri veic koordinētu drošības analīzi, kuras mērķis ir nodrošināt drošu sistēmas darbību.
  - 2.2. Drošības analīzi veic visiem darbības plānošanas laikposmiem, starp nākamā gada un tekošās dienas laikposmiem, izmantojot kopīgos tīkla modeļus.
  - 2.3. Koordinēta drošības analīze saskaņā ar metodiku, kas izstrādāta, ievērojot sistēmas darbības vadlīnijas, kuras pieņemtas, pamatojoties uz Regulas (EK) Nr. 714/2009 18. panta 5. punktu.
  - 2.4. Reģionālie koordinācijas centri dalās ar koordinētās drošības analīzes rezultātiem vismaz ar pārvades sistēmu operatoriem sistēmas darbības reģionā.
  - 2.5. Ja koordinētas drošības analīzes rezultātā reģionālais koordinācijas centrs konstatē iespējamu ierobežojumu, tas izstrādā korektīvas darbības, kuras maksimizē lietderīgumu un ekonomisko efektivitāti.
3. Kopīgu tīkla modeļu izveide
  - 3.1. Reģionālie koordinācijas centri izstrādā efektīvus procesus kopīga tīkla modeļa izveidei katram darbības plānošanas laikposmam starp nākamā gada un tekošās dienas laikposmiem.
  - 3.2. Pārvades sistēmu operatori ieceļ vienu reģionālo koordinācijas centru, kas izveido Savienības mēroga kopīgus tīkla modeļus.
  - 3.3. Kopīgus tīkla modeļus sagatavo saskaņā ar metodiku, kas izstrādāta, ievērojot jaudas sistēmas darbības vadlīnijas un jaudas piešķiršanas un pārslodzes vadības vadlīnijas, kuras pieņemtas, pamatojoties uz Regulas (EK) Nr. 714/2009 18. panta 3. punktu.
  - 3.4. Kopīgie tīkla modeļi satur datus, kas būtiski efektīvai darbības plānošanai un jaudas aprēķināšanai visos darbības plānošanas laikposmos starp nākamā gada un tekošās dienas laikposmiem.
  - 3.5. Kopīgie tīkla modeļi ir pieejami visiem reģionālajiem koordinācijas centriem, pārvades sistēmu operatoriem, ENTSO-E un pēc pieprasījuma -ACER.
4. Atbalsts pārvades sistēmu operatoru aizsardzības plāniem un atjaunošanas plāniem attiecībā uz saskaņības novērtējumu.
  - 4.1. Reģionālie koordinācijas centri sniedz atbalstu sistēmas darbības reģiona pārvades sistēmu operatoriem attiecībā uz pārvades sistēmu operatoru aizsardzības plānu un atjaunošanas plānu saskaņības novērtējumu veikšanu, ievērojot procedūras, kas izklāstītas tīkla kodeksā par ārkārtas un atjaunošanas stāvokli elektrosistēmā, kurš pieņemts pamatojoties uz Regulas (EK) Nr. 714/2009 6. panta 11. punktu.

- 4.2. Visi pārvades sistēmu operatori vienojas par sliekšni, virs kura ietekmi, ko rada viena vai vairāku pārvades sistēmu operatoru darbības ārkārtas, atslēguma vai atjaunošanas stāvoklī, uzskata par būtisku citiem sinhroni vai asinhroni starpsavienotiem pārvades sistēmu operatoriem.
- 4.3. Sniedzot atbalstu pārvades sistēmu operatoriem, reģionālais koordinācijas centrs:
  - a) noskaidro iespējamās nesaderības gadījumus;
  - b) ierosina mīkstināšanas darbības.
- 4.4. Pārvades sistēmu operatori novērtē un ņem vērā ierosinātās mīkstināšanas darbības.
5. Atbalsts reģionālās atjaunošanas koordinācijai un optimizācijai
  - 5.1. Katrs attiecīgais reģionālais koordinācijas centrs sniedz atbalstu pārvades sistēmu operatoriem, kas iecelti par frekvences pārvaldniekiem un resinhronizācijas pārvaldniekiem, ievērojot kodeksu par ārkārtas un atjaunošanas stāvokli elektrosistēmā, kurš pieņemts pamatojoties uz Regulas (EK) Nr. 714/2009 6. panta 11. punktu, lai uzlabotu sistēmas atjaunošanas efektivitāti un lietderīgumu. Pārvades sistēmu operatori sistēmas darbības reģionā nosaka reģionālā koordinācijas centra lomu attiecībā uz atbalstu reģionālās atjaunošanas koordinācijai un optimizācijai.
  - 5.2. Pārvades sistēmu operatori var pieprasīt palīdzību no reģionālajiem koordinācijas centriem, ja to sistēma ir atslēguma vai atjaunošanas stāvoklī.
  - 5.3. Reģionālie koordinācijas centri ir aprīkoti ar gandrīz reāllaika dispečervadības un datu ieguves sistēmām, kuru novērošanas iespējas nosaka, piemērojot 4.2. punktā minēto sliekšni.
6. Pēcdarbības un pēctraucējumu analīze un ziņošana
  - 6.1. Reģionālie koordinācijas centri veic izmeklēšanu un sagatavo ziņojumu par ikvienu incidentu, kurš pārsniedz 4.2. punktā minēto sliekšni. Pēc regulatīvās iestādes sistēmas darbības reģionā un ACER pieprasījuma tās var tikt iesaistītas izmeklēšanā. Ziņojumā ietver ieteikumus ar mērķi novērst līdzīgus incidentus nākotnē.
  - 6.2. Reģionālie koordinācijas centri šo ziņojumu publicē. ACER var sniegt ieteikumus ar mērķi novērst līdzīgus incidentus nākotnē.
7. Rezerves jaudas vajadzīgā daudzuma noteikšana reģionālā mērogā
  - 7.1. Reģionālie koordinācijas centri sistēmas darbības reģionam aprēķina rezerves jaudas prasības. Rezerves jaudas prasību noteikšana:
    - a) īsteno vispārējo mērķi uzturēt darbības drošību izmaksu ziņā visefektīvākajā veidā;
    - b) notiek nākamās dienas vai tekošās dienas laikposmā, vai abos;
    - c) aprēķina kopējo vajadzīgās rezerves jaudas daudzumu sistēmas darbības reģionam;
    - d) nosaka minimālās rezerves jaudas prasības katram rezerves jaudas veidam;
    - e) ņem vērā iespējas savstarpēji aizstāt dažādus rezerves jaudas veidus, lai līdz minimumam samazinātu iepirkuma izmaksas;
    - f) nosaka nepieciešamās rezerves jaudas (ja tāda ir) ģeogrāfiskajam sadalījumam vajadzīgās prasības.
8. Balansēšanas jaudas reģionālā iepirkuma sekmēšana
  - 8.1. Reģionālie koordinācijas centri atbalsta sistēmas darbības reģiona pārvades sistēmu operatorus iepirkamā balansēšanas jaudas apjoma noteikšanā. Balansēšanas jaudas apjoma noteikšana:
    - a) notiek nākamās dienas vai tekošās dienas laikposmā, vai abos;

- b) ņem vērā iespējas savstarpēji aizstāt dažādus rezerves jaudas veidus, lai līdz minimumam samazinātu iepirkuma izmaksas;
  - c) ņem vērā vajadzīgās jaudas rezerves apjomus, ko paredz nodrošināt ar balansēšanas enerģijas solījumiem, kurus neiesniedz, pamatojoties uz līgumu par balansēšanas jaudu.
- 8.2. Reģionālie koordinācijas centri atbalsta sistēmas darbības reģiona pārvades sistēmu operatorus saskaņā ar 8.1. punktu noteiktā nepieciešamā balansēšanas jaudas apjoma iepirkšanā. Balansēšanas jaudas iepirkums:
- a) notiek nākamās dienas vai tekošās dienas laikposmā, vai abos;
  - b) ņem vērā iespējas savstarpēji aizstāt dažādus rezerves jaudas veidus, lai līdz minimumam samazinātu iepirkuma izmaksas.
9. Nākamās nedēļas līdz vismaz nākamās dienas reģionālās sistēmas pietiekamības novērtējumi un risku mazinošu darbību sagatavošana.
- 9.1. Reģionālie koordinācijas centri veic nākamās nedēļas līdz vismaz nākamās dienas reģionālos pietiekamības novērtējumus saskaņā ar procedūrām, kas izklāstītas Regulā (ES) 2017/1485, un pamatojoties uz metodiku, kas izstrādāta saskaņā ar Regulas (ES) 2019/941 8. pantu.
- 9.2. Reģionālie koordinācijas centri īstermiņa reģionālos pietiekamības novērtējumus balsta uz sistēmas darbības reģiona pārvades sistēmu operatoru sniegto informāciju ar mērķi noskaidrot situācijas, kad sagaidāms pietiekamības trūkums kādā no kontroles zonām vai reģionālā līmenī. Reģionālie koordinācijas centri ņem vērā iespējamo starpzonu apmaiņu un darbības drošības limitus visos attiecīgajos darbības plānošanas laikposmos.
- 9.3. Veicot reģionālās sistēmas pietiekamības novērtējumu, katrs reģionālais koordinācijas centrs savu darbību koordinē ar citiem reģionālajiem koordinācijas centriem, lai:
- a) pārbaudītu pamatā esošos pieņēmumus un prognozes;
  - b) noskaidrotu situācijas, kad ir iespējams starpreģionāls pietiekamības trūkums.
- 9.4. Katrs reģionālais koordinācijas centrs kopā ar reģionālo sistēmu pietiekamības novērtējumu rezultātiem pārvades sistēmu operatoriem sistēmas darbības reģionā un citiem reģionālajiem koordinācijas centriem iesniedz priekšlikumus darbībām, ko tas ierosina pietiekamības trūkuma risku samazināšanai.
10. Reģionālās pārtrauces plānošanas koordinācija
- 10.1. Katrs reģionālais koordinācijas centrs veic reģionālās pārtrauces koordināciju saskaņā ar procedūrām, kas izklāstītas sistēmas darbības vadlīnijās, kuras pieņemtas, pamatojoties uz Regulas (EK) Nr. 714/2009 18. panta 5. punktu, nolūkā monitorēt būtisko aktīvu pieejamības statusu un koordinēt to pieejamības plānus, lai nodrošinātu pārvades sistēmas darbības drošību, vienlaikus maksimizējot to starpsavienotāju un pārvades sistēmu jaudu, kuri ietekmē starpzonu plūsmas.
- 10.2. Katrs reģionālais koordinācijas centrs uztur vienu sistēmas darbības reģiona būtisko tīkla elementu, elektroenerģijas ražošanas moduļu un pieprasījumietaišu sarakstu un dara to pieejamu *ENTSO-E* darbības plānošanas datu vidē.
- 10.3. Katrs reģionālais koordinācijas centrs saistībā ar atvienojumu koordināciju sistēmas darbības reģionā veic šādas darbības:
- a) novērtē atvienojumu plānošanas saderību, izmantojot visu pārvades sistēmu operatoru nākamā gada pieejamības plānus;
  - b) iesniedz pārvades sistēmu operatoriem sistēmas darbības reģionā sarakstu ar konstatētajiem plānošanas nesaderības gadījumiem un tā risinājumu priekšlikumiem nesaderības novēršanai.
11. Pārvades sistēmu operatoru savstarpēja kompensācijas mehānisma optimizācija
- 11.1. Pārvades sistēmu operatori sistēmas darbības reģionā var kopīgi nolemt saņemt reģionālā koordinācijas centra atbalstu tādu finanšu plūsmu administrēšanā, kas saistītas ar norēķiniem starp pārvades sistēmu operatoriem, kuros iesaistīti vairāk nekā divi pārvades sistēmu operatori, piemēram, pārdispečēšanas izmaksas, pārslodzes ieņēmumi, neplānotas novirzes vai rezervju iegādes izmaksas.

12. Reģionālo koordinācijas centru darbinieku apmācība un sertificēšana
    - 12.1. Reģionālie koordinācijas centri sagatavo un realizē apmācības un sertifikācijas programmas, kuras vērstas uz reģionālās sistēmas darbību un kuru mērķauditorija ir reģionālo koordinācijas centru darbinieki.
    - 12.2. Apmācības programmas aptver visus būtiskos sistēmas darbības komponentus, kuros reģionālais koordinācijas centrs veic uzdevumus, tostarp reģionālās krīzes scenārijus.
  13. Reģionālas elektroenerģētiskās krīzes scenāriju apzināšana
    - 13.1. Ja ENTSO-E šo funkciju deleģē, reģionālie koordinācijas centri veic reģionālās elektroenerģijas krīzes scenāriju apzināšanu saskaņā ar Regulas (ES) 2019/941 6. panta 1. punktā izklāstītajiem kritērijiem.
Reģionālās elektroenerģijas krīzes scenāriju apzināšanu veic saskaņā ar Regulas (ES) 2019/941 5. pantā izklāstīto metodiku.
    - 13.2. Reģionālie koordinācijas centri sniedz atbalstu katra sistēmas darbības reģiona kompetentajām iestādēm pēc to pieprasījuma divu gadu krīzes simulācijas sagatavošanā un veikšanā saskaņā ar Regulas (ES) 2019/941 12. panta 3. punktu.
  14. Darbības, ar ko apzina, vai ir vajadzīga jauna pārvades jauda, vai ir jāveic esošās pārvades jaudas modernizācija un vai tai ir vajadzīgas alternatīvas.
    - 14.1. Reģionālie koordinācijas centri atbalsta pārvades sistēmu operatorus, lai tie varētu apzināt, vai ir vajadzīga jauna pārvades jauda, vai ir jāveic esošās pārvades jaudas modernizācija un vai tai ir vajadzīgas alternatīvas, un tādējādi noskaidro informāciju, ko iesniedz saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 347/2013 izveidotajām reģionālajām grupām un ko iekļauj Direktīvas (ES) 2019/944 51. pantā minētajā tīkla attīstības 10 gadu plānā.
  15. Tādas maksimālās ieejas jaudas aprēķināšana, kas pieejama aizrobežu jaudas dalībai jaudas mehānismos.
    - 15.1. Reģionālie koordinācijas centri sniedz atbalstu pārvades sistēmu operatoriem tās maksimālās ieejas jaudas aprēķināšanā, kas pieejama aizrobežu jaudas dalībai jaudas mehānismos, ņemot vērā starpsavienojuma sagaidāmo pieejamību un iespējamo sistēmas stresa vienlaicīgumu starp sistēmu, kurā mehānismu piemēro, un sistēmu, kurā atrodas aizrobežu jauda.
    - 15.2. Aprēķinu veic saskaņā ar 26. panta 11. punkta a) apakšpunktā izklāstīto metodiku.
  - 15.3. Reģionālie koordinācijas centri veic aprēķinu katrai tirdzniecības zonu robežai, ko aptver sistēmas darbības reģions.
  16. Sezonālo pietiekamības novērtējumu sagatavošana
    - 16.1. Ja ENTSO-E, ievērojot Regulas (ES) 2019/941 9. pantu, šo funkciju deleģē, reģionālie koordinācijas centri veic reģionālos sezonālos pietiekamības novērtējumus.
    - 16.2. Sezonālos pietiekamības novērtējumus veic, pamatojoties uz metodiku, kas izstrādāta, ievērojot Regulas (ES) 2019/941 8. pantu.
-

II PIELIKUMS

ATCELTĀ REGULA AR TAJĀ SECĪGI VEIKTO GROZĪJUMU SARAKSTU

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 347/2013 (2013. gada 17. aprīlis), ar ko nosaka Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādnes un atceļ Lēmumu Nr. 1364/2006/EK, groza Regulu (EK) Nr. 713/2009, Regulu (EK) Nr. 714/2009 un Regulu (EK) Nr. 715/2009 (OV L 115, 25.4.2013., 39. lpp.)	8. panta 3. punkta a) apakšpunkts 8. panta 10. punkta a) apakšpunkts 11. pants 18. panta 4.a punkts 23. panta 3. punkts
Komisijas Regula (ES) Nr. 543/2013 (2013. gada 14. jūnijs) par datu iesniegšanu un publicēšanu elektroenerģijas tirgos un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 714/2009 I pielikuma grozīšanu (OV L 163, 15.6.2013., 1. lpp.).	I pielikuma 5.5. līdz 5.9. punkts

III PIELIKUMS

ATBILSTĪBAS TABULA

Regula (EK) Nr. 714/2009	Šī regula
—	1. panta a) punkts
—	1. panta b) punkts
1. panta a) punkts	1. panta c) punkts
1. panta b) punkts	1. panta d) punkts
2. panta 1. punkts	2. panta 1. punkts
2. panta 2. punkta a) apakšpunkts	2. panta 2. punktss
2. panta 2. punkta b) apakšpunkts	2. panta 3. punkts
2. panta 2. punkta c) apakšpunkts	2. panta 4. punkts
2. panta 2. punkta d) apakšpunkts	—
2. panta 2. punkta e) apakšpunkts	—
2. panta 2. punkta f) apakšpunkts	—
2. panta 2. punkta g) apakšpunkts	2. panta 5. punkts
—	2. panta 6. līdz 71. punkts
—	3. pants
—	4. pants
—	5. pants
—	6. pants
—	7. pants
—	8. pants
—	9. pants
—	10. pants
—	11. pants
—	12. pants
—	13. pants
—	14. pants
—	15. pants
16. panta 1. līdz 3. punkts	16. panta 1. līdz 4. punkts
—	16. panta 5. līdz 8. punkts
16. panta 4. līdz 5. punkts	16. panta 9. līdz 11. punkts
—	16. panta 12. un 13. punkts
—	17. pants
14. panta 1. punkts	18. panta 1. punkts
—	18. panta 2. punkts
14. panta 2. līdz 5. punkts	18. panta 3. līdz 6. punkts
—	18. panta 7. līdz 11. punkts
—	19. panta 1. punkts
16. panta 6. punkts	19. panta 2. un 3. punkts
—	19. panta 4. un 5. punkts
—	20. pants

Regula (EK) Nr. 714/2009	Šī regula
—	21. pants
—	22. pants
8. panta 4. punkts	23. panta 1. punkts
—	23. panta 2. līdz 7. punkts
—	25. pants
—	26. pants
—	27. pants
4. pants	28. panta 1. punkts
—	28. panta 2. punkts
5. pants	29. panta 1. līdz 4. punkts
—	29. panta 5. punkts
8. panta 2. punkta pirmais teikums	30. panta 1. punkta a) apakšpunkts
8. panta 3. punkta b) apakšpunkts	30. panta 1. punkta b) apakšpunkts
—	30. panta 1. punkta c) apakšpunkts
8. panta 3. punkta c) apakšpunkts	30. panta 1. punkta d) apakšpunkts
—	30. panta 1. punkta e) un f) apakšpunkts
—	30. panta 1. punkta g) un h) apakšpunkts
8. panta 3. punkta a) apakšpunkts	30. panta 1. punkta i) apakšpunkts
8. panta 3. punkta d) apakšpunkts	30. panta 1. punkta j) apakšpunkts
—	30. panta 1. punkta k) apakšpunkts
8. panta 3. punkta e) apakšpunkts	30. panta 1. punkta l) apakšpunkts
—	30. panta 1. punkta m) līdz o) apakšpunkts
—	30. panta 2. un 3. punkts
8. panta 5. punkts	30. panta 4. punkts
8. panta 9. punkts	30. panta 5. punkts
10. pants	31. pants
9. pants	32. pants
11. pants	33. pants
12. pants	34. pants
—	35. pants
—	36. pants
—	37. pants
—	38. pants
—	39. pants
—	40. pants
—	41. pants
—	42. pants
—	43. pants
—	44. pants
—	45. pants
—	46. pants
—	47. pants
8. panta 10. punkts	48. pants

Regula (EK) Nr. 714/2009	Šī regula
13. pants	49. pants
2. panta 2. punkta pēdējā daļa	49. panta 7. punkts
15. pants	50. panta 1. līdz 6. punkts
I pielikuma 5.10. punkts	50. panta 7. punkts
3. pants	51. pants
—	52. pants
—	53. pants
—	54. pants
—	55. pants
—	56. pants
—	57. pants
—	58. pants
8. panta 6. punkts	59. panta 1. punkta a), b) un c) apakšpunkts
—	59. panta 1. punkta d) un e) apakšpunkts
—	59. panta 2. punkts
6. panta 1. punkts	59. panta 3. punkts
6. panta 2. punkts	59. panta 4. punkts
6. panta 3. punkts	59. panta 5. punkts
—	59. panta 6. punkts
6. panta 4. punkts	59. panta 7. punkts
6. panta 5. punkts	59. panta 8. punkts
6. panta 6. punkts	59. panta 9. punkts
8. panta 1. punkts	59. panta 10. punkts
6. panta 7. punkts	—
6. panta 8. punkts	—
6. panta 9. un 10. punkts	59. panta 11. un 12. punkts
6. panta 11. punkts	59. panta 13. un 14. punkts
6. panta 12. punkts	59. panta 15. punkts
8. panta 2. punkts	59. panta 15. punkts
—	06. panta 1. punkts
7. panta 1. punkts	60. panta 2. punkts
7. panta 2. punkts	60. panta 3. punkts
7. panta 3. punkts	—
7. panta 4. punkts	—
—	61. panta 1. punkts
—	61. panta 2. punkts
18. panta 1. punkts	61. panta 3. punkts
18. panta 2. punkts	—
18. panta 3. punkts	61. panta 4. punkts
18. panta 4. punkts	—
18. panta 4.a punkts	61. panta 5. punkts
18. panta 5. punkts	61. panta 5. un 6. punkts
19. pants	—

Regula (EK) Nr. 714/2009	Šī regula
21. pants	62. pants
17. pants	63. pants
—	64. pants
20. pants	65. pants
22. pants	66. pants
23. pants	67. pants
24. pants	—
—	68. pants
—	69. pants
25. pants	70. pants
26. pants	71. pants